

VID AFTONLAMPAN

AF

AINA

ADERTONDE SAMLINGEN

HELSINGFORS, SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

AINA

VID AFTONLAMPAN

ADERTONDE DELEN

VID AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH NOVELLER

AF

AINA

ADERTONDE DELEN

HELSINGFORS 1910
SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

HELSINGFORS 1910
FRENCKELLSKA TRYCKERIAKTIEBOLAGET

SOLVEIG.

— Se här, far, har du ditt te, det kommer att lifva upp dig och jaga bort hufvudvärken.

— Jag tror, du inte observerar, att jag har främmande, Helena. — Pastor Mörk höjde handen likasom manande dottern till uppmärksamhet.

Den unga flickan skiftade färg — hon hade så lätt för att rodna — och blickade mot den rakkarmade stolen i hörnet, där hon varsnade en manlig gestalt, som reste sig, då hon trädde närmare.

— Min dotter — predikanten Schröder.

Den långa, något framåtlutade mannen bugade sig stelt, men flickan räckte vänligt fram handen, han var ju hennes fars gäst.

— Jag skall genast hämta in mera te, så får far sällskap. — Hvad det var för en ljus klang i denna röst! Trots den af en grön skärm skuggade lampan kunde den främmande se, huru gladt hennes ögon logo. Den hvita flannelsblusen med sin sammetskrage fäste också hans blick. Tänk att en sådan andans man som pastor Mörk, nästan en asket, kunde hafva en sådan dotter.

Mellan Albin Schröders täta svarta ögonbryn uppstod ett litet veck, men flickan såg det ej, hon hade skyndat bort för att nästa minut återvända med teet, doftande och rykande hett.

Schröder kunde ej neka till att det skulle bli skönt att få njuta den ångande drycken, han som hela dagen gått ute i den råa höstluften på sina fattigbesök långt borta i förstäderna. Att se armod, trasor och lidanden var ju ingenting ovanligt för honom, tvärtom det var hans dagliga arbete, det åt hvilket han ägnat hela sitt lif, men icke desto mindre kunna sådana syner stundom förefalla mera motbjudande än vanligt, och luften från fattigmanshemmen satt ännu kvar i hans luktorgan.

Hvilken behaglig kontrast att träda in i ett ordnad hus och mötas af den förfinade atmosfären i ett bildadt hem med ren luft, lagom värme och andra detta livets små förmåner, som en kultur-människa vant sig vid. Och trots all själfukt, all oafslätlig kamp mot det egna jaget, behöll han sina gamla medfödda och nedärfda vanor, det blef nästan omöjligt att komma lös från dem. Han, som velat slita hjärtat ur bröstet för sin lidande nästa och som uppoffrade allt, ända till det yttersta, för sina fattiga bröder i världen — han måste alltjämt erfara, att det i alla fall låg ett svalg mellan honom och dem i tankar, uppfattning och lifsåskådning, huru ifrigt han än bemödade sig att bygga bryggor däröfver.

Det hem, hvori han nu för första gången befann sig, var dock ingalunda något öfverklasshem i

nutida bemärkelse. Det var ytterst enkelt och anspråkslöst, men likväl kunde man icke beträda dess tröskel utan att förstå, att här verkligen bodde fina och bildade människor, oafsedt hvilka deras lefnadsförhållanden än månne vara.

Den dunkla belysningen tillät ej heller förefintliga brister att framträda, såsom den nötta faneringen på mahognymöbeln, det slitna klädet på pastorns skrifbord eller de omsorgsfullt lappade gardinerna. Men till och med vid fullt dagsljus skulle en granskande blick genast iakttagit en vårdande hand i anordningen af det hela — de tre små rummen vid en af villagatorna, egentligen utgörande en arbetarlägenhet af något rymligare slag.

Pastor Mörk hade sedan några år tillbaka nödgats helt och hållet frånträda sin prästerliga befattning till följd af en långvarig ögonsjukdom, hvilken ej ens gaf hopp om förbättring. Det var honom omöjligt att befatta sig med några som helst kansligöromål, och då han i predikstolen alltid varit bunden af sitt koncept, såg han sig äfven tvungen att afstå från predikandet. Dock brukade han ännu någon gång tala vid enskilda möten och sammankomster, ehuru han, trots sin andliga vakenhet, saknade förmågan att uttrycka sig extempore och sålunda komma åhörarne närmare.

Att han omsatte sin tro i handling visste alla, som kände honom, och af sin erfarenhet i kristligt hänseende, var han alltid villig att dela med sig.

Hans grå hufvud var välbekant på missionsmöten och vid bönestunderna, och alla sökande och tviflande kunde vara vissa om att mötas af kärlek och deltagande i hans tysta arbetsrum, dit vägen också längesedan var både känd och flitigt trampad.

Hans dagliga lif gick numera upp uti allt slags filantropisk verksamhet på kyrklig grund. Han skydde ej, att trots en försvagad hälsa, natt eller dag besöka sjuka och döende. För alla nödlidande och hjälpbehöfvande hade han ett varmt, ömmande hjärta, och oaktadt sina begränsade tillgångar gaf han med fulla händer åt enhvar, som af verkligt behof vände sig till honom, och under alla upprop till välgörenhet var pastor Mörks namn själfskrifvet.

Följden var, att hemmets ekonomiska förhållanden förblefvo inskränkta och att det fordrades hans dotters hela praktiska förmåga att få debet och kredit att gå ihop. Det var nämligen hon, som helt och hållet hade detta om hand, en uppgift tagen i arf efter den aflidna modern, ty pastorns begåfning hade aldrig legat åt det praktiska.

Helst hade han alltid dvalts i den lugna studerkammaren bland böcker och kommentarier, men när denna hans älsklingsysselsättning numera för det mesta var honom förvägrad, sjönk han ej tillbaka i slö overksamhet, utan försökte gagna såvidt krafter och förhållanden det medgäfvo. Han knotade aldrig mot Guds skickelse utan böjde sig tyst under det ok, som pålagts honom, ty det hade ju allt skett till hans nytta.

Han kände sig ständigt som en fördömlig syndare, väl värd att Guds straffande hand låg tung öfver honom här nere i främlingslandet. Här var ju allt mörker, elände och lidande, men den, som var trofast in till döden, skänkte Herren af nåd lifvets krona i evighetens värld.

Detta var pastor Mörks trosöfvertygelse, vunnen efter ärlig kamp och visserligen bärande segerns banér, men under vägen mot målet gick han böjd och med tunga steg, såsom det låg i hans naturl. Hans kristendom var kanske alltför dyster, men dock väl grundad.

Hans hustru däremot såg alltid med ljus blick framåt. De voro verkliga kontraster i alla afseenden. Hon beundrade hans ideella syn på tingen, hans höga moraliska begrepp och karaktärens renhet och hade framför allt annat i världen valt att bli hans, en fattig prästmans hustru.

Pastorn å sin sida hyste för henne en kärlek, hvars djup och styrka han ej i ord förmådde uttrycka. Hennes friska lynne, hennes jämnmod under hvardagslifvets små svårigheter — just de som hennes make vanligen tog vida tyngre än de stora pröfningarna, hvilka alltid syntes honom mera direkte sända af Guds hand — samt hennes glada tro och förtröstan hade just varit den motvikt, han behöft till sin egen sinnesbeskaffenhet. Det var också hon, som spridt sol och värme öfver deras hem och gjort det kärt för de sina.

Pastorskan Mörk hörde till de kanske något sällsynta naturer, på hvilka med fullt skäl kunde

tillämpas psalmistens ord „När de gå genom tåredalen, göra de den rik på källor“, ty såsom friskt, strömmande vatten kallar fram lif och växtlighet på sin väg, så var det alltid kring henne en atmosfär af sund glädtighet, en harmonisk stämning, som verkade välgörande på allt och alla. Hon likasom kallade fram i ljuset allt det bästa, som gömdes på djupet af äfven en förirrad eller försimplad människosjäl och förvandlade sålunda i andlig måtto jordens stenbundna ödemark till en blommande lustgård. Ytterst arbetsam och af stor naturlig begåfning ägde hon äfven ett behagligt yttre, ett vinnande väsen och en härlig sångröst, hvilka gäfvor hon främst nyttjade till att främja Guds ära och till sina medmänniskors gagn. Ja, äfven under sin dödssjukdom, som var både långvarig och plågsam, bibehöll hon sitt lynnes spänstighet och bar sitt lidande med samma glada mod, som utmärkt hela hennes föregående lif. Osjälfvisk till det sista ville hon ej betunga sina närmaste. Slutet kom sedan också hastigt, en kallelse till midnattsuppbrott för den väntande bruden — „se brudgummen kommer“!

Det var förklarligt, att hennes bortgång skulle kvarlämna en fruktansvärd tomhet i det hem hon ägnat sina ömmaste omsorger. Pastorn var till en början helt och hållet tillintetgjord. Ej som skulle han heller nu upproriskt rest sig mot Gud, som i hennes krafts dagar ryckt ifrån honom den, som utgjorde lifvet i hans lif. Nej, äfven i denna bittra stund böjde han sig för en högre

makts fördolda rådslut, men all hans styrka tycktes vika ifrån honom, och han försjönk i ett slags bedöfning utan förmåga att rycka sig upp därur.

Helena var tretton år, då hennes mor dog, och slaget drabbade äfven henne med förkrossande tyngd. Mor hade ju för henne varit inbegreppet af allt godt och dyrkansvärdt på jorden, det hjärta, som alltid stod öppet för henne och där hon varit van att nedlägga alla sina små förtroenden både i glädje och sorg. Mor hade sörjt för hennes kroppsliga välbefinnande med ömmaste omsorg, och mor hade med kärleksfull hand ledt henne fram på sin egen ljusa stig mot himlen. Nu var hon lämnad allena, helt allena, ty far förmådde under sorgens första förkrosselse knappast tala ett ord till tröst eller hjälp, och Walter, den ende käre brodern, fem år äldre än hon, hade rest strax efter begrafningen. Han hade nämligen tjänst i ett stort handelshus i en landsortsstad och hade ej ens hunnit hem, förrän modern var död.

Hjälplös och gråtande som ett barn, hvilket hon ju äfven var, tycktes det den moderlösa flickan, som om lifvet med ens förlorat allt värde. Skolan, läxorna, plikterna i hemmet föreföllo numera så obetydliga, att hon icke brydde sig om att ägna dem hvarken sina tankar eller omsorger. Men så småningom stego den bortgångnas ord och förmaningar med en förunderlig skärpa fram i minnet, och icke blott detta, äfven moderns föredöme i lif och vandel, hennes plikttrohet i det minsta och osjälfviska omsorger för andra — och då var det,

som skulle hon vaknat ur en tung dröm, vaknat till förståelse af att verkligheten just genom moderns frånfälle nu ställde fördubblade kraf på henne, och hon begynte ana, att den kära aflidna i säker förkänsla af sitt nära förestående slut, ja långt dessförinnan, likasom förberedt dottern till att taga upp de värf, hon själf nödgats nedlägga.

Och Helena hade ej förgäfvets lefvat tretton år under en sådan kvinnas ledning: Hon var också i många afseenden utvecklade vida öfver sin ålder, och därför kunde hon redan vid denna tidpunkt blifva både för sin far och deras hem hvad modern en gång kallat henne — en verklig Solveig.

Skolarbetet blef henne åter en kär plikt, som hon samvetsgrannt uppfyllde, men hvarje ledig stund däremellan ägnade hon hemmet och fadern. Ack, hvilka tysta strider hon ofta utkämpat dessa år, ensam och oerfaren som hon kände sig och djupt medveten om huru föga hon kunde ersätta den kära döda.

Men hon sviktade ej utan sträfvade tappert vidare dag efter dag, och tanken på att hon, så godt hon förstod, uppfyllde sina plikter återgaf henne så småningom det glada lynne, som hennes mor så högt älskat.

Det var visserligen sant, att barndomsdagen gick till ända för henne vid moderns graf, men det rena barnasinnet behöll hon kvar, och just detta gaf ett oemotståndligt behag åt den unga varel-

sen, som stilla och anspråkslöst bemödade sig att fylla den plats, där hon blifvit ställd.

Efter slutad skolgång erhöll Solveig en befattning vid en småskola i närheten af hennes hem, hvilken tjänst hon sökt framom någon annan på grund af skolans läge. Hon kunde sålunda lättare dela sin tid mellan skolan och hemmet. Denna anspråkslösa verksamhet gaf henne i alla fall ett litet oberoende, som hon satte högt värde på.

Behovvet af att med själfständigt arbete något förtjäna var äfven ingjutet af modern, som ingalunda hört till dem, hvilka helst se en ung flicka lefva som liljan på marken. Men äfven fadern var belåten med att hon kunde göra sig nyttig, ehuru annars hans uppfattning af kvinnans ställning i samhället ännu stötte på den gammaltestamentliga åskådningen.

Han ville nog, att hon skulle vara verksam, men helst såsom barmhärlighetens budbärerska utan lön bland sina fattiga likar. För att vänja henne vid sådant arbete tog han henne också tidigt med i de nödstäldas och lidandes boningar och bemödade sig om att ingifva henne något af det medlidande han själf hyste för dem, som dvaldes i bekymmer och kval.

Solveig följde honom gärna, och dörren till hennes barnahjärta öppnade sig härvid på vid gavel, isynnerhet för de små sjuka eller vanföra barn hon därunder kom i beröring med. Pastorns tunga allvar spred alltid en viss högtidlig skugga under det tak, dit han kom med fridens och förlåtelsens

budskap, men det var af modern Solveig egentligen lärt sig umgåås med och älska sin nästa bland de i socialt hänseende olika ställda.

Ingen kunde som fru Mörk förstå andras bekymmer eller säga rätta ordet i rätt stund och åt rätta personen, kanske därför att ingen var så helt och hållet glömsk af sig själf. Och hon kunde på ett så oemotståndligt sätt söka rätt på enhvars börda för att dela den med honom. Solveig beundrade otaliga gånger sin mor för den lätthet, med hvilken hon satte sig in i förhållanden vidt skilda från hennes egna, huru raskt hon handgripligt tog uti, där sådan hjälp var af nöden, och huru där aldrig i hennes ton, blick eller ord fanns en enda glimt af öfverklassmänniskans uppfattning. Hon stod alltid som människa mot människa, och därför tog sig ock saknaden efter henne uttryck i en mångtalig flock af sörjande från just de ringaste i samhället, då hennes kroppsliga omhölje sänktes i grafven. Och där modern visat vägen, där ville dottern gå i hennes fotspår.

Gästen satt och betraktade ett porträtt ofvanför skrifbordet, medan han långsamt smuttade på sitt te. Det var icke ett ungdomsporträtt, utan bilden af en mogen kvinna med några lätta rynkor i ögonvinklarna och håret grånadt vid tinnigarna. Det var ej svårt för honom att gissa sig till hvem det föreställde, men förgäfvades spanade han i dessa regelbunda drag och i de kloka ögonen med sitt smått humoristiska uttryck efter någon likhet med flickan i den hvita blusen.

Hon hade stannat kvar i rummet och med sitt arbete slagit sig ned i en liten låg gungstol på andra sidan om skrifbordet.

Han visste inte hvarför, men det misshagade honom att se henne där. Det verkade störande på det allvarliga samtal, pastorn och han nyss fört och som hon afbrutit vid sitt inträde med tebrickan. Schröder hade vid sin ankomst till hufvudstaden för några månader sedan blifvit rekommenderad skildt till pastor Mörk, såsom en i andliga kretsar väl känd och aktad person, men det var nu första gången han befann sig i hans hem, ehuru de långt tidigare gjort hvarandras bekantskap.

Han ville utbedja sig några råd af den äldre mannens erfarenhet, medveten om att fastän deras åsikter i kyrkligt hänseende divergerade, de dock båda stodo på samma grund, samt att pastor Mörk var så frigjord från trångbröstade fördomar, att han alltid mött äfven olika tänkande med förståelse, huru mycket mera då den, som lika så väl som han själf gifvit sig i „Mästarens tjänst“ om ock utom statskyrkans rämärken.

De hade just diskuterat denna fråga, då den unga flickan trädde in, och dessa glada, han ville helst säga „skrattlystna“ ögon, passade föga tillsammans med ett så allvarligt ämne. Ehuru pastorn återknöt samtalets tråd, kände gästen sig sålunda föga benägen att fortsätta det. Han såg därför par gånger på sitt ur och steg slutligen upp för att bjuda farväl.

— Kan ni inte dröja längre? Det var ledsamt, att ni hade så knappt om tid, men kom igen, jag ber. — Pastorn tryckte hans hand med mycken vänlighet. — Det ser ut, som om vi skulle komma att mötas på många områden, kom därför snart igen, unge vän!

Flickan i gungstolen hade äfven stigit upp och blickade vid ordet „ung“ spörjande öfver till den främmande. — Ung — kunde det epitetet verkligen tillämpas på honom? Åja, nu först såg hon, att han var en ung man, långt under trettio, ehuru ansiktet var fåradt och magert, och hållningen hade någonting trött genom axlarnas böjning framåt.

Hufvudet var ovanligt litet och välbildadt med tjockt, kortklippt svart hår, och ögonen voro svarta och djupt liggande — ett egendomligt och karaktäristiskt utseende — afgjorde Solveig, medan hon förenade sin bön med faderns. — Far har behof af sympatiskt sällskap — sade hon — och ni kan inte tro, huru många ensliga timmar det blir för den, som har svaga ögon och inte får syssla med något tankearbete.

Schröder svarade blott med en stum böjning på hufvudet.

— Gå och följ vår gäst, Solveig, och se efter om lampan är tänd i förstugan, det händer ibland, att den är bortglömd — sade pastorn.

— Det skall jag göra, far. — Hon lade genast arbetet å sido och öppnade dörren till den lilla tamburen.

Han lät det ske, hela tiden medveten om att det varit hans sak att göra detta för henne, att han bar sig åt som en oborstad tölp, men den oförklarliga animositeten behärskade honom fortfarande.

— Solveig — upprepade han, medan han hastigt trädde armarna i öfverrocken.

— Jag tyckte er far tidigare benämnde er anorlunda?

— Ja, jag heter egentligen Helena — svarade hon.

— Solveig är således bara hvad man kallar ett „smeknamn“? — sade han kärft. — Det låter något tillkrångladt.

— Det var mor, som kallade mig så.

Flickan log blidt. — Hon sade, att Gud skänkt mig henne till tröst under en mycket mörk tidpunkt i hennes lif, just då min äldsta bror nyss dött, och far första gången kände af sitt onda i ögonen. Hon brukade säga, att jag var hennes solsken då, och därför fick jag namnet.

— Och svarar det mot ert lynne, er karaktär? — frågade han misstroget.

— Jag skulle nästan tro det — ljöd svaret med ett hjärtligt skratt, som trillade likt pärlor öfver de mjuka flickläpparna. — Åtminstone är jag alltid mest böjd för att taga lifvet från den gladdaste sidan.

— Godt, men vet ni också, att ett sådant lätt lynne medför många faror och frestelser, särskildt för en kristen — sade han nästan strängt med handen på dörrlåset.

— Ack ja, men jag tror ändå, att vår Herre delar olika åt oss människor, och därför tar jag mitt glada sinne som en alldeles särskild Guds gåfva, som jag aldrig kan vara nog tacksam för.

Schröder svarade ej, men vecket mellan ögonbrynen blef än djupare. Han bugade sig stelt och öppnade dörren.

— Far hade rätt — utbrast Solveig — de ha verkligen glömt att tända där nere. Vänta ett ögonblick, så kommer jag och lyser er utför trappan.

Han hann ej motsäga henne, innan hon redan var tillbaka med en liten strålande klar lampa. — När jag står här uppe i afsatsen, ser ni hvart enda steg.

— Tack, men det är allt för stort besvär, jag är van att reda mig i större svårigheter.

Hon svarade ej, bara log och nickade, och när han stod nere vid ytterdörren och ännu en gång vände sig om, var det sista han såg i lampskenet skymten af en bländhvit flannelsblus och ett par leende flickögon.

„Die Westalin“ — hvarifrån fick han de orden på tungan, inte var ju detta världsbarn något helgon ens i romanstil. Förtretad bet han sig i läppen. Ack, lifvet var nog ingen lek, allra minst för Guds barn, hvilkas väg visserligen framför andras var en pilgrimsfärd på törnestigar. Med en tung suck drog Albin Schröder rockkragen upp i nacken och gick långsamt utför gatan i det strömmande höstregnet.

Predikanten Schröder var på väg för att se efter en af sina skyddslingar långt borta i trakten af cellfängelset. Det hade frusit på och fallit en smula snö, ty man var inne i julmånaden, men trafiken på gatorna hade redan nedsölat det hvita täcket, alldeles som synden orenar ett stackars människohjärta, tänkte han. Kanske reflexionen gjorde sig själf vid tanken på det förestående besöket, som gällde en ohjälplig drinkare. Den här Olkonen hade nog en dag också varit en bra ung, man, men så kom frestelsen i hans väg, och han föll, föll icke blott en gång, nej åter och åter, tills han ej mer förmådde resa sig. Nu låg han bruten af sjukdom på sitt sista läger, bitter och hatfull och med det gamla begäret ständigt på lur, trots det förbrända bröstet. Man kunde ej se en sorgligare sjukbädd, men med tanke på hans själ och för att äfven materiellt bispringa den nödställda familjen, ställde Schröder ofta sina steg hit ut.

Han kände sig likväl ingalunda sympatiskt stämd mot den ofta cyniska mannen, den råa hustrun och de fräcka, vanvårdade barnen, och med den kristliga fördragsamheten var det alltid klenst beställt hos honom. Dock tog han det hela som en samvetsplikt och försökte redligt fylla den, alltid nitisk för förlorade sjäalars återförande på rätta vägen.

Helt visst frågade han icke efter tack för hvad han gjorde, men det ville han ej förneka, att det ju kändes angenämare, då folk föreföllo nöjda med

besöket. Han gick och grubblade på detta under vägen och gick så raskt, att han inom kort nådde målet för sin vandring, den stora gården med de många trähusen, där barn stimmade i alla trappuppgångar, och tvättkläder svajade på strecken öfver berghällarna utanför.

Olkonens bostad låg närmast vägen. Han kände väl den skräpiga förstugan med sin smutsiga tras-matta och sin fräna lukt af härsket flott och lök efter middagskokningen i de många spislarna. Då han beslutsamt trädde in i rummet, stannade han emellertid förundrad på tröskeln. Där fanns en annan främmande före honom — pastor Mörks dotter.

Hon hade den yngsta, fyraåringen, i sitt knä och förklarade just nu ifrigt för de två äldre barnen en fotografi efter en tafla, föreställande frälsaren såsom „den gode herden“. Olkonen själf låg orörlig i sängen, synbarligen lyssnande till berättelsen, och hustrun vid spiseln, ja hon — Schröder trodde ej sina ögons vittnesbörd — hon strök sannerligen en tår från sin kantiga kind med en tvifvelaktigt ren trasa, föreställande näsduk.

Ingen af de innevarande hade hört hans steg utanför, och när nu låset slog igen med en smäll, var det som skulle de alla ryckt till och vaknat från en vacker dröm.

Olkonen vände sig genast med ovanlig styrka mot väggen, och madammen slängde en gryta på spishällen så att det skrällde, medan de äldre

barnen trumpna ställde sig halft i vägen för den besökande.

Den enda af familjen som förhöll sig lugn, var barnet i Solveigs famn — det var synbarligen fullt belåtet med sin närvarande plats. Och för första gången upptäckte Schröder någonting oskyldigt och täckt i den lilla varelsens mindre rena ansikte.

Äfven fröken Mörk visade ingen förvåning vid hans inträde. Hon kände ju väl hans verksamhet bland de fattiga, och då han efter deras första möte följt pastorns inbjudning och åtskilliga gånger besökt dem, ansåg hon dem redan såsom gamla bekanta.

Han å sin sida fann emellertid hennes närvaro mindre önskvärd, ja, det nästan plågade honom, att just hon skulle se, huru resultatlös hans därvaro var och huru föga dessa obehagliga, råa varelser uppfattade det djupa allvar, som besjälade honom.

Han kände sig denna gång mer än vanligt illa berörd, och till följd däraf blef hans sätt också styfvare än vanligt, när han vid sjukbädden yttrade några ord och tyst smög en gåfva i hustruns hand. Snart var han redo att gå igen och hade helst velat göra det ensam, men en viss motvilja att låta den unga flickan gå tillbaka hem utan sällskap den långa vägen i december skymningen, tvang honom att vända sig till henne med en förfrågan, om de icke skulle återvända tillsammans.

Ja, det gick nog an. — Solveig ställde ned gossen och strök honom vänligt öfver det lockiga linhåret.

— Huru hon kunde säga farväl, alldeles som om de allesamman stått henne nära.

Olkonens aftärda hand låg så tillitsfullt i hennes, och hustrun tycktes ha så mycket att förtro henne ända i det sista.

Ändtligen var hon då redo. Jaketten, som hängde öfver stolkarmen, kom på i en handvändning.

— Förlåt att ni fått vänta, herr Schröder, — hvad den rösten hade för en mjuk klang — jag kommer mig så sällan hitåt trakten, och då är det alltid så mycket att språka om, när man tittar in till vänner och bekanta. Adjö, adjö nu, Viktoria och Konny glömma nog inte bort middagen tisdagar och fredagar.

Ännu en vink och ett soligt leende, som tycktes lysa upp hela det mörka, otrefliga rummet, och så stod hon där ute vid hans sida på den mörka vägen, där blott en och annan lykta lyste genom kvälldunklet.

— Ni skall veta, att jag fått fars lof att taga med mig de två äldre barnen från skolan par middagar i veckan — sade hon. — Med maten hemma är det allt litet knappt, och de anse det dessutom som ett extra nöje att få gå hem med lärarinnan. — Hon skrattade en hel pärlkaskad ut i mörkret.

— Lilla Olle har fått löfte om allt, som blir öfver af maten. — Ännu intet ord från man-

nen vid hennes sida. Hon fortfor dock oförtruet. — Olkonens hustru brukade tvätta åt morförr i världen, det är en så gammal bekantskap — —.

— Hon är en särdeles ohyfsad person — svarade han ändtligen något afmätt.

— Åja stackarn, hon har också slitit ondt, och sådant gör sinnet hårdt.

— Ja, en sådan usel karl som Olkonen kan väl nog förhärda också sin hustru.

Nu var det Solveig som teg. Hon gick länge tyst framåt, innan hon åter upptog samtalet. — Jag tror inte Olkonen i grunden är så trotsig, som det låter — sade hon lågt och likasom afbedjande — jag vet, att han ångrat sina återfall i dryckenskapen.

Han skakade på hufvudet. — Möjligt, men jag har åtminstone aldrig funnit honom annorlunda än hård och själfkär.

Solveig suckade lätt. — Hans sjukdom bär honom i alla fall raskt mot slutet — sade hon. — Jag brukar klippa ut små religiösa bilder ur gamla jultidningar och taga med åt barnen i de fattiga hemmen. Vi betrakta dem tillsammans riktigt noga, och ibland fångslas äfven de vuxnas intresse. Det har just händt några gånger i fråga om Olkonen, och jag har sedan funnit taflan med nålar fastsatt på väggen ofvanför sängen, då jag kommit igen.

— Ja, det är ju lyckligt att vara uppfinningsrik!

Nu log hon igen. — Ni finner nog mina idéer barnsliga — sade hon med sin glada unga röst — men ibland vet man verkligen inte, på hvilket sätt man skall hitta vägen till deras förtroende. För resten gifva bilderna anledning till många små lustiga episoder. Så är det till exempel svårt att riktigt klargöra en herdes uppgift för sådana stackars småttingar, som, uppvuxna i staden, aldrig ens sett ett lefvande får. De göra de allra märkvärdigaste frågor, må ni tro. Nu skall ni inte ha besvär att följa mig längre, här från hörnet går en spårvagn direkte hem. Tusen tack och farväl. — Hon vände sig om och vinkade från perrongen. — Glöm inte bort, far han är instängd för en envis katarr. — Och så var hon borta.

Alltsammans hade gått så fort, för fort för honom, som i allmänhet icke hörde till de snabbtänkta. Han stirrade ett ögonblick efter den bortrullande vagnen och fortsatte sedan betänksamt vägen allena. Nå, det var han ju i grunden mest belåten med, man blef alltid mer eller mindre uppehållen, då man hade sällskap, och han hade ännu många besök att göra innan kvällen åt vidt skilda håll i staden.

Han inslog ett raskare tempo, medan en suck omedvetet höjde hans bröst. Var det kanske afund han kände gentemot den där glädtiga unga varelsen — „världsbarnet“ kunde han dock ej mer kalla henne ens i sina tankar, till följd af det lätta

sätt, på hvilket hon vann mark, där alla hans allvarligaste bemödanden ohjälpligen strandat.

* * *

Det var julafton, en disig, litet gråkall morgon med snö och vinterluft. Då Solveig öppnade sitt fönster och strödde ut frö och brödsmlor på fågelbordet åt sina små bebjädrade vänner, som så väl kände hennes röst, när hon kallade dem till frukosten, andades hon den kyliga, skarpa luften i djupa drag.

— Julafton! — Det ordet klang alltid som en jubelton inom henne, ända från barndomsdagarna, då mor kom in och väckte henne med en kyss för att vara den första, som önskade henne glad jul.

— Mor, älskade mor! — Solveigs klara ögon fylldes plötsligt af tårar. Mor måste ju denna morgon alltid få hennes första tanke, men den var inte bara vemod, nej, minnet af den kära bortgångna bar också mycket ljusst och godt till henne, och när hon stängde fönstret och gick ut till dagens värf, låg där ett lyckligt leende på den vackra munnen.

— God jul, lilla Ida! — Den glada hälsningen i köksdörren vann strax gensvar hos hennes lilla fjortonåriga passopp, Solveigs ej så litet viktiga enda hjälpredda i hushållet, som med dyrkan och beundran „ser på sin matmors händer“, som kung Salomo beskriver en lydig tjänarinna. Hvad än

den unga husmodern företog sig, fann lilla Ida det allt väl gjordt och efterföljansvärdt.

Solveig roade sig ofta däråt, ehuru hon på samma gång kände ansvaret af att vara den tillitsfulla unga varelsens förebild.

— Nu skola vi raskt ställa frukosten i ordning och göra undan morgonstädningen, ty sedan måste vi ut för att köpa mat och välja julgran.

Ida gjorde i smyg ett litet hopp af förtjusning, där hon stod och passade på tekokaren, rädd att matmor skulle se hennes glädjeutbrott, hvilket hon själf fann ej så litet barnsligt och nedsättande för sin betydelsefulla värdighet af enda tjänarinna i huset.

Solveig dukade bordet i all hast, dock med samma omsorg som vanligt, skar upp bröd och satte fram en liten näpen skål med honung — pastorns älsklingsspis. Då allt var färdigt, gick hon in till sin far. Han satt redan fullt klädd och höll sin morgonandakt vid den gröna lampan. Hans dotter böjde sig ned och kysste honom, och sedan sjönk hon än djupare, så att hans hand kunde hvila på hennes sänkta hufvud, medan hans läppar uttalade den vanliga välsignelsen öfver henne.

Hans bön blef denna dag högtidligare än annars och slutade med ett innerligt: „Herren gifve dig den sanna julfriden och fröjden, som vi endast finna uti honom.“

— Tack, far! — Hon reste spänstigt sin smärta gestalt. — Gud ske lof för julen och julljuset i jordens mörkaste tid — sade hon gladt. — Frukosten väntar.

En timme senare var Solveig med i det lifliga folkstimmet på torget, där juluppköpen pågingo i full fart. Hennes lilla tjänsteande följde henne hack i häl med värdig uppsyn och en väldig korg på armen. Midt i det tätaste hvimlet stötte de helt oväntadt på Schröder, som, med händerna stuckna djupt ned i paletåfickorna och blicken sänkt, likasom oberörd af den allmänna brådskan letade sig väg öfver torget.

— God jul, huru kommer det till, att ni är här? — Solveigs glada röst väckte honom ur hans grubbel, och han såg nästan förvirrad på henne genom glasögonen. — Jag tog den genaste vägen — svarade han förströdt.

— Jag kunde just tro det, ni som inte har några materiella omsorger som vi husmödrar. Vi få allt lof att tänka på att skaffa hem mat för hela helgen. — God morgon fru Pihl, har ni någon liten stek för mig af den vanliga sorten, ni vet?

— Det förstås, jag sparar alltid åt henne.

— Tack för det, den ser riktigt rar ut. Glad jul, fru Pihl!

— Likaledes! — Många nickar och leenden å ömse sidor.

— Se här, Ida, åter något för vår korg. Snart blir den för tung för både dig och mig.

— Låt mig bära den. — Schröder grep hastigt efter handtaget.

— Nej, för ingen del, vi få nog tag på en pojke, som hjälper oss till spårvagnen — protesterade

flickan. — Ni har säkert skyndsamt i dag, ni också, som alla andra.

— Jag har nog tid.

— Ja, men den är verkligen alldeles för tung.
— Hon såg helt brydd ut. — Jag tror, ni inte varit van att bära sådana bördor.

— Tror ni, att jag är en sådan stackare. — Hans röst ljud otåligt barsk. — Om jag inte gjort det förr, så var det en annan sak, men nu — nu vill jag helst taga det tyngsta på min lott.

Hon såg förvånad på honom. — Mor lärde mig, att man ogärna skall besvara andra, om man kan reda sig själf, men en väntjänst den skall man alltid taga emot med tacksamhet.

— Er mor var en vis kvinna — svarade han, och hon märkte, att han redan var blidkad. Ja, efter detta lilla utbrott blef han vida vänligare och gladare, än Solveig någonsin sett honom, hvilket hon genast tillskref julens hemlighetsfulla inflytande.

— Nu skall jag ännu hafva ett stycke smör och en limpa — här är min snälla smörgumma! Huru står det till på landet?

— Tackar som frågar, snö och julväder bara. Här har jag tallkvistar åt fröken, det är från lill Annu till tack för godsakerna sist. Dockan ha vi sparat till i kväll, som fröken ordnerte, hä hä hä — — —

— Det var bra, tacka nu den snälla flickan för buketten och säg, att när jag har den i handen,

ser jag hela skogen där ute med rim i barren och all härligheten på landet.

— Å, fröken kan då lägga ut det riktigt nätt, får jag säga.

— En rolig helg, kära Sundströmska!

— Ja sammalunda, fröken, Gud signe henne. . . .

Åter utbyte af leenden och vänliga nickar.

— Naturligtvis måste man också ha litet rot-saker. Så vackra rödbetor! Nej, men får jag verkligen den här löken på köpet? Mycken tack, den skall jag räkna som julklapp.

Den tjocka gamla ryssen log och leendet spred sig öfver hela ansiktet ända ned i muschikskägget — han var välviljan personifierad tycktes det. Men nästa kund fick ett ganska snävt svar, hörde Schröder.

— Nu tror jag, vi fått allt som stod på vår lista. — Solveig stannade för att fundera, medan lilla Ida tätt bakom henne noga kopierade samma begrundande min.

— Vi ställa in korgen här i brödståndet och gå att söka julgran. Hjärtligt tack för god hjälp, herr Schröder. Få vi icke se er i kväll hos oss? Pappa har ju föreslagit er det, när ni är främling på orten?

— Tack, kanske viker jag in ett ögonblick på min väg till natthärbärgat för husvilla män, där jag lofvat tala några ord i afton.

— Kom då och drick te med oss — bad Solveig på sitt vinnande sätt. — Min bror kommer

hem med middagståget för att stanna öfver helgdagarna.

Han bugade sig till farväl och gick, medan de två andra ifrigt skyndade bort till julgransskogen.

* * *

Klockan var öfver sju, när Schröder ringde på hos pastor Mörk. Han hade varit i rörelse hela dagen åt många skilda håll med små hjälpsändningar från gifmilda församlingsbor, som voro hjärtans belättna med att genom andra få utöfva välgörenhet till julen. Man måste ju också försöka dela ut sanningens ord på samma gång som gåfvan, så att julens välsignelse icke måtte gå förlorad.

Så var det äfven inbjudningarna till julfesterna under helgen och uppmaningar att besöka gudstjänsterna, som den glada högtiden gaf anledning till. För sin del betonade Schröder dock minst festglädjen, den jordiska nämligen. Han ansåg, att nutiden lade alltför mycket an därpå, så att människornas sinnen drogos utåt, och det var ju ingalunda julens syftemål.

Nej inne, inne i hjärtats grund borde julhögtiden firas under stilla betraktelser och bön till barnet i Betlehems krubba.

Därför hade han äfven förvägrat sig själf deltagandet i någon särskild förnöjelse under julaftonen. Solveig hade kallat honom en främling här, men det var blott delvis sant. Han ägde till

och med anförvandter i staden och hade under sin studietid mycket lefvat med i dess glada societetslif, men nu stod han visserligen främmande för allt och alla från detta forna lif.

Hans släktingar ansågo honom såsom något slags fantast, i alla fall en öfverdrifven och exalterad människa, som hufvudlöst kastat bort alla sina utsikter i världen. De hade också både i ord och handling visat, hvad de tänkte om honom, och brytningen dem emellan var nära nog fullständig.

Denna erfarenhet hade gjort honom misstänksam äfven där han kunde mötts af mycken förståelse, och så drog han sig tillbaka äfven från forna vänner, så kyligt reserverad, att få kände håg att närma sig honom, ännu färre något intresse för den öfvertygelse han i sin person representerade. Men därom hade Albin Schröder själf ingen aning. För honom stod det klart, att Guds vänner alltid fått vidkännas världsmänniskornas ovilja, hvarför skulle då han vara ett undantag från regeln. Ja, i sin asketism skulle han nästan ansett sig vara en falsk kristen, om man fortfarande bemött honom med älskvärdt tillmötesgående, ty något sådant låg ingalunda inom hans erfarenhetssfär.

Det fanns emellertid ännu många, som trots de divergerande åsikterna på det religiösa området, gärna skulle inbjudit honom på julkvällen att fira högtid med dem, om han blott lämnat dem en möjlighet därtill. Att han nu befann sig utanför

denna dörr, kom sig blott af hans fruktan att såra den goda pastor Mörk, åtminstone hade han inte själf klart för sig någon annan rimlig orsak.

Det var Ida som öppnade, en liten hustomte med slätkammadt hår, nystruket förkläde och högtidsmin. Inbjudande slog hon sedan upp dörren till det lilla hvardagsrummet.

Hvad det var ljust! Det var hans första intryck, då han steg öfver tröskeln. Sedan kom pastorn och välkomnade honom på det hjärtligaste samt presenterade en lång, ung man som „min son Walter“.

Julgranen var redan tänd, ett litet underverk af bomullssnö, glitter och skimrande ljus, och bakom dess doftande grönska stod en hvit uppenbarelse — julens ängel — nej, bara en jordisk flicka, Solveig i hvitt från hufvud till fot.

Teaterdekoration, tänkte Schröder. Han bugade sig stelt och släppte genast den varma hand, hon räckte honom till hälsning. Han ville icke, ville icke mera se på henne.

Pastorn indrog honom också genast i ett samtal, som tvang honom att vara uppmärksam.

Det enkla hemmet var obeskrifligt inbjudande i sin helgdagsstämning. En vacker cypresskrans hängde kring moderns bild, nu framlyftad på ett staffli midt i rummet, och på det prydligt dukade tebordet stodo tallkvistarna i en brun vas på den bländhvita damastduken.

Schröder iakttog allt detta, under det han strängt bemödade sig att ägna hela sitt intresse åt pastorns

framställning. Bemödade sig — ja, det måste han göra, och efteråt kunde han det oaktadt knappt påminna sig, hvarom de samtalat.

Men alltsammans kom sig blott af att där var en främmande närvarande, en ung vacker karl, som stod och skämtade med en hvitklädd flicka borta vid julträdet. — Nu stack han en grön kvist i hennes hår just bakom hennes lilla välformade öra — nu strök han smeksamt hennes rosiga kind, och nu slog han armen omkring henne och svängde henne rundt. Båda skrattade och sågo hvarandra in i ögonen med full förståelse.

Nästa minut hörde han flickan säga:

— Försmå då alla mitt te i afton? Tänk på att jag egenhändigt bakat både kakan och bullarna.

Nu såg pastorn upp. — Naturligtvis vilja vi ha te, mitt barn, slå uti med detsamma!

Alla satte sig, och gästen fick sin plats bredvid Solveig.

— Vill ni hafva teet svagt eller starkt? Är det bra så här?

Han tog bifallande emot den erbjudna koppen, i det han tänkte, att hon då verkligen gärna kunnat lägga sockret uti såsom åt far och bror, det smälte ju bäst, då man genast slog det varma teet däröfver.

— Tycker ni inte, vi lyckades bra med vår gran? Ni må tro, Ida och jag voro i valet och kvalet, som man säger, men den här uppfyllde slutligen alla våra fordringar. — Hon betraktade

det lilla julträdet med tindrande blickar. — Jag tror, jag inte skulle få in den rätta klangen i julsalmen, om jag ej finge sjunga den i skenet från julljusen.

— Och likväl finnes det många, som ingen gran hafva att fröjda sig åt på julkvällen, ja, som knappast i hela sitt lif ens sett någon gran — sade Schröder på sitt docerande sätt.

— Ack ja, det får man ej glömma. — Det drog en lätt skugga öfver Solveigs ljusa panna, men blott helt flyktigt. Sedan såg hon åter gladt på honom.

— Dem vi inte kunna bereda någon julglädje, dem få vi be vår Herre sörja för — sade hon med sitt oskyldiga leende, leendet i ett barns klara blick, och detta leende förstummade mannen vid hennes sida.

Strax efter tedrickningen bjöd han sällskapet farväl.

— Du får inte neka att äta juldagsmiddag med oss i morgon — sade pastorn vid afskedet.

Solveig bjöd på risgröt och hembakade tårtor. Schröder tackade litet tvunget.

— Och gå nu med Gud, unge vän, att så Hans ords dyra säd i människohjärtan, och må den heliga julkvällens välsignelse hvila öfver ditt arbete — sade pastor Mörk högtidligt.

Solveig följde gästen ut i tamburen. Genom den halföppna dörren till köket hördes barnröster och sång. — Det är Idas små bröder, som äro våra julgäster — berättade Solveig. — Ni må tro,

att Walter „spelat upp“ dem med en „bi ba bo“ och en mungiga, de hade aldrig i sitt lif haft så roligt de små struntarna.

Ännu medan orden gled oöfver hennes läppar, tänkte hon på att de säkert skorrade falskt i hans öron — lek på själfva julaftonen — och hon rodnade omedvetet. — Ack, ni har vattendroppar på er rockkrage — jag visste inte, att det börjat snöa.

— Å, ingenting att tala om, men gå åt sidan, jag ber, eljes komma de där dropparna att fördärfva er toalett.

— Min gamla tvättklädning! — Det klara skratet pärlade åter öfver läpparna. — Ser ni, mor ville alltid se mig hvitklädd på julaftonen — ljusets fest — och den gamla vanan hänger vid allt fortfarande.

Hennes blick mötte öppet och fullt hans, och med ens kom där ett brådskande, nästan ödmjukt „förlåt“ från den stränga munnen, just då han stängde tamburdörren bakom sig.

Vid juldagsmiddagen kunde Solveig alldeles tydligt märka, att deras gäst bemödade sig om att vara glad, och hon fick en aning om, huru den forna sällskapsmänniskan tett sig i umgängelivet. Han ägde nog en rik begåfning och stor intelligens, det stod utom allt tvifvel. Med Walter underhöll han sig ganska lifligt och log till och med åt den unga herrns skälmska försök att rubba lilla Idas själfmedvetna värdighet, då hon passade upp vid bordet, iklädd hvit mössa och förkläde.

Efter middagen serverade Solveig kaffe, som hon själf tillredt i en liten blank kokare — en julklapp af brodern. Ute var det denna dag storm och kyla, därför kändes den varma luften inomhus så mycket behagligare, uppfylld som den var med barrdoft från julgranen och den fina aromen af en nyutslagen hvit hyacint, den första af Solveigs vårlökar, som hon med stor omsorg lockat fram för att kunna pryda julbordet med den. Samspråket blef också nästan förtroligt vid en trifsam skymningsbrasa, och omedvetet kände Schröder det tungt att bryta upp till aftongudstjänsten i samlingslokalen.

— Du går säkert med? — sade pastorn och såg på sin dotter.

— Jag föreslår, att vi följa herr Schröder ett stycke på väg och få oss några munnar frisk luft — sade den unge affärsmannen. — Jag har inte varit utom dörren på hela dagen.

Solveig samtyckte genast, och de tre beredde sig att gå. Walter svepte ömt de varma ytterplaggen kring systemns fina gestalt, hvarefter han stack sin arm under hennes. — Seså, nu äro vi redo.

— Hvilken märkvärdig stillhet det ligger öfver hela staden en sådan här stor helgdag — sade Solveig, medan de raskt gingo framåt. — Den likasom symboliserar julhälsningen „frid på jorden“.

— Det påminner om sabbatsfirandet i England — bifogade Schröder. — Jag har många goda minnen däraf, från det år jag senast vistades där.

— Jag tycker stillheten gör mig dåsig — inföll Walter och ryckte på sig. — Det är förstås roligt att vara hemma till helgen, — fortsatte han klappande systemens behandskade hand men — för resten finner jag de många, långa helgdagarna extremt tråkiga. Sofva och äta och äta och sofva, man blir ju idiot på det sättet.

— Har då julen verkligen ingenting annat att erbjuda er? — I Schröders röst klang stridsvapnets stål.

— Hvad skulle det väl vara? — Det låg mera tanklöshet än allvar i det frågande svaret.

— Jag menar, har kristenhetens största fest ingen annan betydelse för er?

— Å, jåså — nå det förstås, att julen harsina minnen. — Walters ord kommo dröjande. — Mor kunde tala till oss barn, hon hade det rätta sättet — men det är länge sedan. Jag var ju bara en pojke på den tiden, och sedan jag blef äldre och kom ut i lifvet så — ja, så blef allt det där mer eller mindre en vacker saga.

— Jag förstår. — Det låg en krossande tyngd i de två orden.

Walters oberörda lugn gaf en smula vika. — Min uppriktighet har kanske sårat er — sade han litet ironiskt. — Jag är inte vidare upplagd för att utlägga min religiösa ståndpunkt, men eftersom ni frågade, vill jag ärligt svara, äfven med fara att sjunka i er aktning. — De sista orden ljödo lätt hånande, men sedan fortsatte han åter

lugnt: — Då man är barn, har man ju en mängd vackra föreställningar om saker och ting. Man tror ju till exempel utan svårighet, att stjärnorna äro kära bortgångnas ögon, som från sin himmel blicka ned till oss. — Minnes du, Solveig, den där lilla visan mor brukade sjunga för oss i skymningen, när vi sutto vid fönstret: „Jag gärna upp till himlen ser, när solen gått i molnen ner“ — gnolade han med en särdeles vacker baryton. — Det hela gick ut på att „jag“ — en liten faderlös flicka — under dagens lopp förbrutit sig på ett eller annat sätt och tycker sig se faderns förebrående blick i „stjärnans sorgsna min“. Var det icke någonting ditåt, lilla syster?

— Ja, så var det visst.

— För resten så är jag ingen gudsförnekare, tillade Walter vekare och tryckte Solveigs hand. — Jag har nog min religion också, fastän jag kastat öfver bord några af edra dogmer, dem ingen förnuftig människa kan hålla på och hvilka göra de så kallade kristna så dystra och så fruktansvärdt stränga — kom ihåg, att jag inte går till personlighet, herr Schröder, därtill känner jag er alltför litet — jag menar blott, att om Kristi anhängare kunde se med litet mera förståelse på oss andra, skulle det verka vida bättre, än då de — som oftast sker — från någon oåtkomlig höjd blicka ned på stoftets parias i världshvimlet.

— Jag är inte rädd för att bli missförstådd — svarade Schröder något opåkalladt — mot alla så-

dana angrepp är jag pansrad. Här vid hörnet tager min väg af — går ni med, fröken Mörk?

— Det skulle jag gärna göra, men då finge Walter gå allena hem, och det är så kort tid, jag får rå om honom. Han reser redan i öfvermorgon.

— Aj aj, lilla syster, nu står du vid skiljovägen, välj nu rätt!

Broderens röst hade en skämtsam klang, men i Schröders öron ljöd den som hån. Solveig förstod honom bättre. — Farväl herr Schröder — sade hon vänligt. — Ni får gå allena.

— Farväl! — Han såg dem fortsätta vidare arm i arm, lutade tätt till hvarandra i förtroligt sampråk. Nu föll visst domen öfver honom, världens dom öfver hans kristendom, hans fanatiska stränghet, hans oblidkeliga asketism och trångsynthet. Ack, hvad han väl kände dessa fraser. Och i hvad han kallade heligt trots sökte han resa sin panna. Hvad betydde alla mänskliga påståenden för en andans stridsman, hvad kunde ens de hvassaste nålstygn skada den, som kunde skydda sig med „trons sköld“ och som dessutom ansåg det som en ära att få lida „försmädelse med Guds folk“. Men ack, långt innan han var framme vid bönesalen, önskade han af brinnande hjärta, att han vändt tillbaka med syskonparet till brasan i det hemvarma rummet hos pastor Mörk, och då han steg in genom dörren till samlingslokalen, voro hans fötter tunga som bly.

Tjänade det verkligen till något, att han satt kvar där timmen ut, då tankarna voro annorstädes,

så att kan ej förmådde tillgodogöra sig ett enda ord? Nej, han hvarken ärade Gud eller gagnade sin själ. Det var hvad man med skriftens ord måste kalla „en fåfång gudstjänst“, och förödmjukad och illa till mods vände Schröder i den isande blåsten tillbaka till sin ensliga kammare.

Han ville icke medgifva, att hans trossyn hade någonting tryckande tungt, att han nu var till och med mera bunden vid världen än fordom. Han kämpade tvärtom emot att nödgas tillstå detta för sig själf. Och likväl visste han betydelsen af orden „Den Kristus frigör, är rätteligen fri“, kände, att han genomlevvat det stora afgörandet och att, om valet än en gång förestått honom, han skulle handlat på samma sätt.

Den långa kampen gjorde honom emellertid ofta trött. I dag var han det mer än vanligt, och orolig och misslynt gick han till sängs utan att finna hvila förrän långt fram på morgonen.

* * *

Julen var förbi och nyåret långt framskridet, förrän Solveig och Schröder återsågo hvarandra. Pastor Mörk talade ofta om honom. Det var någonting i deras karaktär, som gjorde, att de stämde synnerligen väl öfverens.

Också måste pastorn under den kalla årstiden vistas mycket inne, och då han ej kunde läsa eller skriva var ett förståelsefullt tankeutbyte synnerligen angenämt för honom.

Solveig blef därför riktigt glad, då Schröder en eftermiddag åter infann sig, och hon hälsade honom hjärtligt välkommen, omedveten om den glädjeblixt, som lyste bakom de skymmande glasögonen.

Hvad hon var betagande med detta ljusa leende, som han inom sig fåfängt sökt fördöma.

— Innan ni går in till far, måste ni beundra min blomstergård — sade hon och förde honom fram till hörnfönstret åt söder. Där stod hela raden små krukor med hvita och gredelina krokus, doftande narcisser och knoppande konvaljer.

— Äro de inte förtjusande, säg?

— Å ja, mycket vackra. — Han nickade förströdt.

— Ja, och tänk all den glädje de skänkt mig under långa månader, när jag gått här och pysslat om dem och väntat och hoppats. Nu har jag också redan haft fröjden att få dela med mig åt andra af min rikedom.

— Ja, jag vet. — Han böjde sig fram och vidrörde en narciss. — Jag såg en sådan här blomma hos Olkonen, då jag senast besökte honom.

Solveig smålog. — Han blef så glad öfver den — sade hon — så glad, att han fick tårar i ögonen, kan ni tro det? Stackars Olkonen, han har inte långt kvar!

— Det ser så ut.

— Men jag tror nu, att han vet, hvart han går, — hennes röst sjönk en nyans — jag tror, att

herdens „följ mig“ har trängt till hans öra, och så har han icke kunnat stå emot längre.

— Kanske fröken har rätt, men nog är hans andliga tillstånd fortfarande ganska oklart i mitt tycke.

— Jag tror nog, att han inte kommer fram på någon regelrätt väg, — svarade Solveig mycket lågt — men med Guds hjälp slipper han in i alla fall!

Hennes ögon lyste. — Han är ett af mina böneföremål, och jag har fått en så oemotsäglich visshet.

Schröder suckade, om af tvifvel med hänseende till hennes lättvindiga tro eller af någon annan orsak var ovisst. Sedan följdes de åt till pastors rum.

— Du har varit länge borta, unge vän — sade pastorn vänligt. — Arbete kan jag förmoda?

— Å, ja, men i det hela tycker jag det är ingenting bevändt därmed, bara en droppe i hafvet, det mänskliga eländets bottenlösa ocean.

— Jag vet, det kommer alltid sådana tider i vårt lif, då all vår verksamhet tyckes fåfång och likasom bortkastad, men det må ej oro oss. Herren vill därmed blott leda oss in på ödmjukhetens trånga stig och lära oss inse vår egen vanmakt och oförmåga att utan Hans hjälp något uträtta. Detta tillstånd manar också till trägnare bön. Vi olydiga, svaga barn behöfva dessutom jämt tuktan, det har jag af erfarenhet förmärkt.

Schröder böjde hufvudet. — Så är det nog.

Solveig hade satt sig på sin vanliga plats i den låga gungstolen, och öfver hennes blonda hår lekte i detta ögonblick en solstråle, så att det skimrade som fångadt guld. Han hade visst aldrig sett ett så vackert hår.

Pastorn började åter tala om en kristens strider och pröfningar under vandrigen, och Schröder hörde vördnadsfullt på den gamle stridsbrodern. Men sedan sade han plötsligt nästan hårdt: — Lifvet är i alla fall bittert, en kristens lif menar jag, världen ser nog de sina till godo!

— Ja här, unge vän, — här — — —

Men som om han ej hört invändningen fortfor han: — Då jag stod vid den stora vändpunkten i mitt lif, tedde sig dock allting annorlunda. — Han hade hittills talat med sänkt blick, nu såg han upp och mötte Solveigs ögon, som med väckt intresse voro fästa på honom, och gifvande efter för en oemotståndlig längtan att meddela sig, att öppna sitt hjärta, fortsatte han att tala, vänd till fadern, men med tanken uteslutande på dottern.

— Jag var min mors enda, bortskämda barn. Hon ansåg mig vara ett snille och väntade det största af mig för framtiden. Jag trodde det också delvis själf, man låter ju lätt intala sig sådant, så länge den naturliga egenkärleken helt förblindar ens inre blick. Då min mor hade en jämförelsevis stor pension och — tack vare min fars omtanke — en vacker lifränta, lefde vi gan-

ska högt, och jag hade alla en rik mans förfinade vanor och behof.

Min begåfning skulle ju med all säkerhet skaffa mig en god ställning, då jag blef färdig, och för resten byggde min mor på en rik grand-onkels välvilja. Han föreföll att vara synnerligen fäst vid mig och upprepade ofta, att han bestämt mig till arftagare af hela sin förmögenhet, om mitt val af lefnadskall utföll efter hans önskan. Allt tedde sig således förhoppningsfullt, ja, lysande för mig i världsligt afseende, och mina studier gjorde mig heller ingen svårighet. Men då jag höll på med min magistergrad, som jag ämnade taga med glans, främst för att tillfredsställa min ärelystnad, som var mycket stark, då kom midt upp i min jordiska äflan — Guds kallelse. Den kom med ett enda slag, omedelbart som för Paulus på väg till Damaskus, och likasom han „befrågade jag mig icke med kött och blod“ utan lämnade genast allt, mitt förra lefnadssätt, mina planer och framtidsutsikter, för att följa den himmelska rösten.

Ni tycker kanske, att jag gjorde orätt, att jag handlade öfveriladt och att till exempel en vetenskaplig grad gärna kunnat förenas med en förändrad religiös öfvertygelse, men min natur är sådan, jag måste gifva mig helt och allra mest då, när det gällde mitt eviga väl.

— Och er mor? — frågade Solveig, andlös af intresse. — Hur tog hon det?

— Till en början mycket illa, hotande att icke mer vilja kalla en sådan vanvetting son, men som alla exalterade naturer lugnade hon sig underbart fort. Hvad hon mest beklagade var nog förlusten af grand-onkels pengar.

— Ja, dem gick ni förstås miste om?

Han nickade. — Den gamle testamenterade dem till något slags institut i Ryssland, tror jag. Nu är min mor död, hon dog utomlands, och jag kom blott tids nog för att begrafva henne i främmande jord. Så blef jag löst från alla jordiska band och kunde helt och hållet gifva Gud min tjänst — ja, mitt lif, om Han fordrade det.

— Och sålunda fick du, min unge vän, bära fattigdomens börda och gå försakelsens väg för Kristi skull — sade pastorn rörd.

— Den tiden tyckte jag det var en kungsväg — svarade Schröder vemodigt och strök sig med handen öfver pannan, en fin aristokratisk och väl vårdad hand.

— Men nu — Solveig tvingade hans blick att fullt möta hennes — ville ni för vägens mödors skull hafva gjort ett annat val?

— Nej, aldrig! — han sprang upp, och i de djupa ögonen tändes en mäktig eld — med Honom in i döden!

Solveigs blick strålade, och hon räckte honom båda sina händer.

— Hvad jag är lycklig. En seger för Kristus väcker alltid ett eko af änglarnas jubel i mitt hjärta.

Han tryckte hårdt hennes händer, medan hon lätt rodnande tillade: — Jag vill också tacka er för det förtroende, ni visat oss i dag. Från denna stund tycker jag, att vi äro vänner.

Måne hon såg, att hans ögon begärde något mer. Nu vände hon sig emellertid till sin far och sade glädtigt: — Icke sant far, vi äro hedrade däraf?

— Ja, tack för att du kände, att vi skulle förstå dig, unge stridskamrat — svarade den gamle och räckte Schröder trohjärtadt handen. — Och — tillade han — trots alla mödor, all kamp och nöd säga vi dock till sist, du och jag och alla vi, som valt Kristus till vår Herre: „för seger eller nederlag soli Deo gloria“.

* * *

Olkonen var död. Schröder kom dagen efter det han kämpat ut, men Solveig hade varit påpassligare — därom vittnade de doftande konvaljerna vid den dödes bröst i fattigmanskistan.

— Ja, ser herrn, nog var det hon, som ändå till slut lärde mig att hålla på vår Herre — sade änkan på sitt brutala vis. — De där inne hos Laukkas och Lundbergs och alla andra med för resten, som skratta åt prästerna och säga, att de prata bara dumheter i kyrkorna, de hade inte ändå någon hjälp att ge i sista stunden, men se, då kom hon

Olkonen höll alltid med kamraterna förr i världen förstås och brydde sig aldrig om, hur han lefde till. „Man skall väl ha en smula roligt, medan man lefver“ — brukade han säga — „när man sen ligger där med näsan i vädret, så är det slut“. — Och hans nöje det var då alltid flaskan. För den kunde han gifvit både lif och själ — hustru och barn inte att förglömma. Och när herrn sen började gå här och tala om synd och straff och dom, så slog han så behändigt döförat till. — „Jag kan inte tåla den nattskräflan, han tar ju bort solen från himlen, den enda fröjden en fattig människa har, och vill, att man skall sitta i mörker som i en graf“ — sade han, då ni gått. Han ville rent af inte höra på hvad ni sade. — Men när fröken satte sig där på stolen och talade om för stackarn alla möjliga roliga saker, fick hon honom att glömma både plågorna och alla fula tankar.

Då hon sedan berättade historier för barnen och visade de vackra taflorna, så brukade gubben ligga och fundera på dem länge efteråt, och ibland, när hon gick, sade han: „Hustru, nu har solen gått i moln.“

Sista dagen han, lefde, hämtade hon hit de här vackra blommorna, som han fick med sig i kistan.

„Nu tror jag Olkonen inte behöfver vänta länge på hembud“, sade hon och såg så blidt på honom. „Och respengarna ä' betalda och passet och alltsammans, de' ä' bara en liten bit väg

genom en mörk dal, men Herren går förut och öppnar porten till härligheten.“

„Törs fröken ge mig hand på det“, sade gubben min. — Då lade hon sin nätta, mjuka hand i hans benhårda och sade så visst: „Jag vill själf dö på den tron.“ Och då blef han stilla som ett barn och gick bort i glädjen.

Så berättade änkan, och medan hon talade, smalt det hårda draget kring hennes mun, och råheten förmildrades. Aldrig hade Schröder trott, att han skulle få se henne sådan.

Länge efteråt tänkte han på hvad han hört, men ännu mer på henne, som kommit med fridsbudskapet till den döende. Ja, han tänkte slutligen på henne både dag och natt, ty det hade omsider blifvit honom klart, att denna flicka, hvars ljusa lifsåskådning han en gång så strängt bedömt, att hon, som han än i denna stund betraktade med oro och misstroende, trots deras naturers olikhet dock var den enda kvinna på jorden, som han någonsin älskat eller skulle komma att älska.

Så långt var allt godt, men nu kom den stora frågan — var väl hans kärlek besvarad, hvad hade han väl att vänta eller hoppas? Och därtill kom hans egen tvekan — hvilken framtid kunde han väl bereda en hustru, han som alltid tänkt sig lik en ringa efterföljare af den stora hednaposteln — tänkt sig en ensam lefnadsväg.

Nu stod likväl krafvet på jordisk lycka, på en rent personlig sällhet, och pockade på uppfyllelse,

och skälfvande af längtan förmådde han ej kväfva sin åtrå därefter, så oupphinnelig denna lycka än syntes honom.

Verkligheten kommer dock stundom det otroliga på skam. Bortstött af hans stränghet, men tillika dragen till honom genom det storslagna, som låg till grund för just denne stränghet, och genom den karaktärens moraliska renhet, som hon så småningom lärt känna, hade Solveig utan tvekan eller tvifvel skänkt åt denne man sitt unga, varma hjärta, och då han i ett obehagadt ögonblick förrådde sina känslor, gaf hon honom förtroendefullt sitt löfte för lifvet.

Pastor Mörk var mycket belåten därmed, icke så hans son.

Walter skref helt indignerad till sin syster:

— Hvarför har du, vår solstråle, kastat bort dig åt denna trångbröstade botpredikant, denna indifferent asket! Stackars Solveig, jag rädes, att du begått ett kolossalt misstag och hyser en allvarlig fruktan för din framtid, som helt visst vid Schröders sida blir „ett lif utan sol“.

Men Solveig räddes ej. Med hela sin hängifna tillit slöt hon sig till sin trolofvade, redo att med honom dela fattigdom och försakelse, ja äfven andras misstroende. För henne hade han öppnat sin slutna själ, hon hade förstått hans strider och ville nu kämpa igenom dem med honom, som lik en sanningens sköldbärare gått ut att möta världslifvets förgiftade pilar, gått ut från „Egyptens härlighet“ för att i öknen besegra vilddjuren ge-

nom Kristus, hvars sak han ägnat hela sitt lif. Brodern såg endast en sida af hans väsende, nämligen den, som i sin motsats till hennes egen karaktär var svår att fatta äfven för Solveig själf. Men hon tänkte därvid, att om Walter såsom hon följt Schröders verksamhet, sett hans absoluta oegennyttia och gränslösa offervillighet, skulle äfven han hafva gifvit sitt erkännande åt en stränghet, som alltid främst fordrade af sig själf den försakelse, han begärde af andra, och lärt sig skatta denna egendomliga karaktärs manliga styrka och renhet.

Det var om våren dessa två så motsatta naturer funnit hvarandra, och till sommaren reste pastor Mörk med Solveig upp mot nordn, därifrån han var hemma och där hans enda gamla syster ännu lefde på fädernegården. Då våren gjort sitt inträde, drogs han alltid oemotståndligt till sin barndomsbygd och dess ljusa nätter, och därifrån hade äfven hans barn hämtat sina tidigaste års gladaste minnen.

Schröder däremot stannade kvar i hufvudstaden, där hans arbete alla årstider var ungefär lika kräfvande. Ja, under ferien, då de flesta af församlingens ledare gärna sökte någon rekreation på landet, var det godt, att där fanns någon, som utan hänsyn till sig själf stod kvar på sin post, redo att äfven göra tjänst för andra.

Bref växlades dock ofta mellan de förlofvade. Schröder skref vanligen kort och i knappa ordalag. Han tyckte alltid, att hvad han uträttade

var allt för ringa att förtjäna omtalas, huru ofta Solveig än försäkrade, att allt som rörde honom, äfven ägde hennes varmaste intresse.

Solveig själf däremot hade, som man säger, ordet i sin makt, och när hon beskref ett natursceneri eller rätt och slätt dagens små händelser, kunde hon göra det så målande och liffullt, att äfven det hvardagligaste blef skönt och hennes arbetstid en hymn, hvars välljud tycktes stiga fulltonigt mot höjden. Hon kunde glädjas åt hvarje, äfven den anspråkslösaste blomman vid väggkanten och fann i förmågan att lyckliggöra andra sin egen lycka.

Då de på hösten återvände hem, inträffade äfven Walter samtidigt i hufvudstaden på återväg från utlandet, dit han för sin firmas räkning varit rest. Han var glad och upplifvad efter färden och full af intresse för hvad han sett och erfarit, samt mycket angelägen om att äfven hans närmaste skulle taga del i det, som upptog honom.

Det föll sig därför naturligt, att Solveig skulle ägna mycken tid åt den käre brodern, hvars besök i hemmet dessutom alltid voro korta. Hon tänkte ej på att detta kunde vara oangenämt för Schröder, ty hennes varma hjärta hade kärlek nog för alla dem, som stodo henne nära.

Emellertid märkte hon snart en viss förändring hos sin trolofvade. Att där ej fanns sympati mellan brodern och honom, det visste hon väl, och hon led däraf, men hoppades att med tiden tyst och omärkligt kunna föra dem tillsammans.

Walter hade ju, uppriktig som han var, öppet uttalat sina tankar om den blifvande svågern och sina farhågor för Solveigs lycka. Schröder hade väl ej yttrat sig om den andre, dock kände Solveig instinktmässigt hans omdöme om Walter. Långt innan de voro förlofvade hade det exempelvis blifvit tal om den föregående juldagen och hennes val då mellan sin bror och bönestunden. Detta hade väckt en mängd allvarsamma frågor till lif emellan dem, och Schröder hade med tydlig hänsyftning på Walters religiösa åskådning betonat, att det kan blifva till en fruktansvärd sanning, hvad skriften säger: — „Att mänskans eget husfolk varda hennes fiender.“

Solveig hade stum lyssnat härtill. Hon var ej okunnig om att mycket i världen, äfven det käraste, kan framstå såsom hinder på salighetens väg, men med kvinnans skarpblick och ett älskande hjärtas fina känsla, förstod hon, att Schröders uppfattning af hennes förhållande till brodern med hänsyn till det andliga var fullkomligt oriktig. Hon kände ju så väl Walters karaktär, och visste hvar deras vägar möttes och skildes. Om han ej kunde gå med på hennes, aktade han den i alla fall högt och likaså henne, för att hon gick den med så trygga steg. Huru innerligt hon än längtade, att han skulle dela hennes lifsåskådning, ville hon å sin sida visa honom samma hänsyn, han alltid visat henne. Just här var förhållandet mellan dem allra ömtåligast, fordrade den största möjliga finkänslighet. Solveig insåg klart, att ett

enda felgrepp å hennes sida skulle kunnat föranleda en ohjälplig skada, och i känslan af egen oförmåga hade hon stilla lagt broderns eviga väl på det hjärta, som städse är villigt „att bära våra bördor“.

Det smärtade henne emellertid nu att se, huru föga de båda unga männen hade fördrag med hvarandra, och i sitt bemödande att medla mellan dem kom där något spändt öfver henne, som lade sordin på hennes vanliga glädthet.

— Du får inte skrämma bort glädjen från Solveigs sinne, kära Albin — sade Walter en dag ganska kärft. — Jag märker alldeles tydligt, att hon är förändrad, och det är ditt inflytande som verkat det.

— Jag vill visst inte lägga band på henne i något afseende — svarade Schröder stridsfärdigt.

— Tror du då, Walter, att jag är så osjälftändig? — frågade Solveig med ett försök att skämta.

— Hvarje älskande kvinna böjer sig ofrivilligt mer eller mindre för mannens vilja, isynnerhet om den är stark — ifrade Walter. — Jag insåg dessutom från början, huru det skulle gå, och förutspådde, att min lilla glada syster inom kort skulle komma att gå omkring som en begravningsgäst och se snedt på hvarje oskyldig lifsglädje.

— Det sista var nog ämnadt åt mig. — Schröder steg upp, och man kunde se, att han kämpade för att bibehålla sin själfbehärskning.

Walter, som emellertid ångrade att han gått till personlighet, återtog lugnare: — Nå, enhvar

har nu sin uppfattning, du och far och Solveig, och jag har också min, och den låter så: „Om kristendomen består endast uti ett fördömande af all jordisk fröjd, i syndaånger, mörka blickar och afskräckande dysterhet — då må sådana Guds barn gärna för mig vara värda himmelriket, jag skall icke täfla med dem om vägen dit.“

Pastorn, som just kommit in och afhört de sista orden, lade sakta sin hand på sonens axel. — Jag tänker, att mycket beror på den mänskliga naturens olikhet — sade han på sitt allvarliga sätt. — Må vi icke döma hvarandra, min son.

— Nej, så är det, far har visst rätt.

— Jag har alltid gått med tunga steg genom lifvet med blicken fäst på jordens syndafördärf, då däremot min hustru

— Ja mor, — Walters röst fick genast ett glatt tonfall — hennes religion den förstod jag alltid och för resten din med, lilla syster. — Han böjde sig fram och lade sin arm kring Solveigs axlar. — Om — märk att jag säger om, jag en dag skulle komma öfver på er sida, så tror jag därvidlag den lättaste tryckning af ditt minsta finger skulle verka på mig mer än de andras alla ansträngningar.

Schröder gick stum fram och äter, men Solveig mötte broderns blick med sitt ljufvaste leende.

* * *

Då Walter rest återvann förhållandet mellan de förlofvade sin förra värme — åtminstone föreföll

det så. — Men likväl hade broderns ord kvarlämnat ett aggande törne i Schröders sinne. Han kände sig i sin trångbröstade religionsuppfattning också stundom likasom sårad af Solveigs frisinthet, och medan hans känsla för henne snarare till- än aftog, förebrådde han sig sin jordiska lidelses styrka och öfvertygade sig nästan, att denna kärlek var hans själ till hinder, att hennes lätta kristendom omedvetet skulle förvanska det allvar han så mödosamt tillkämpat sig. Och trots sin stolta försäkran att han aldrig ville lägga något band på henne, blef han kanske utan att själf ana det alltmer fordrande, ja orättvis mot sin trolofvade.

Solveig led mycket däraf, men hon försökte blott på sitt mjuka sätt behandla honom än hänsynfullare. Hon kände, att han ej var i harmoni med sig själf och till följd af sitt sträfsamma och försakelsefulla lif ej heller stark till kroppen. Så mycket mer fordrades då af henne att rätt förstå och jämna vägen för den älskade.

Schröder erfor denna finkänsliga ömhet och omsorg på tusen sätt och hade stundom velat falla ned och kyssa stoftet under hennes fötter — tillbedja en jordisk kvinna. Men nästa ögonblick blef han, i fasan öfver sin egen stormande känsla, än hårdare mot sitt hjärtas afgud.

Det började under vinterns lopp allt oftare uppstå små förvecklingar mellan dem. Solveig ville gärna vara eftergifven, isynnerhet när hon såg att han var nervös, men under hennes veka yttre

låg mycken fasthet, och hvad hon insåg vara rätt, därifrån vek hon ej — icke ens gentemot sin älskade. Men hennes tårar runno strida nästan efter hvarje sammanträffande. Hon kämpade likväl tappert för deras lycka, Schröders lika mycket som hennes egen, tills det hårdt spända bandet slutligen brast.

Hon kunde aldrig riktigt få klart för sig, huru det afgörande ordet blef sagdt, blott att de nu voro oåterkalleligen skilda och att hon hade inga medel att hålla fast den stackars drömmen om jordisk sällhet.

Walter skref kort om godt: „Tacka du din stjärna, att du blef af med karlen, du skulle aldrig stått ut i längden. Lika godt hvem af er det var, som bröt förbindelsen, så var det nog det klokaste, ni kunnat göra, ty den utsikt till lycka, som förefanns för er gemensamma framtid, var åtminstone i mina ögon minimal.“

För att skingra hennes sorgsna sinnesstämning och så vidt han förmådde söka ersätta den ömhet, hon förlorat, bjöd han henne under sommaren på en tur utomlands och sörjde på allt sätt för hennes trefnad under färden.

Pastorn å sin sida tog den brutna förbindelsen mycket tungt och kunde ej förmå sig att tro annat, än att det mest var Solveigs skuld, att förlofningen blef upplöst.

Han höll med gammaltestamentlig stränghet på löftenas helgd, och det förödmjukade honom, att

man just inom hans familj gjort sig skyldig till löftesbrott.

Under ett långt samtal, som han före sin bortresa för sommarn och efter det de båda syskonen lämnat hemmet, haft med Schröder, sökte visserligen denne fullkomligt fritaga Solveig, men den gamles föreställning var ej lätt att rubba.

Schröder måste också lofva, att trots hvad som förefallit, ej sky deras hem för framtiden, och pastorn trodde sig säker om att Solveig ej på något sätt skulle göra hans besök plågsamma hvarken för honom eller henne själf.

Schröder hörde på, men om han afgaf det begärda löftet, kunde den gamle efteråt icke erinra sig.

Det skulle ju också förgå många och långa månader, innan han i själfva verket kunde uppfylla det, ty familjen Mörk dröjde länge inpå hösten i norden, dels för pastorns hälsa, som alltid var bättre på landet, dels för Solveigs skull, som efter den långa lustresan behöfde hvila ut en tid i den gamla kära bygden.

Solveig och Schröder återsågo hvarandra första gången ute på gatan i en af förstäderna, där Schröders verksamhet ofta var förlagd. Han kände genast på afstånd igen henne, trots skymningen och höstdimman, då däremot Solveig, som gick med sänkt blick, häftigt spratt till vid hans oväntade „godafton“.

Han tänkte i första ögonblicket blott gå förbi med en hälsning, men åsynen af en drucken karl

på motsatta sidan af gatan kom honom helt naturligt att ändra tanke.

Han vänder om för att följa mig hemåt, tänkte flickan med en bäfvande ilning af på en gång fruktan och glädje, men huru skulle förhållandet mellan dem nu gestalta sig? Hon ville nog för sin del försöka taga allt så enkelt och naturligt som möjligt, men svårt var det, åtminstone till en början. Huru manne han till exempel skulle benämna henne? — Hjärtat började våldsamt klappa, ehuru hon till det yttre föreföll lugn som vanligt.

— Det är bra sent för — för dig, att vara här ute allena — sade han. — Om lördagskvällarna ser man alltid oroliga sällar i rörelse.

— Å, jag har aldrig haft något som helst obehag — svarade Solveig synbart lättad och med sin vanliga klara röst, denna röst, som kom alla ömma stränger inom honom att vibrera.

— Vi kunde ju i alla fall följas åt ett stycke!

— Tack, om det inte är olägligt. Du har säkert som vanligt mycket att beställa här.

— Ja, men det kan jag också sköta om i morgon, då jag talar här ute i Lehtinens sal.

— Olkonens Konny har blifvit springgosse på ett tryckeri och artar sig bra — sade Solveig med ett modigt försök att knyta hop samtalets sköra tråd.

— Ja, och flickan lär vara flitig i skolan. Hustrun förtjänar med tvätt, så de ej mer behöfva något understöd.

— Det har så gladt mig. Ibland kan en liten solstråle från andras väg lysa upp vår egen —. Hon afbröt sig plötsligt, och sedan fortsattes återstoden af vägen under tystnad.

— Kom snart och hälsa på far — bad Solveig, då han tog farväl. — Och det gjorde Schröder äfven. Pastorn gladdes öfver besöket, men de unga kände hvardera, att hvarje möte mellan dem blef ett nytt lidande, och småningom blef det en vana för Schröder att helst komma, då han med säkerhet visste, att Solveig var borta.

Hvad henne beträffade, hyste hon allvarsam oro för hans förändrade utseende. Den heta, ansträngande sommaren i staden hade riktigt nött på hans krafter, det syntes tydligt. Ansiktet var tårdt och de svarta ögonen insjunkna. Hans yttre påminde om en af dessa martyrbilder, som de gamla italienska mästarne så gripande förmått framställa, och det gjorde Solveig gränslöst ondt att se detta utan att äga rätt att på något sätt mildra de kval, som tärde honom.

Under sådana omständigheter var det svårt för henne att bibehålla sitt glada lynne, och när julen kom, riktigt tvang hon sig att ordna och ställa allt som förr i hemmet, för att Walter ej skulle beklaga henne eller anklaga en annan, hvilket hon kände, att hon nu icke skulle förmå bära.

Så mycket hon eljes fägnade sig åt broderns närvaro, var den nu för henne nästan ett tvång, och hans oberörda, muntra lynne nära nog plågade henne, då däremot ensamheten med fadern, som

snarare dömde än försvarade henne, var vida bättre för hennes nuvarande sinnesstämning.

Så ingick nyåret med en ytterst sträng kyla. På flere veckor hade man icke sett till Schröder, och Solveig hade gripits af onda aningar, då en dag en torftigt klädd, äldre fru ringde på och begärde att få tala med pastor Mörk.

Då han var utgången, och Solveig öppnat dörren, bad hon att få stå till tjänst med att framföra ärendet till sin far. Den främmande berättade då, att hon hyrde rum åt en predikant Schröder. Han hade länge sett sjuk ut, men i dag fann hon honom afsvimmad på golfvet i rummet.

Hon visste ingenting om hans släkt och familjeförhållanden, men hade hört, att han var bekant med pastor Mörk. Därför hade hon strax kommit hit för att rådgöra om hvad som nu borde företagas med den sjuke, om han genast borde föras till ett sjukhus.

Solveig stod ett ögonblick som förlamad, men i det nästa hade hon redan hämtat sig. — Vänta, jag skall skriva ett par rader till min far, som nog snart kommer hem. Sedan följer jag med er och ser till, hvad jag kan göra för den sjuke; vi äro gamla vänner till honom, de närmaste här i staden, så att vi äro mycket tacksamma, att ni genast vände er till oss i denna angelägenhet.

Schröders värdinna såg synbarligen mycket lättad ut. Hon steg i Solveigs sällskap snart upp i den förbipasserande spårvagnen, som inom kort förde dem till hennes bostad.

Under vägen gjorde den unga flickan emellertid upp en plan, som hon med all säkerhet visste skulle vinna faderns gillande.

Då de kommo fram, fann hon, att de värsta farhågor budbärerskans ord ingifvit henne blefvo till alla delar bekräftade. Schröder låg halft medvetslös på den hårda, med nött vaxduk beklädda soffan, dit värdinnan förhjälpit honom, och feberglöd brann på de infallna kinderna.

— Jag måste söka en läkare — finnes telefon i huset?

— Nej, men i brödbutiken midt emot.

— Godt!

Hon skyndade öfver gatan och lyckades slutligen att efter sju förfrågningar få reda på en läkare, som var hemma och villig att komma genast.

Hans första undersökning kunde ej bli allt för grundlig — någon febersjukdom med kastning åt hjärnan var antagligast. Den sjuke borde därför genast flyttas till ett sjukhus, om blott plats kunde anskaffas.

— Kunde han ej lika väl vårdas hemma? — Solveigs fråga kom öfver skälfvande läppar.

— Ja, förmodligen, men inte här, tänker jag.

— Nej, för ingen del! — Värdinnans uppsyn tydde nästan på förtviflan. — Jag har huset fullt med hyresgäster och kan omöjligt hafva en sjuk i min trånga lokal.

Solveig gjorde en afvärjande rörelse med handen.

— Jag ville föra honom hem till oss. Vi äro nära vänner till patienten — sade hon vänd till läkaren

— och hvem bör väl då hellre stå till tjänst i nödens stund.

— Vackert tänkt. — Den unge doktorn kastade en beundrande blick på det förtjusande flickansiktet, som nu med sitt uttryck af smärta liknade en lidande madonna.

— Om jag anskaffar en vagn, kunde jag då få anhålla om er hjälp vid den sjukas förflyttning till vårt hem?

— Naturligtvis, jag står helt och hållet till er disposition.

— Tusen tack, då skyndar jag i förväg att ordna allt för emottagandet, värdinnan kan uppgifva vår adress åt kusken.

Ingen, som såg Solveig, kunde af hennes stilla väsen ana den kraft och energi, som doldes därunder, när tillfället så fordrade. Inom mindre än en timme var hennes egen hemtrefliga lilla jungfrubur förvandlad till det mest komfortabla sjukrum, och snart hade Schröder med doktors bistånd förflyttats dit.

Pastorn fann — såsom Solveig nyss förmodat — denna anordning alldeles naturlig. — En präst skall väl framför allt vara „gästgivare“, menade han, och främst då det gällde sjuka och ensamma. Men när doktorn, efter att ha sett patienten till godo, trädde ut i det nätta hvardagsrummet, som Solveigs vårblommor redan fyllde med en fin doft, ställde han sig midtemot den unga flickan och frågade något öfverlägset: — Har fröken gått igenom en samaritkurs?

— Nej. — Solveig skakade på hufvudet.

— Och vågar likväl åtaga sig en sjuksköterskas syssla?

Hon såg på honom tydiligen utan att förstå, hvart han syftade.

— Nå, jag menar förstås, att de där kurserna äro moderna nu för tiden, och när de unga damerna gått igenom dem, tro de, att de äro färdiga sjuksköterskor. — Han log litet ironiskt. — Tänker ni verkligen vårda honom själf?

— Jag skall försöka, och om god vilja tjänar till något, så

Han betraktade henne uppmärksamt en sekund, han såg den fina rodnaden, som steg upp på hennes mjuka kind och uttrycket i de turkosblå ögonen, och då måste det plötsligt uppstått någon tankekombination inom honom rörande henne och den sjuke, ty han utstötte ett ofrivilligt „ah“ och tillade därpå: — Vet ni, min fröken, att det är en allvarsam sak att sköta en sjuk och därtill en svårt sjuk, såsom vår patient ser ut att blifva. Det kan hända, att det gäller en strid på lif och död under veckotal — är ni beredd?

Solveig bleknade, och hennes ögon sågo förbi honom rakt ut genom fönstret mot den skära vinterhimlen, nu strålande i aftonens purpur.

— Med Guds hjälp — svarade hon fast.

Doktorn stod en stund tyst — kanske en gärd af aktning. Sedan sade han mycket vänligt: — Jag känner en bra kvinna, syster Edla kallar hon sig. Hon kommer att passa förträffligt just här,

och ni kommer alldeles säkert att bli nöjd med henne.

— Tack, jag får säkert af henne lära bästa sättet att vårda den sjuke — sade Solveig blidt och räckte honom handen till farväl. Sålunda kom syster Edla i huset, en liten tjock, vänlig gumma med ett godt leende och ögon som korrinter, just den person Solveig själf helst skulle valt till hjälp i nödens stund. Doktorn hade haft god urskillning, afgjorde hon med tacksamhet.

Syster Edla tycktes aldrig vara i behof af sömn, hennes lynne var oförlikneligt och hennes tillit till vår Herre orubblig som en klippa. Det var icke blott sjukvård man kunde lära af henne, tänkte Solveig, och detta erfor hon alltmer dag för dag under den långa, pröfvande nervfeber, som i månader fängslade patienten vid en plågsam sjukbädd och stundtals förde honom nära intill lifvets yttersta gräns.

Sådana ögonblick var det en stor tröst att kunna lita till syster Edlas erfarenhet och låta hennes ofördunklade barnatro söka upp „silfverkanten på det mörka molnet“ eller i alla fall stärka den undergifvenhet, Solveigs hjärta så ödmjukt bad om.

Hon hade ju dessutom sina dagliga plikter i hemmet att sköta, förutom skoltimmarna, men för syster Edla var den sjukling, hon för tillfället skötte, uteslutande hela hennes värld, på samma gång hon dock utsträckte sin omvårdnad äfven till de friska i huset. Sålunda hittade hon bland annat på en mängd ärenden, nya för hvarje dag,

som Solveig nödvändigt måste uträtta för patientens räkning, hvilket medförde förmånen af frisk luft och omväxling för den unga flickan och gjorde henne godt både till kropp och själ.

Ja, syster Edla var en riktig välsignelse i ett hem, där sjukdom rådde. Och doktorn log belåtet, då Solveig vid hans besök uttryckte sin tacksamhet för den hjälp, hans rekommendation förskaffat henne.

Och midvinterns drifvor smälte för marssolems strålar, men först då det blef vår på allvar, var den långa och ängslande sjukdomstiden till ända.

Det var en glad dag, då Schröder första gången satt klädd vid fönstret i hvardagsrummet och såg ut öfver de rödbruna trädkronorna i trädgården på andra sidan gatan. Där ute ringde klockorna in påsken, och hela naturen tycktes reda sig till uppståndelsens högtid.

Knappt ett ord till förklaring af det förflutna hade behöfts mellan Solveig och hennes forna trolofvade, och nu voro alla dystra moln skingrade, och de sutto här hand i hand med blick sänkt i blick, förenade efter den långa skilsmässan och nu för lifvet, det kände de båda. Men då Schröder ville tala om sin tacksamhet för all den ömhet, han fått röna i detta hem, då han med darrande läppar hviskade fram sin djupa erkänsla, då ville hvarken far eller dotter låta honom tala.

Han var ju nu deras egen, menade pastorn, och „enhvar som icke sörjer för sitt husfolk, är argare än en hedning“, och till den kategorin ville han

väl ej räkna dem. Ett skämt i prästerlig stil men ovant på dessa allvarliga läppar, men hvem kunde väl bevara en allvarstung uppsyn inför ljusglansen i Solveigs strålände ögon. Icke hennes gamle, halfblinde fader, icke hennes genom återföreningen utsägligt lyckliga älskare, hvars tärda drag genomskimrades af en förädlad kärleks skönhet.

Så fann Walter dem, när han kom hem till påskferien, såg och undrade. Men då var det Schröder, som räckte honom handen med ett vackert uttryck i sin djupa blick.

— Jag har lärt mig förstå Solveigs hemlighet, broder — sade han lågt — har ändtligen upptäckt, att det just är glädjens klara ström i det fördolda, som kallar fram lif och grönska i dess grannskap, men jag fick gå långt på min dystra väg, ända ned i dödens mörka dal för att lära mig inse det. Vill du inte fröjdas med mig öfver att jag nu kan se solen lysa öfver min framtidsbana?

Walter svarade ej. — Kanske var det något hos den bräckliga gestalten, så motsatt hans egen lifskraftiga konstitution, kanske också en aning om storslagenheten hos en natur, som för ett andligt värde uppoffrat allt annat, som förstummade hans vanligen så rörliga tunga. Han skakade blott hjärtligt den framsträckta handen samt såg sedan vädjande på Solveig, som om han velat säga: „Du ser väl, att vi två nu börja förstå hvarandra.“

— Gud har böjt min egen vilja djupt — sade Schröder efter en stunds tystnad — och jag hoppas, att jag härefter skall kunna bedöma mina medmänniskor efter en vidare uppfattning. Hvad dig beträffar, Walter, hade du nog många skäl att oroa dig för Solveigs framtid; några hoppas jag nu vara öfvervunna, och äfven i ekonomiskt hänseende ställer sig mina framtidsutsikter ljusare. Kort förrän jag sjuknade, blef jag nämligen erbjuden en föreståndareplats vid ett skyddshem här i staden. Lönen än förstås begränsad, men säker. Dessutom har jag ett stort och ganska inbringande öfversättningsarbete. Jag trodde aldrig, att jag skulle komma att taga detta i betraktande, då jag de sista dagarna före sjukdomens utbrott gick omkring som en sömngångare, hela tiden med en förnimmelse af att jag var dödstrött och höll på att digna.

— Du hade ansträngt dig öfver förmåga de senaste månaderna — sade Solveig och strök ömt hans smala, hvita hand. — Tror du jag inte vet det. Här har ju varit så många och hört efter dig dessa veckor.

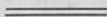
— Oförtjänt. — Schröders blick fuktades.

— Men trött var jag alltsedan jul, ja så, att hvila, hvila utan att vakna mer till jordens pilgrimsgång slutligen blef min enda rediga tanke. — Han tryckte hårdt Solveigs hand. — Nu där-
emot, nu tycker jag, att lifvet inte kan bli långt nog för allt det arbete, jag ännu har att utföra i min Herres tjänst.

— Ett arbete, som jag får dela med dig —
sade hans trolofvade med sitt ljusa leende.

— Får — jag säger, Gud ske lof, att du vill!
Vi gå inte mot rikedom och välstånd, men vi
skola bära nöd och lust tillsammans.

Och klockorna där ute ringde allt högre och
klarare i den rena vårluften, ringde om det stora
glädjebudskap påsken har att förkunna för stof-
tets barn, uppståndelsens härliga evangelium:
„Jag lefver, I skolen ock lefva!“

SKÄRGÅRDSLIF.

I.

— Det blir nog en stad af Sundeby med tiden — brukade gamle kapten Stark säga med en viss berättigad stolthet. Han var född på platsen i en fattig fiskarstuga och hade sett stället utveckla sig år efter år, ända från sin anspråkslösa begynnelse, tills det nu stod där med butiker, skeppsvarf, lotsstation och daglig ångbåtskommunikation. „Staden“ kallades Sundeby också halft på skämt af folket i kringliggande nejd, ty det var ju där, de fingo alla sina materiella behof fyllda, oftast i utbyte mot hvad de själfva hade att afyttra: fisk, sjöfågel, fjäder, rörtofs m. m.

Kapten Stark, för detta sjöfarande, hade slagit sig ned som köpman på sin födelseort. Dessutom funnos äfven par andra handlande på platsen, men „gamle Starken“ var i alla fall den främste, dels för att han ju stammade från bygden, dels ock för hans synnerligen solida affärsställning, som tillät honom vidsträckta uppköp, förskotteringar o. s. v.; han var både grossör och minuthandlande. Dessutom var han hjälpsam och godhjär-

tad som få, så att ingen gick ohulpen från honom.

Som bevis på den mänskliga otacksamheten må nämnas, hvad det väl ofta sades bland dem, som åtnjutit bistånd: „Starken har nog råd till det, han som är så rik och har ingen att spara åt.“ — Men de funnos dock, som af varmt hjärta prisade hans beredvillighet att stå sin nästa bi i råd och dåd.

Främlingar, hvilka i butiken hörde den gamle f. d. sjöbussens bullrande stämman, van att öfverrösta stormarnas dån på oceanen, antogo honom vara en synnerligen rå och hård människa, ja, en riktig roffare. Men ingen, som kände honom närmare, tog detta brummande på allvar, ty de visste, att det inte fanns en fredligare man på Guds gröna jord än just kapten Stark.

Hvad åter det påståendet beträffade, att han hade ingen att spara åt, så ägde det i den meningen grund, att den gamle köpmannen icke hade några egna barn, men mången fattig sjömansgosse kunde berätta, att han hade honom att tacka för sin utrustning. Och dessutom hade han upptagit en föräldralös flicka, sin hustrus systerdotter, som ej kände något annat hem än fosterföräldrarnas på Sundeby.

Denna flicka var gubbens ögonsten, men hvilka kontraster bildade icke den kämpalike jätten med sitt stora, väderbitna ansikte och sina grofva lemmar och den lilla sylfidiska varelsen med de mjuka, rosiga kinderna och det burriga, bruna

håret, där de troget hand i hand följdes åt under lilla Ragnas glada, sorgfria barndomstid. De två voro nästan oskiljaktiga. I butiken, i magasinerna, vid stranden, i fiskargubbarnas båtar eller inne i bodkammaren, där brasan sprakade så hemtrefligt i skymningen, öfverallt såg man det lilla krushufvudet dyka upp vid kaptenens sida, medan hennes tindrande ögon tillitsfullt blickade upp till den jättelika gestalten, och de små fötterna noga rättades efter hans tunga gång.

„Min lilla ekorre“ — brukade han kalla henne, och det namnet anstod henne väl, så kilande kvick var hon i hvarje vändning, och så pigga och kloka voro de klara, bruna ögonen.

Men om kaptenen var förtjust öfver hennes ysterhet, utgjorde den däremot en anledning till oro för hans hustru, den alltigenom ordentliga, redbara och af alla högt respekterade fru Amalia Stark. Man kunde knappast se två människor i allt mer motsatta än dessa makar, och att de blifvit förenade skulle af psykologen utan vidare tillskrifvits den oförklarliga, men dock ofta be-sannade lagen, att kontrasterna ovillkorligen dragas till hvarandra.

Eljes måste det ju förvåna, att den store, bullrande kaptenen med sin basröst och sina grofva manér — för att icke nämna vissa ingrodde vanor, han tagit sig på sjön — kunnat så fästa sig vid den späda, tystlåtna kvinnan, som föreföll lika hänsynsfull och tillbakadragen i sitt väsen, som kapten Stark var öppen och frispråkig. Dock

var hennes val kanske ännu mer förundransvärdt, ty fru Stark var af „folks barn“, som hennes man med stolthet yttrade, köpmansdotter från en af kuststäderna norrut.

Detta förhållande hade emellertid just föranlett deras förening genom den årslånga bekantskapen dem emellan, som uppstått till följd af att Stark under många år fört fartyg för fru Amalias far, innan han blef kapten på egen skuta.

I fråga om uppfostran, vanor och umgängessätt stod hon naturligtvis långt öfver honom och torde ock noga betänkt sig, innan hon antagit hans upprepade giftermålsanbud. Men sedan alla syskonen i fädernehemmet kommit ut i världen, och hennes far, hvars hushåll hon i många år förestått, aflidit, hade hon slutligen räckt sin ut hållige friare handen för lifvet och lofvat blifva „en gammal sjömans hulda vif“, som kaptenen själf älskade att uttrycka sig.

Sålunda hade dessa, som det tycktes, mycket omaka människor funnit hvarandra. Och lyckligt hade deras äktenskap artat sig, frånsedt några små törnar, då makens skepparvanor stötte fru Amalias ordningssinne eller stränga moraliska begrepp.

Den store kaptenen hade nämligen en viss smak för gammal konjak, skotsk visky och jamaika rom, hvarmed följde en gästfri böjelse att såsom det står i visan, „dricka själf och bjuda andra“. För att icke tala om hans kära snugga, hvars bolmande rök alltid förblef en nagel i ögat för hans

hustru och en hotande fara för helgdagskammarens fina gardiner.

Fru Stark hörde dock ingalunda till den kategori af kvinnor, om hvilka den vise Salomo utlät sig i orden: „En trätosam kvinna och ett stadtigt drypande, då hårdt regnar, varda väl vid hvarandra förliknade“, men hon hade sitt eget tysta sätt att visa hvad hon ogillade, och detta verkade mer än långa förmaningar och skarpa förebråelser, så att hon ofta på sitt stillsamma vis kunde linda den starke mannen kring sitt lillfinger.

Hon var dock klok nog att aldrig skryta öfver sin makt, men såsom droppen urholkar stenen, så fortsatte hon att aldrig tröttnande rensa bort slagget och i stället söka förfina jättens både inre och yttre människa, därför att hennes skarpsynta blick från början upptäckt den äkta metallen på djupet af hans stora, varma hjärta.

Under de senare åren af hennes aflidne fars lefnad hade dåliga konjunkturer, borgensförbindelser och andra vidriga omständigheter försämrat det tidigare förmögna handelshusets ställning, så att äldsta dottern i sin egenskap af värdinna fått genomkämpa många ekonomiska bekymmer för att den af sjukdom brutna faderns sista dagar ej skulle kännas alltför bittra.

Med sträng redbarhet hade hon senare också lyckats ställa det så, att enhvar som ägde fordringar i boet efter dödsfallet fingo ut, hvad rätt och billighet kräfde, hvarför hon också själf till

slut var helt och hållet hänvisad till sina händers arbete.

Detta var dock ingen olycka för den, som alltid hållit arbetet för sin glädje, men då fru Amalia genom sitt giftermål försattes i goda omständigheter, var det visserligen en bidragande orsak till hennes husliga lycka att kunna hjälpa och bispunga fattiga och obemedlade, då hon själf visste, hvad pröfningar i detta afseende betydde.

I detta bemödande rönt hon ock stor sympati af sin make, hvars godhjärtenhet hennes klara omdöme ofta kom till hjälp.

Varmt tacksam kände hon sig äfven mot honom, då han själf föreslog henne att antaga sig hennes mest älskade yngsta systems lilla föräldralösa barn, det yngsta och mest hjälpbehöfvande i syskonskaran, och hvilket enligt läkarens förklaring endast genom den omsorgsfullaste vård kunde räddas åt lifvet.

Och vård och kostnad sparades ingalunda i de barnlösa makarnas hem, där lilla Ragna snart blef både A och O, den första tanken om morgonen och den sista om kvällen.

Kaptenen, med denna hos starka män omedvetna böjelsen för de små och svaga, erfor genast en djup känsla för fosterdottern. Han beundrade allting hos henne, från de små rosenröda tåspetsarna till den minsta lock på hennes lilla mörka hufvud, och när detta hufvud i känslan af egen hjälplöshet slöt sig till hans breda bröst, kände han en hänryckning utan all gräns.

— Lilla Ragna, å, lilla Ragna pyret — kunde han hviska så blidt som den grofva rösten medgaf, medan hans otympliga hand — pryddligt märkt med ett blått ankare på sjömansmanér — beundransvärdt lätt strök flickans vågiga hår.

Då fru Amalia såg dem så, gled en obemärkt tår ur hennes ögonvrå. — Så god han var, hennes kapten, det visste ingen bättre än hon, och på samma gång kände hon, att Ragna var hennes bästa bundsförvandt i fråga om den stora mannens uppfostran.

II.

Då kapten Stark först öppnade sin butik på strandslutningen ofvanom sundet, som i tiden skänkt stället dess namn, såg platsen betydligt anorlunda ut. Ett par förfallna hemmansbyggnader och några torftiga kojor kring den nyuppförda lotsstationen, det var alltsammans. Men Sundeby var välbeläget mellan två öppna fjärdar med vid utsikt åt båda hållen.

Det blef snart en vana för omnejdens befolkning att söka sig hit, då frågan gällde köpa eller sälja. Starks magasinero voro rymliga och butiken väl försedd.

Han hade en genuin köpmannainstinkt, han visste precis, hvad som åstundades och hade mesta åtgången, och där han stod bred och jovialisk på bodtrappan eller i magasinisdörren, var hans blotta

åsyn en sannskyldig reklam för butiken. Det var ju rent af ett nöje att få handla under så mycket skämt och sådan lustighet, ja, till och med salt och peppar miste sin skärpa, då de gingo genom hans händer.

Längre fram, allt som affären utvidgade sig, hade kaptenen mest grosshandeln om händer, medan hans bokhållare skötte den dagliga rörelsen vid disken. En pojke från den fattigaste af Sundebys kojor, och på långt håll släkt med Stark själf, var den förste han antog såsom biträde, och från att sopa butikgolfvet och springa ärenden avancerade Petter Friman hastigt till bokhållare med en ny upplaga af „bodpojke“ under sig.

„Enhvar är herre öfver sin stackare“, säger ordspråket, och det erfor nog „stackars Acke“, som i sin tur äfven stammade från ett fattigt hem på orten och just med hänsyn därtill fått sin nuvarande plats.

Visserligen såg gossen ut som en ofjädrad och från boet utkastad fågelunge, men hans husbonde förklarade lugnt, att det nog kunde blifva karl af honom med tiden samt tillade, att „Petter inte var stort karskare vid hans år“. Detta omdöme hade den unge herrn helst velat jäfva, ehuru han för respektens skull teg, ty trots sin godlynthet hade kaptenen något kvar af „skepparmodet“ från flydda tider, och när han grep till kommandotonen, var det rådligast att falla undan.

Själf var Petter Friman en ganska egendomlig företeelse. Med sina enormt långa ben och sin

korta kropp och därtill det lilla hufvudet på en lång, mager hals hade han utseende af något slags vidunderlig insekt. Hans rödaktiga hår stod som en borst i vädret, och de stora, otympliga händerna och platta fötterna bidrogo just icke till ett förmånligt yttre, men han var som klippt och skuren till gubben Starks biträde.

Flink i vändningarna och, trots sin ringa underbyggnad, slängd i hufvudräkning, ägde han dessutom ett fenomenalt minne, som aldrig svek honom, det må sedan gällt en strut nubb eller en tunna sill. Alla priser sutto som inregistrede i hans hufvud, och hvad än efterfrågan gällde, visste unge Friman att rädda situationen till och med i brydsamma fall. Att han därvid satte ihop flere skepparhistorier, än kaptenen själf i all sin dar kommit fram med, rörde icke ynglingen det allra minsta, så ofta än fru Stark — när hon uppfångade någon af dem — ställde honom till ansvar därför. Petter hörde på förmaningen ungefär som fiskarena, då St. Antonius höll tal för dem: „De tackade helgonet hjärtinnerligt, men ingen af dem tog predikan åt sig.“ Han nöjde sig med att efteråt anförtro Ragna, att „det märktes, att kaptenskan aldrig stått på bod“. Ett faktum som ej kunde bestridas.

I grund och botten betraktade han nog fru Amalia som ett högre väsen och någonting vida förmer än alla andra på Sundeby sammantagna, och han var henne ödmjukt tacksam för den mo-

derliga omvårdnad hon utsträckte till honom, lika som till de öfriga i sin omgifning.

Hvad Ragna angick, tyckte hon rätt bra om Petter; hans själfmedvetna säkerhet imponerade smått på henne i den tidigare barndomen — han var ju åtta år äldre än hon. Och dessutom hade han en viss händighet att laga hennes söndriga leksaker, sätta segel på hennes barkbåtar och agn på kroken, då de metade tillsammans om sommarkvällarna. Det lönade sig att stå på god fot med Petter. Senare, när hon fick ögonen upp för hans egenheter, och det skedde snart nog, ty Ragna var ett ovanligt tidigt utveckladt barn, roade han henne, ehuru hon ej lät honom förstå det. Från den tiden intog hon gentemot honom den ställning, som vanligen förefinnes mellan en pojkräkel på sina goda tre alnar och en vida yngre flicka, som redan har förkänslan af att snart bli en ung dam.

Den som emellertid alltid såg unge Friman med oblida blickar, var madam Wax, gemenligen Agneta kallad, fru Starks faktotum i hushållet och enda tjänarinna. Hon hade vuxit upp i sin matmors föräldrahem, blifvit gift där med en af firmans förtroendemän och sedan som änka följt kaptenskan till Sundeby.

Agneta var en idealisk tjänarinna i så måtto, att hon kunde allting och gjorde allting väl. Hennes enda fel var en despotism, som hvarken vek för våld eller makt. Den stora kaptenen, som hon, inom parentes sagt, ansåg långt ifrån god

eller fin nog för hennes matmor, tyranniserade hon utan hejd, Acke var som en vant i hennes starka hand och Petter Friman bemötte hon med sublimt förakt.

Hvad matmodern angick skulle Agneta med gladt mod gått i elden för henne, men medan hon lefde i den föreställningen, att fru Starks minsta önskan var hennes lag, var det egentligen fru Amalia, som väjde och väjde för att afvärja disharmonin mellan Agneta och det öfriga husfolket, oftast med uppoffring af egna tycken.

Den enda, som dock genast från början tagit makten af kökstyrannen, var Ragna, och ett halft ord af henne, ja, mången gång blott en skymt, af flickungen, kunde ögonblickligt förvandla hennes dystraste lynne till idel solsken, och i hela det rike, där hon — hvad alla andra beträffade — stod som enväldshärskarinna, hade Ragna, när helst hon det behagade, egen hands rätt.

Flickan måste få sin vilja fram, hvad helst det än gällde, och Petter Friman påstod — då han mer än vanligt varit utsatt för madammens ampra humör — „att hon nog skulle försökt rifva ned månen från himmelen, om Ragna begärt denna planet till leksak“.

Det var också Ragna ensam, som kunde utverka vissa förmåner i fråga om Petter, för att ej tala om stackars Acke, „ynkryggen“ som flickan kallade honom med ett visst medlidande blandadt förakt. I det hela vågade unge Friman sällan alltför öppet proklamera krig mot Agneta,

ty hennes kokkonst var höjd öfver allt beröm, och hennes fläskpannkaka och stufvade simpor ville han ogärna försaka.

Det fanns således knutar i inslaget på hvardagslivets väf där i huset, men som kapten Stark filosofiskt anmärkte „människan måste hafva sina bekymmer“. Och beträffande Petter Friman fann han tydligen någonting eggande i Agnetas „humörer“, medan Ragna — allt som hon växte upp — med vaknande intresse studerade både madammen och sin öfriga i mångt och mycket något originella omgifning.

„Lilla ekorren“ hade nämligen en synnerligen skarp uppfattning och tyckte om att i tysthet göra sina iakttagelser till sin egen enskilda uppbyggelse.

Gubben Stark hade byggt sitt hus högt och rymligt. Där funnos både sofrum och matrum, helgdagsrum och vindsrum, hvaraf det ena beboddes af madam Wax, medan det andra „vän-tade på Ragna“, som kaptenen sade. Dessutom fanns där „bodkammaren“ innanför butiken och — en skrubb på andra sidan om den, där „pojkarne“ logerade i broderlig endräkt.

Om Agneta satte sin stolthet uti att hålla sitt kök i den bästa ordning med blanka kittlar och hyllor fulla af brokigt porslin från kaptenens många resor, bevarade fru Stark helgdagsrummet, „förmaket“ benämndt, i samma helgd. Där stod fars gamla mahogny chiffonjé, nästan det enda minne hon fört med sig från fädernehemmet, och ofvanpå den under glas ett fartyg i miniatyr,

skickligt utfördt i trä och en naturtrogen bild af kaptenens stolta skepp „Hoppet“.

I taket hängde en ljuskrona från Antwerpen, och det blommiga möbeltyget var hämtadt direkte från Japan. Allt här inne hade sina hågkomster, från de doftande sandelträdsdosorna på kakelugnskransen till rörmattan framför dörren och de stora vackra snäckorna i hörnen, hvilka susade så hemlighetsfullt, när Ragna tryckte sitt lilla öra mot deras purpurfärgade inre. De berättade underfulla sagor från hafvets botten, lika intressanta som dem hon fick höra af morbrodern inne i bodkammaren. Ty det var Ragnas käraste nöje att fira brasa där med honom, och hans groteska gestalt passade så väl tillsammans med hela omgifningen där inne.

Om hela huset i öfrigt var ordnad och nätt som ett dockskåp, var åtminstone världens enskilda territorium raka motsatsen. Ty där var ett sannskyldigt kaos af allt upptänkligt, ett veritabelt skräprum i fru Amalias tycke och till Agnetas förtviflan. Men att med ett finger rubba kaptenens rariteter var ett majestätsbrott, som ingen dristade begå.

Förutom det gamla klockskåpet, skrifpulpeten och den ärevördiga soffan med sina tunga, nötta läderdynor var så godt som allt här inne hopbragdt från världens alla hörn under den tid kaptenen seglade jorden rundt. Besynnerliga stenar, fågelägg, fjädervippor med mera af naturhistoriskt intresse var blandadt med dessa simpla små

saker af porslin, glas och pärlor, värdelöst kram, som bjudes sjömännen i de utländska hamnarna och hvars granna färger eller lustiga form förnöja ett outveckladt skönhetssinne.

Väggarna voro fulla af taflor med eller utan ram, föreställande fartyg af alla upptänkliga storlekar och modeller, flaggor af olika nationer, barometrar och sjökort m. m., och i taket hängde i stället för lampa en jättestor, uppstoppad bläckfisk, som kaptenen själf fångat i Indiska oceanen. Naturligtvis skulle detta rum med sina olikartade föremål förefalla Ragna som en riktig skattkammare, och medan elden om vinterkvällarna muntert fladdrade i den väldiga kakelugnen, spridande sitt fantastiska sken öfver den brokiga samlingen, lyssnade barnet med girig uppmärksamhet till alla de äfventyr och skiftande upplevelser gubben Stark på äkta sjömansvis så gärna förtäljde.

Det var under dessa timmar Ragnas värld vidgades, medan fantasin riktades, och hon tyckte sig skåda drömda härligheter i de fjärran land, som för den forne skepparen ännu i dag föreföllo så nära och välbekanta.

III.

Ragnas barndom var lycklig. Alla i huset älskade henne och täflade om att göra lifvet så lätt och gladt som möjligt för henne, och hon älskade i gengäld med hela sitt varma barnahjär-

tas eld detta goda hem, som så skyddande öppnat sin famn för den späda och hvars ömma vård förvandlat den lilla, tynande plantan till en sund, lifskraftig varelse. Hvarenda buske på backslutningen, hvarje kiselsten, som vågorna slipat blank vid stranden, älskade hon, men mest af allt hafvet, detta lockande, underfulla, oroliga haf. Aldrig var hon nöjdare, än då hon fick sitta bakom morbroderns breda rygg på akterbrädet i den prydligt målade slupen, en båt af gammal typ men god seglare i alla fall.

Eget nog var dock den forne sjöhjälten numera ingen hjälte ombord. En laber kultje förebådade i hans tycke oftast storm, och vida hellre föredrog han att från sin prydliga, höga bodtrappa taga sjön i betraktande, än att själf gunga däröfver på „Svanens“ utspända vingar. Han hade tydligen fått nog af vattnet i sina dagar.

I stället gjorde Ragna sig god vän med lotsålderman och hans son, unglotsen, och så fick hon i alla fall segla, till fru Amalias oro och bekymmer, där hon, som hönan i sagan, stod på stranden och blickade efter ankungen.

De långa, varma sommardagarna låg hon uppe på åsen med hufvudet i den mjuka ljungen, andades doften från furorna i djupa drag och spejade utåt fjärden. Alltid var där något att se, än ett bländhvitt segel långt borta vid horisonten, än en fiskarbåt, som styrde inåt Sundeby, eller röken från någon förbi passerande ångare. För resten var hafvet blott och bart i sig själf någonting att

betrakta och beundra, antingen det nu låg där skimrande blått med små krusiga sommarvågor, eller blåsten jagade hvita „gäss“ på böljornas kammar.

Hon älskade det äfven, när det var i fullt uppror, och tyckte då om att stå ytterst på den långa båtbyggnaden, där vindens tjut och vågornas vilda sång förtogo alla mänskliga ljud. Hennes bruna hår fladdrade omkring henne, kinderna brunno, och ögonen lyst. Det var i sådana stunder Ragna inte var god att styra, som Agneta i förtroende hviskade till fru Amalia.

Det trots, som bodde i detta lifligt svallande blod, likasom uppeggades af stormens raseri, och ibland visste flickan icke själf, om hon stod där ute och skrek, eller om hon blott erfor ett häftigt behof att på något sätt kunna öfverrösta vinden. Då hon slutligen efter många ömma böner stormade in, hände det, att hon kastade sig till mosterns bröst och brast i våldsam gråt.

— Inte så vild, inte så vild, lilla barn — sade den stillsamma fru Stark då och strök lugnande det af vågstänket våta håret ur den klara pannan. Hvarken förebråelser eller förmaningar skulle nyttat till något sådana stunder, det visste hon, och om hon också ogillade en sådan häftighet, hade hon aldrig hjärta att klandra sin älskling därför.

Kanske älskade Ragna dock mest de spegelblanka sommaraftnarna, när vattnet låg där alldeles stilla och mörkt under stränderna, men i

väster lätt färgadt i guld af den nedgående solen. Hon satt då ofta med Petter Friman i ekan ute på viken för att meta, men glömde mest bort att gifva akt på metspöet för att ostörd försjunka i ljuft drömmeri.

Ett egendomligt barn var Ragna, kanske sådan som förhållandena danat henne. Hon hade alltid så fullt upp att göra, att hon aldrig hann längta efter lekkamrater, ty den rika värld, hennes inbillning skapade, ersatte allt, som verkligheten omkring henne möjligen saknade.

Läsa lärde hon af fru Amalia, i trots af både Agnetas och kaptenens tvifvelsamma profetior om att en ekorre icke skulle kunna hålla sig stilla så länge, som en slik nyttig kunskaps inhämtande fordrade.

Men alla dessa misstankar kommo på skam. Antingen hade fru Amalia ovanliga pedagogiska anlag eller Ragna lätt att fatta, faktum var att läsningen gick som en lek. Och gubben Stark tog pipan ur munnen och satt med sina grofva näfvar korslagda som i kyrkan, då Ragna första gången läste rent „ur bok“ för honom.

Ja, hon som hittills dagen i ända kilat kring berg och backar och oafbrutet varit i rörelse från morgon till kväll, kunde nu timtals sitta lutad öfver en bok, så fördjupad i den, att hon hvarken hörde eller såg någonting annat. Lika flink var hon ock med griffel och tafla, och det var morbroderns nöje att se, huru de små knubbiga fingrarna trefvade sig fram rad efter rad, medan

det täcka hufvudet lutade sig öfver arbetet för att riktigt noggrannt följa hvarenda bokstaf pen- nan formade.

Petter Friman skulle lära Ragna räkning, ef- tersom han af kaptenen själf ansågs stark i ma- tematiken, men lektionerna blefvo aldrig synner- ligen regelbundna och bestodo dessutom för det mesta i löst framkastade frågor, medan läromästa- ren expedierade kunderna i butiken.

— Om Acke har fyra plommon och plockar tretton till från lådan, huru många gör det — frågade Petter, medan han på sitt raska sätt vägde upp ett kilo tvålvått åt lotsmadammens tjänsteflicka, och innan Ragna ännu hunnit begrunda denna fråga, kom genast en ny:

— Om kapten skär åtta lökar i sju delar hvar, hur mycket gör det?

— Katten så många tårar åtminstone — mum- lade kaptenen, som råkat höra frågan. Därvid var att märka att ordet „katten“ var ett slags surrogat, bland många liknande, och tjänade till att ersätta forna kraftord, dem den stillsamma fru Amalia oförtrutet bemödat sig om att utrota ur kaptenens ordbok.

Sålunda fortgick emellertid Ragnas undervis- ning, sådan förhållandena medgäfvö den, men snart nalkades dock den stund, då fru Stark på sitt saktmodiga vis helt lugnt förklarade, att flic- kan måste sändas i skola.

Kaptenen brusade upp: — Ragna i skola, Ragna sändas bort hemifrån till främmande ort bland

främmande människor, som inte ett dugg skulle bry sig om att taga vara på barnet. Ville hon, hans hustru, verkligen hafva det på sitt ansvar. — Orden riktigt smattrade fram ur det grå skägget, och den jättelike mannen trampade bodkamarens golf som en vredgad björn. Mindre kunde skrämt en med förhållandena obekant, men fru Amalia såg fullkomligt oberörd ut och lät utan motsägelse ovädret rasa ut.

Hon kände ju så väl sin gamle „dundergud“, hans binamn om skeppsbord, och afbidade tåligt den stund, då han skulle gifva hennes fogliga skäl gehör. Den kom ock snart. Kaptenen satte sig tungt ned i sin skinnklädda stol och strök sig pustande öfver pannan med en rödblommig näsduk, i storlek proportionell med hans egen person. — Då visste hans hustru, att hon lugnt kunde fortsätta sitt så stormigt afbrutna andragande. Jätten var fullkomligt afväpnad och medgörlig som ett godt barn.

Ja, ja, människan måste hafva sina bekymmer, men förstås, hans Ragna skulle väl inte vara sämre än andras ungar — nej, för tackel och tåg, det gick han i god för och var karl nog att styra om det. Flickan skulle i skola och ett bra ställe skulle hon bo på, och om det kom an på pengarna, så —. Han slog sig ett kraftigt slag mot barmfickan, där den digra, något flottiga plånboken låg i godt förvar.

Och nu följde tredje stadiet i förhandlingen mellan de två makarna. Fru Amalia gick fram

till länstolen, strök gubben mildt öfver det borstiga skägget och sade med tåradt öga: — Tack, min hjärtegodas vän, och Gud välsigne dig för all din ömhet mot ett föräldralöst barn.

Kaptenen svarade ej, han bara harskade sig så väldigt, att det ljöd som en aflägsen åska ut i butiken. Sedan tog han sakta hustruns magra hand och smekte den varsamt, som om den varit af något dyrbart, skört material i fara att krossas mellan hans grofva näfvar.

Några ögonblick senare „regerade“ han i butiken alldeles som vanligt. Detta var förspelet till Ragnas skolgång, som skulle begynna den instundande hösten. Hvad Ragna själf beträffade, hade hennes brinnande lust att läsa och lära förlikt henne med tanken på att lämna det kära hemmet, men allt som dagarna gled undan mot terminens början, blef hennes lilla rosiga ansikte en nyans blekare och blicken, som följde morbroderns groteska gestalt, allt ömmare.

Då kvällen kom, kunde hon sitta helt stilla med hufvudet lutadt mot hans knä, och fastän ingendera sade något, visste båda, att samma tanke, tanken på den förestående skilsmässan, tyngde dem. Äfven fru Amalia kände den djupt, men omtanken om Ragnas utstyrsel medgaf inga dådlösa grubblerier. Dessutom hade hon själf i staden ombesörjt ett godt hem för flickan, hvilket i alla afseenden utgjorde en stor tröst, och då Agneta med naturbarnets brist på själfbehärskning kastade förklädet öfver hufvudet och begynte

„stortjuta“ — som Petter sade — hvar gång hon tänkte på Ragnas bortresa, fick hon vanligen en mild tillrättavisning af matmodern.

Dagen före afresan tog Ragna ett grundligt farväl af alla älsklingsställen i omnejden; hon plockade den blommande ljungen till en afskedsbukkett, smekte den gamla knotiga tallens bruna stam och kilade så ned till stranden för att kasta en sista blick på fiskarbåtarnas ärriga skrof. Då hon kom tillbaka till jul, skulle de säkert allesamman ligga väl förtöjda på landbacken under ett skyddande granristak.

I sjöbodarna och magasinen måste hon också ännu en gång titta in, och så var det att skaka hand med bekanta både här och där i stugorna. Alla tyckte de om „vår Ragna“, och lotsmadammen hade lagat både äggost och pannkaka till väggkost åt henne. Fru Amalia måste nödvändigt packa ned ett ansenligt stycke af den förstnämnda läckerheten i reskorgen, ty — som Ragna sade — „det blir ju alltid en liten tröst, om jag får hemlängtan första kvällen“, ett yttrande som lyste upp fru Starks betryckta ansikte, där hon sysslade med inpackningen. Barn äro barn, tänkte hon lättad, de känna nog djupt ögonblickets smärta, men naturen har i alla fall underlättat deras sorgbördor på mångahanda vis. Tyngre skulle hennes gubbe bära skilsmässan från sin kära lilla ekorre. Och fru Amalia slöt korglocket med en suck. Huru skulle han väl härda ut sista

kvällen. Hennes oro blef emellertid lugnad i detta afseende.

En gammal för detta kamrat steg i land från ångbåten på aftonen, och gubbarna kollationerade flitigt sina minnen inne i bodkammaren, höljda i täta moln af tobaksrök. Då Ragna gick ombord den följande morgonen, var det sedan ingen tid öfrig till långa afskedstaganden. Kaptenen hade alltid mycket att aftala med ångbåtsbefälhafvarne och styrmännen. Varor skulle lastas in och ut, konossement skrivas och undertecknas. Ragna hann endast kasta sig i famnen på fosterföräldrarna, taga Agneta om hufvudet, så att hornkammen föll ur madammens stramt hoprullade lilla rättsvans till fläta, och i största hast räcka handen åt „pojkarne“. Den ynklige Acke tog gråtmildt åt mössan, men Petter hade icke tid med några cermonier för tillfället. Hans gängliga figur flög lik en mager trana hit och dit för att hinna utföra alla kapten Starks order, och ännu då ångbåten lade ut från bryggan, hörde Ragna med ett tårdränkt leende det välbekanta „Petter, se upp din drummel, har du glömt smördrittarna, långben“ eller „äro mjölsäckarna ombord, Per Pekka Pelle, hvad du heter“, allt medan den store mannen viftade med hatten i ena handen och den rödrosiga näsduken i den andra till ett sista farväl, under det tårarna oafbrutet strömmade utför hans brunröda kinder.

Också fru Amalia var där nere och lotsmadammen och unglotsen och alla Ragnas öfriga goda

vänner på Sundeby. Men på bodtrappan stod Agneta och snyftade, högljudt sekunderad af handelsman Timofejeffs gårdshund, som uppgaf ett klagande tjut, just som ångbåten klarerade udden och försvann.

VI.

Det blef tyst under hösten hos kapten Starks. Aldrig hade någon där i huset riktigt förstått, huru mycket lif Ragna förde in däri, förrän hon nu var borta. Till och med husbondens dun-drande stämma ljud numera betydligt dämpad, och Agnetas despotlynne stod hela tiden i zenit.

Så mycket gladare blef julen, då hjärtebarnet kom tillbaka med sitt strålande glada lynne. Å, så hon längtat efter dem alla, och så trefligt allting var här hemma! Hon hade tusende frågor att göra om allt och alla och mycket att berätta själf från sin första utflykt i världen bortom Sundebys horisont. Men när ferien var öfver, tog hon återvändandet till skolan ganska lugnt. Kaptenen lefde i tanken på sommarferien, och fru Amalia gladdes åt de goda vitsord Ragna medfört från sin första läsetermin.

Samma fröjd beskärdes henne äfven längre fram. Ragna gick med glans från klass till klass och blef genom sin flit och sitt glada lynne omtyckt af både lärare och kamrater. Eget nog förvärfvade hon sig dock icke bland de senare några

intimare väninnor. Hon tog dem mera på kamratligt sätt såsom gossar pläga. Det fanns ingen skymt af sentimentalitet i hennes lynne. Och sina egna små drömmar slöt hon inom sig själf, såsom hon brukade där hemma med allt det hon grundade på uppe i skogsbacken, när hon låg med händerna under nacken och lyssnade till vågornas sång ute på fjärden.

Under hennes lekande yta och det sprudlande humöret flöt det en dold ström af tankar, djupare än hennes år läto förmoda, men i denna tankevärd fick ingen främmande blick tränga in. Där fanns oklara framtidsplaner, som väntade på att forma sig och mogna under årens lopp.

Så gled tiden fram stilla och enformigt utan större växlingar. Kapten Stark hade kanske fått några flera grå strån i hår och skägg, och hans hustru några fina rynkor till i sitt goda, kloka ansikte, men i det hela voro de alla tämligen oförändrade så när som på Acke, som skjutit upp i höjden och artade sig till en duktig gosse.

Den enda som verkligen undergått en genomgripande förvandling var Ragna, förvandlingen från knopp till blomma. Då hon senaste ferie ännu föreföll som ett barn med hågen full af muntra upptåg och den långa flätan hängande utåt ryggen, kom hon nästa gång tillbaka som en vuxen mö. Ej underligt om kaptenen vid hennes åsyn höll henne på armlängd ifrån sig och länge granskade de kära dragen för att riktigt fullt och fast öfvertyga sig om, att hans lilla

skälmska ekorre, som ännu i julas spelat honom så många barnsliga spratt, förvandlats till denna smärta tärna med långa kjolar och uppsatt hår, en ung dam på nådda sexton vårar. Men sina klara ögon hade hon kvar, och det var på dem han tog „landkänning“.

— Så att barnet nu blifvit fullvuxen mö! — Han suckade lätt, som om detta faktum nästan beredt honom en misräkning och som skulle han saknat den lilla varelsen, som så troget följt honom i spåren i flydda dagar. Den tiden var nu för alltid förbi.

En fördel var det dock med förändringen: de skulle åtminstone få glädjen att behålla Ragna i hemmet.

— Pytt också, lilla morbror, det är ännu en klass kvar i skolan, det hade du glömt. — Och Ragna grep om båda hans stora ringbeprydda öron, som om hon velat hänga sig fast vid dem.

Gubben stirrade förbluffad på henne.

— Ja, ja, där högg du i sten som en äkta gammal skeppare. Jag skall väl bli student jag också som de flesta af kamraterna.

— Student, hva — hva — för tunnor tusan — tusen menar jag. — Kaptenen försökte skaka henne ifrån sig, medan hans ansikte från brunrött öfvergick till en skiftning i koppar.

— Student, inte behöfver en flicka, inte min Ragna — —. Han nästan stötte fram orden, och ådrorna svällde i pannan.

Ragna svarade ej genast. Hon strök med sin hvita, välformade hand lätt öfver de buskiga, grå ögonbrynen.

— Din Ragna vill blifva en bildad kvinna — sade hon slutligen mycket stilla.

Kaptenen hade satt sig i sin stora stol. Nu drog han flickan ned på sitt knä. — Är du inte tillräckligt lärd nu redan, liten — sade han — du som kan prata omkull gamla morbror lika bra som en professor. Inte ryms det mera kunskap i ett sådant där litet vackert hufvud.

— Åjo, morbror, dit går nog åtskilligt ännu — skrattade Ragna, som märkte, att stormen redan var förbi. — Och tänk sedan, när du får se en hvit mössa på det här hufvudet!

— Än sedan! — Gubben låtsade vara oberörd, men en liten glimt inne i ögonvrån tydde på, att saken i alla fall hade intresse för honom. — Moster gillar bestämdt inte den här funderingen — bifogade han slutligen som ett sista argument — hon är en fin kvinna, som du vet, mycket för fin för en gammal simpel sjögast som jag, och hon har inte varit student hon, min tös.

— Det brukades ej på hennes tid — sade Ragna, som roade sig med att reda ut gubbens sträfva, grå skägg med sina smala fingerspetsar. — Moster Amalia skulle kanske gärna lärt, hvad jag nu får inhämta, men lifvet lade andra plikter på henne, då hon var så ung som jag. Nu unnar hon mig, hvad hon själf nödgats försaka.

— Nå, nå, barn, om hon vill, så är allt på rätt.

— Tack, du kära jätte, men tänk ändå först den tanken ut, hvad den där studenten kommer att kosta dig! Du har redan skänkt mig så mycket, och nu kommer jag och fordrar ännu mer.

Hon såg på honom med fuktiga ögon. Ack, hon visste nog så väl, att han, som aldrig lät en bedjande gå ifrån sig utan hjälp, allra minst skulle kunna förvägra hjärtebarnet, hvad hon begärde.

— För hvem tror du jag arbetar och sparar, om icke för min lilla Ragna. Den gode Guden — kaptenen sänkte alltid sin högljudda röst, när han nämnde detta namn, såsom ett tecken till vördnad för gudomen — den gode Guden nekade mig egna barn, men han skänkte mig dig.

Två stora tårar rullade långsamt ned för hans fårade kind.

— Och åt mig gaf Gud dig — dig och moster, de bästa människor i världen — sade Ragna och slog armarna hårdt om hans hals. — Månne det finnas en lyckligare flicka på jorden?

Då fru Amalia senare trädde in, fann hon de två ännu i förtroligaste samspråk, medan Ragna stoppade en extra pipa åt kaptenen, som satt och staplade upp små blanka guldslantar framför sig på bordet.

— Hvad nu då, min gubbe — sade hon småleende — sitter du här som en girigbuk och räknar dina penningar?

— Nej, jag lägger bara ihop ett litet förskott åt vår blifvande student. Det här att lefva med, detta till den hvita mössan och detta — —
— —

— Det är således afgjordt? — Hon såg frågande från den ena till den andra.

Gubben nickade. — Har jag någonsin kunnat neka det här barnet något?

— Nej, min vän, det är nog sant, men Ragna var orolig, att du inte skulle gilla hennes plan, då hon visste, huru morbror gladt sig åt tanken att få behålla sin flicka hemma.

— Ja, ja — kaptenen ruskade på sig — det här är väl i alla fall bara början. Efter ett år kommer hon igen och säger „nu bär det af“, och då blir det på allvar!

— Huru så? — Ragna blef uppmärksam.

— Jag menar, att en så vacker tös, hm, hm, — tror du inte jag har ögon i hufvudet och vet, hvad de unga karlarna tänka — kärlek och förlofning och bröllop ta — ta — ta —

— Nej, morbror, du misstar dig — sade flickan plötsligt — jag vill inte höra talas om giftermål, hör du det, och om jag har några andra planer —. Hon rodnade och slog ned blicken. Men kaptten Stark följde icke längre med. Främmande röster ljödo i butiken, och nästa minut hade dörren stängts bakom honom.

— Morbror är så god — sade Ragna och såg tankfullt efter honom.

— Ja, mitt barn, det klappar ett hjärta af guld under hans kavaj — svarade fru Amalia med sitt blida leende.

— Mätte han blott icke tröttna, om jag en dag begär alltför mycket af hans offervillighet — sade flickan med en lätt suck.

V.

Ett stycke från Starks butik låg Sundeby ångsåg jämte kvarn och vid den andra fjärden skeppsvarfvet, där många fartyg af olika dimensioner blifvit byggda under årens lopp.

Såväl varfvet som såg och kvarn innehades till en början af ett bolag, men främste delägaren hade småningom samlat alla aktierna på en hand. Platsen hade framtiden för sig, och konsul Bohm var en förtänksam man.

Ypperliga skogar i omnejden gaf sågen material för långliga tider, och goda kommunikationer förmedlade timrets utförsel. Disponenten var norrmann till börden, en driftig person, som skötte det hela till chefens belåtenhet. Han hade uppe i skogsbacken sin hemtrefliga bostad, där hans fryntliga Alette styrde och ställde som en skicklig husmor.

De hade utrymme nog i huset, barnlösa som de voro, och togo därför gärna emot hyresgäster, såsom sågbokhållaren, då han råkade vara ogift, eller skeppsbyggmästarn, då något arbete utfördes vid

varfvet. För resten sysslade fru Simonsen med hönsskötsel m. m. och framför allt med sin lilla kära trädgård nedanför det prydligt målade huset.

Segelfartygens tid var nu småningom förliden, hette det, men konsul Bohm höll på sina skepp, som seglade in mången vacker vinst åt honom på långresorna.

Det hade varit Ragnas förtjusning i hennes barndom att springa ned till varfvet. Hon kunde ströfva omkring där hela timmar i streck och klättra upp på ställningarna för att betrakta, huru de konstiga „refbenen“ i skrofvat reste sig i höjden, tills gamle Markelin, som byggt de flesta fartygen på platsen, påstod, att den flickungen visste lika bra som han själf, huru hvarenda nagel skulle fästas och minsta splint slås in.

— Ragna har tur hos manfolk — sade Agneta, som ansåg sig såsom auktoritet i frågan, alldenstund hon — enligt egen uppgift — själf ägt samma betingelse, redan långt innan salig Wax hängde efter henne. — Gamle Markelin är ju riktigt tokig i den flickan.

— Nå ja, om hon inte möter farligare karlar i framtiden, så — — — —.

Fru Stark, som alltid mottog Agnetas förtroendet, smålog lätt.

— Vänta bara, så får frun se! — Och madammen skakade sitt visa hufvud, så att de stora guldörhängena — Waxens fästmansgåfva — sva-jade.

Faktum var, att Ragna stod i gunst hos den gamle byggmästaren, som saknande sitt hem och sina egna barn, fann ett nöje i att under sitt arbete småprata med den snabbtänkta flickan.

Men det var icke blott det verksamma lifvet där nere och gubben Markelins något långtrådiga utläggningar i yrket, som fångslade den lifliga Ragna vid platsen. Där fanns också ett doldt behag, framtrolladt af hennes egen rika fantasi. När hon kilade in och ut mellan spanterna eller satt på någon stockända och andades in doften af nytt trävirke, som fyllde luften omkring henne, kunde hon långa stunder försjunka i brokiga drömmar om skeppets framtid. Huru dess sidor skulle sköljas af oceanens böljor och den i hennes ögon jättelika resningen sänkas i vågdjupen lika lätt som hennes egen lilla barkbåt i vikens vatten, för att icke tala om alla de underfulla nejder med tropiska växter, tigrar och färgade människor, som det skulle få skåda på sin färd där borta under ekvatorns glödande sol.

Det var sådana drömmar och tankar, som höllo henne kvar här nere och som hon förde med sig hem för att grubbla öfver efteråt, medan hon lockade morbrodern att förtälja äfventyren från sina sjöresor, hvilka likasom ingöto verklighetens lif i fantasins skapelser. Och när skeppet sedan stod färdigt, hvilket stolt ögonblick, då det gled ned från sin bädd och bogen djupt sänkte sig i vattnet, medan namnvimpeln fladdrade ut i luften.

Hon kunde minnas *Agda* och *Rhea Regina*, den stolta *Primus* och den lilla smäckra *Armida*. *Rhea Regina* hade hon själf varit med om att döpa, en stor ära, som byggmästarens förord hos konsuln utverkat åt henne. Det var den stoltaste dagen i den då trettonåriga flickans lif.

Nu hade varfvet några år stått tomt, men en vinterdag kom herr Simonsen ned till butiken och berättade, att det skulle byggas igen. Det skulle bli någonting riktigt extra fint efter alla moderna konstruktioner, och Markelin hade afsagt sig uppdraget. Han skyllde på ålderdom och trötthet, men orsaken var väl egentligen, att han nu redan kommit in i annat arbete vid hamnen i staden.

Det skulle komma en ung tekniker, som studerat skeppsbyggeri i utlandet och „gamle Bohmen“, som chefen i djupaste förtroende nämndes, tycktes vara mycket belåten med engagemanget.

Kapten Stark satt med pipan mellan tänderna och händerna på knäna och lyssnade.

— Han med sitt byggande — muttrade gubben — är han inte nog rik redan nu utan att lägga sig i nya vidlyftigheter, gamla karlen.

— „Den som har mycket, vill mera ha“, säger ordspråket — småskrattade den gemytliga disponenten — konsuln får vinsten, folket arbete och bror själf en rask omsättning i butiken — hä, hä, hä.

— Kan väl vara, men arbetarne äro inte sådana de voro förr i världen. Vasserra mina gästar ombord, präktiga karlar hvarenda en!

— Nå ja, „sådan herre, sådan dräng“. Bror for nog inte alltför hårdt fram med dem, tänker jag.

Kaptenen nickade. — Lyda måste de — sade han med snuggan fortfarande i mungipan.

— Det förstås, och det vill förbaska mig konsuln också, men se det beror allt på sättet. Folket tycker inte om gamle Bohmen, och jag vet nog, hur ofta Markelin fick gå emellan. Sällan är konsuln här på Sundeby, då jag inte efteråt får gå och medla och jämka på ett eller annat sätt.

— Ja, du har nog hjärtat på rätta stället, Simonsen — nickade den andre. — Du styr dem som en riktig farsgubbe.

— Nå, mindre beröm räcker till! — Den gladlynte disponenten log med hela det breda, ljusa ansiktet. — Man har väl försökt där hemma också att börja med. Tro inte att våra norrmän äro så lätta att handskas med de heller. Styfva nackar, bror, styfva nackar — — —.

— „De norske staa paa egen fod“ — inföll gubben Stark och skrockade i skägget. — Nu får Ragna barnet således igen någonting att se på, när hon kommer hem i vår.

— Å, hon är visst inte något barn mer utan en ung fröken, som väl har hågen full af andra roligheter — menade herr Simonsen. — Hon skall ju bli student i vår.

— Ja visst, men strunt i studenten, om inte Sundeby längre duger åt henne — brummade den gamle.

— Nå nå, nå nå — medlade den andre. — Nu måste jag emellertid gå ned och se på virket; det blir nog ett drygt arbete att få ihop allt material till det här bygget.

Sedan han gått, satt den store kaptenen ännu länge kvar och begrundade den oväntade nyheten. Det fanns inte godt om sådana i vanliga fall här på Sundeby, allraminst någon som rörde själfva stället så nära. Då sista båten, den ståtliga „Primus“, krånglade vid utskjutningen, så att menigheten fick vänta två hela dygn, innan bogen blef flott, och Markelin gick med ångestsvetten i pannan, sade alla människor, att det var någon afskedad arbetare som af hämnd ställt till omaket. Hvem visste det, ingen kunde leta ut hemligheten, som kanske bara bestod i några små spikar placerade på bädden. Konsuln stod där som ett retadt lejon och svor på att det var sista gången han byggde fartyg, då han nu måste lida sådan skam och förtret.

Nå ja, det förstås, att det var Markelin, som tog värsta törnen. Nog hade han, Stark och andra med honom, förstått, att den karlen aldrig mer skulle få stå för konsulns bygge, ehuru det nu för paradens skull hette, att han afsagt sig arbetet. — Det var nog aldrig något allvar i gamle Bohmens ord den gången, det såg man nu. Och snart skulle hammarlagen från varfsplatsen sätta sin musik till arbetet på Sundeby. Godt och väl, konsuln skötte sina affärer och gubben Stark sina, därmed basta! — Kaptenen slog raskt

askan ur det nedrökta piphufvudet för att återgå till dagens mångahanda göromål.

Samma kväll stack sig Alette Simonsen in till fru Stark, som bakade limpor med Agneta i det stora, holländskt renliga köket. Vårdinnan bad henne stiga in, medan hon avslutade arbetet, men Alette påstod, att hon tänkte stanna blott „et lille øjeblik“ och bad därför „fruen“ om lof att få sitta ned här. Hon hade brådtom i dag, ty Simonsen ville äta tidig kväll, och hon hade en „ejekuge“, som stod i ugnen. Men hon var rentaf tvungen att springa ned och tala om att hon skulle få den nye skeppsbyggmästaren till hyresgäst från våren.

Konsuln hade skrivit och bedt disponenten skaffa rum åt honom, och nu passade det så bra, att hon inte på hela sista året haft någon pensionär, då förre sågbokhållarens efterträdare hade eget hushåll. Markelins vindsrum måste förstås tapetseras ånyo, och så måste hon bestå nya gardiner för fönstret och kanske ett hvitt löstäck, om han var mycket fin.

Det värsta var med hennes norska matlagning, om han bara kunde komma till rätta med den, så — — —.

— Å, Markelin kunde aldrig nog beprisa kosthållningen hos er — lugnade fru Amalia.

— Ja, han var en snäll man, men så hade han också enkla vanor, som frun visste, den här nykomlingen var nog af annan sort, en ung adelsman, och tänk — baron. Och hon, Alette, som

aldrig i hela sitt lif sett en baron — så ondt om sådana var det i Molde.

Fru Stark strök mjölet af sina händer och af tog det stora köksförklädet. — Nu gå vi in och resonera om den här historien vid en kopp te — sade hon.

— Nej, nej, Simonsen väntar och „ejekugen“, nej då! — Den lilla klotrunda människan slog ut med händerna. Hem måste hon på eviga minuten, men så fort hon fick höra någonting mera om den där baronen, skulle hon genast komma igen och tala om det, lofvade hon — och borta var hon.

VI.

Våren kom detta år ovanligt tidigt. Till följd däraf blef det lif och rörelse på varfsplatsen, långt förrän man kunnat förmoda. En morgon kom fru Simonsen helt andtruten ned till Starks och omtalade, att hennes baron anländt till Sundeby kvällen förut. Till all lycka såg han inte alls högfärdig ut, utan alldeles som annat folk.

— Han var så nöjd med allt, såsom jag ordnat det — berättade hon — och sade, att han inte var bortskämd i fråga om maten, och han tyckte, att vindskammaren var riktigt „pen“.

— Ja, det har han fullkomligt rätt uti — sade fru Stark med öfvertygelse.

— Då jag häromdagen tittade in där uppe,

tänkte jag, att om inte er unga herre blir nöjd, så är han ingen verkligt fin människa så, baron han än må vara.

Alette smålog förnöjd. — Han går också klädd som en arbetare, skall jag säga, bara en flannels-blus och en simpel halsduk, värd några öre och hans kavaj — ja, den är visst ett halft dussin vårar äldre än Simonsens, som han inte ville ge bort häromdagen.

— Godt och väl, enkelhet i lif och vanor är i de flesta fall en dygd.

— Ja, Simonsen säger också, att han ser ut att kunna taga uti, om det gäller.

— Då blir han nog i konsulns smak — log fru Amalia.

Några dagar senare blef hon själf i tillfälle att taga den omtalade i skärskådande; han kom nämligen ned till butiken för att höra efter en utländsk teknisk tidskrift, ty Starks handelsbod var på sätt och vis också ortens postkontor, emedan den förbipasserande postiljonen där aflämnade bref och tidningar till adressaterna på Sundeby.

Kaptenen, alltid gästfri, bjöd genast den främmande på en cigarr af finare sort, än värdens grofva yttre låtit förmoda, eftersom han ännu icke kände gamle Starks rariteter. Fru Amalia serverade kaffe och lade därvid märke till att den nye byggmästaren var något öfver medellängd och mycket smärt och mörk. Ögonen voro allvarliga och munnen, täckt af mustascher, var sluten med ett eget, bestämdt uttryck. Öfver hela

gestalten låg någonting energiskt och kraftfullt, men ingen skymt af lifsglädje kunde spåras hvarken i blick eller leende.

— Han har fått kämpa sig fram i livvet, det kan jag förstå — sade hon, då gästen aflägsnat sig.

— Jag tror han är en duktig karl — var kaptenens utlåtande.

— Alette är också mycket nöjd med sin baron.

— Hvad för baron, sju attan — millioner ville jag säga. — Gubben harskade sig.

— Ja, ja, det förstås — fru Amalia smålog — men byggmästaren är baron i alla fall.

— Nej pass, gumma, prata inte persilja! Ingeniör Sköld är han rätt och slätt, han sade ju själf sitt namn här på stället, där du står.

— Bra, bra, min vän. — Fru Stark stod aldrig på sin rätt i oträngdt mål.

— Hufvudsaken är, att han är hygglig och skicklig i yrket.

Den nykomne gled helt stillsamt in i kretsen på Sundeby utan att göra någon affär af sin person. Agneta förklarade kort om godt, att han var för ful och hade för stränga ögon för att någon flicka skulle se efter honom, och Petter Friman, som slagit sig på att bli sprättig och om söndagarna gick med manschetter och grannblå kravatt med en oäkta kråsnål uti, tyckte att ingenjören var skäligen illa klädd.

Han hade verkligen fruktat, att den unga främlingen riktigt skulle göra furor på orten i alla af-

seenden och å andra sidan också hyst det hemliga hoppet att kunna taga honom till modell, särskildt i fråga om toaletten. Nu fick han tvärtom låta sitt eget ljus lysa som förr och efter bästa förmåga blända särskildt den fryntliga Marfa Paulowna, handlanden Timofejeffs frodiga och gladlynta dotter, som visserligen var ett tiotal år äldre än unge herr Friman men icke desto mindre en flicka, som det lönade att lägga sig ut för. Han hade alltid varit något egenkär och ansåg sig nu såsom „första man hos Starks“ tämligen säker på fröken Marfas bevågenhet.

I den store kaptенens ögon förblef han dock fortfarande „Petter din slyngel“ eller „Drummel-petter“, men det var nu ett särskildt förhållande dem emellan. Och att Ragna ännu tills vidare förliknade den skrangliga figuren med de långa, gängliga benen vid en egyptisk gräshoppa, det teg hon visligen med.

Det var just denna vår Ragna skulle taga studentexamen, och fru Stark, som icke besökt hufvudstaden sedan sin ungdomstid med kära far, beslöt, ifrigt uppmanad af sin herre och man, att göra långresan dit för att se deras kära flicka trycka den hvita mössan på sitt täcka hufvud.

Det var nog nästan ett storverk för henne. Också grät Agneta och utlade darrande sitt sviktande hopp till den gode Gudens förmåga att förhjälpa hennes stackars matmoder från det i allo så dåraktiga företaget. Ty trots sin despotism, som dref henne till att isynnerhet hålla sin tål-

modiga värdinna under toffeln, fanns det icke en människa i världen, som hon höll så kär och ställde så högt som „mamsell Amalia“, såsom hon ännu i sina tankar och vid minnet af flydda dagar benämnde henne.

Kaptenen å sin sida hyste visserligen också sin lilla oro för hustruns resa. Hon hade längesedan blifvit honom så oundärlig, att han, trots sin styrka och stora figur, kände sig helt hjälplös utan den lilla saktliga kvinnan, men hans önskan, att åtminstone den ena af fosterföräldrarna skulle närvara på Ragnas högtidsdag, var dock den öfvervägande känslan vid detta tillfälle.

Omöjligt skulle kaptten Stark kunnat förklara den blandning af stolthet och fruktan, som fyllde hans sinne vid tanken på att lilla ekorren skulle blifva student. I hans ögon var nämligen en flicka i denna belägenhet på något hemlighetsfullt sätt i en farlig situation, och fastän han kände sig omåttligt stolt på Ragnas vägnar öfver detta synbara bevis på hennes flit och förmåga, föreföll det honom likväl, som skulle hennes personlighet förlorat någonting, kanske det rent kvinnliga, en egenskap som den gamle jätten helt omedvetet ansåg vara nästan helig. Han kunde icke förlika sig med ett så manligt attribut som en studentmössa på ett flickhufvud.

„Tänk om gamla morbror själf skulle komma till hufvudstaden med en ros åt mig“ hade Ragna skämtsamt skrifvit, ehuru hon nog visste, att denna händelse aldrig skulle inträffa.

— Moster får resa — sade gubben, när han läst brevet och stoppade det i plånboken, där alla hjärtebarnets bref under terminen hade sitt säkra förvaringsrum. — Gud skall veta, att jag gärna ville kasta all världens blomster på flickans väg, om det kunde tjäna till att jämna den för henne, men att vandra med en ros i handen på hufvudstadsgatorna — nehej ekorre, därtill skulle inte ens du kunna locka din hederliga gamla morbror, ha, ha, ha —. Det vore som att se en sjöbjörn dansa på lina, och då skulle det fina folket där borta på goda skäl kunna ropa åt gamle Starken: „Hvad hade min son på galejan att göra.“

Således reste fru Stark en vacker morgon. Petter Friman bar egenhändigt kappsäcken ombord, medan hans husbonde ömsom vinkade farväl och ömsom dundrade fram sina order åt pojkarna. Men Agneta kunde inte ens på bodtrappan utvärda att skåda sin dyrkade matmors affärd utan hon stod i sitt kök och lät sin sorg få luft i diverse utfall mot de liflösa ting hon handterade.

Den unge byggmästaren, som också haft ett och annat att ombesörja vid båten, vandrade tillbaka från bryggan i kaptenens sällskap, medan kommandot där nere öfvertogs af Petter.

— Flink pojke — sade gubben med en blinkning öfver axeln mot den skrangliga figuren, som oafbrutet dök upp och ned mellan sockerlådor och kaffesäckar.

— Det ser så ut.

— Ja, och det behöfves också, ty jag är själf

inte mer så rask som jag varit — gikten, ser ingeniören, alla gamla sjögastars ärkefiende. Man har inte förgäfves legat och frusit i oeldade kabysser eller stått vid rodret nedisad från hufvud till fot. Ja, ja, sjölifvet har sina sidor, både goda och onda, som allting annat i världen. Men Petter blir nog en duktig handelsman med tiden och min konkurrent kanske, om inte gubbens ögon bedra. Ungt folk skjuter fort i höjden, man minnes inte, att man blir gammal, förrän barnungarna växa upp till män och kvinnor.

Den här Petter var en riktig ynkrygg, när jag tog honom om hand, utsvulten och vanvårdad, och nu är han karl för sin hatt, fyllda tjugufem år och har en liten god sparpennning på kistbotten. Och Ragna sedan — en sådan stumpa, då mor hämtade hem henne, inte större än min hand och så klen som en blomstjälk, och nu har också hon strukit upp, och i morgon skall hon bli student. — Gubben sluddrade litet på målet i en ton midt emellan förlägenhet och skryt.

Mannen vid hans sida smålog. — Fru Simonson har talat om det för mig.

— Kunde just tro det, lilla Alette har en flink tunga, och hon håller af vår Ragna. Det göra alla här för resten, fråga hvem som helst. Och flickan håller af dem tillbaka. — Gubben hade talat sig varm, och nu tog han sin följeslagare i rockknappen som för att riktigt fästa hans uppmärksamhet.

— Ser ingeniören, hon är inte mitt eget barn,

men Gud skall veta, att jag aldrig kunnat älska eget kött och blod mer än henne, men så har hon heller aldrig beredt sin gamla morbror en sorgens dag. Tvärtom har hon lyst upp hela huset som ett solsken. Hon vet inte af något annat hem och inga andra föräldrar heller, och därför växte hon fast här, vid mor och mig och hela Sundeby. Ja, det låter konstigt, men flickungen tycker om både stock och sten på denna platsen, där hon sprungit omkring med sina kvicka små fötter, och hos folket i stugorna är hon som hemma öfverallt.

Ja, alla känna vi saknad efter henne, då hon är borta, och man längtar, efter henne alldeles som man om vintern längtar, att det skall bli vår. Det är nog sol och sommar, när hon kommer igen, skall ni få se.

Kaptenen stannade och drog efter andan. De voro nu framme vid bodtrappan. — Ja, farväl då, unga herre, och tack för att ni haft tålamod att höra på en gamling, som blir smått pjollrig, då hjärteskatten kommer på tal. Jag förlåter gärna, om ni drar på smilbandet efteråt.

— Nej, det kommer jag icke att göra — svarade hans tystlåtne följeslagare med det allvar, som var hans mest framstående drag. Och de två männen skildes med ett handslag, som var både hjärtligt och eftertryckligt.

— Den karlen är riktigt af rätta sorten — mumlade gubben, när han gick uppför trappan.

— En präktigt gammal sjöbuss — tänkte den

unga byggmästaren, då han med raska steg återvände till sitt arbete med ett eget, ljust uttryck öfver det eljes dystra ansiktet, som kom honom att se betydligt yngre ut, än hvad han i själfva verket var. Men då han kom fram till varfsplatsen, hade det vanliga allvaret åter lägrat sig däröfver.

VII.

Trots kapten Starks förutsägelser var det dock hvarken solsken eller sommarväder den dag Ragna och hennes moster skulle återvända till Sundeby. Ett stridt regn hade fallit hela dagen, och de gröna kransar, hvarmed Agneta, biträdd af sin favorit yngste bodpojken, dekorerat farstudörren nere hos Starks, sletos obarmhärtigt af den kyliga nordanvinden.

Emellertid stretade kaptenen i sin gula regnrock tappert mot blåsten ned till ångbåtsbryggan för att välkomna de väntade. För resten var det nog alltid ett visst evenemang, när båten kom, och alla sysslösa och många andra togo sig gärna någon anledning för att springa till bryggan just vid den tiden.

I dag var stranden tätt besatt. Gubben Stark fick nicka både till höger och vänster. — God kväll, lotsfar — god kväll, Simonsen, och lilla frun med och ni allesamman för resten. Jag tror här är möte i kväll?

— Jag tror så med — log disponentens hustru skälmskt. — Vi ha nog alla samlats här af samma orsak — att se vår Ragna, Sundebys egen student.

— Kunde just tro det. — Den gamle myste stolt och tryckte kraftigt Alettes framräckta hand. — Se nu sticker båten fram bakom udden, gamle Starken har inte räknat miste i dag heller. — Därvid log han åter triumferande öfver att som vanligt hafva kommit i rätta stunden. Det märktes tydligt, att gubben var vid ypperligt lynne.

Nu ljöd signalen skärande gällt, så att det ekade i bergen rundt omkring, och några minuter senare lade ångaren med en pryddlig sväng långsidan mot bryggan, men redan långt därförinnan fladdrade redan en vit näsduk från öfre däck. Kaptenen gjorde honnör, och nästa ögonblick sattes landgången ut.

Fru Amalia kom först, försiktigt väjande för trossen, och strax efter henne Ragna. I det strömmande regnet hade hon dragit regnkappans kappuschong öfver hufvudet, så att man endast såg en smärt gestalt, höljd i mörkblå cheviot från hufvud till fot. Men kapten Stark var icke nöjd därmed. — Mössan fram barn! — ropade han med tordönsstämma. Och som på kommando föll kappan, alldeles som täckelset från en staty. Men här var det icke fråga om någon bild-tod af en vördnadsvärd lärd, skald eller krigare, nej, under den hvita mössan med sin strålande blanka lyra

log ett förtjusande flickansikte i vårens första, friska fägring.

— Hip, hip — ropade herr Simonsen, och från hela den församlade menigheten ljöd enstämigt ett rungande hurra, just som Ragna satte foten på land.

— Det kan man kalla ståtligt! — Kaptenen blossade öfver hela det stora, grofhuggna ansiktet. — För tackel och tåg, vi måste ha en skål för tösen öfver lag.

— Förträffligt! Där hämtar Petter just två korgar citronmjöd i land — sade fru Amalia med sitt kloka leende, som stundom allra innerst dolde en liten glimt af humor.

— Petter har säkert korkskruf i fickan, och glas lånar nog restauratrisen. Hållen till godo, mina vänner! — Kaptenen förnyade uppmaningen; om hans ord tidigare inneburit någon annan mening, tog han genast sin hustrus som god.

— Kanske herrskapet Simonsen följa med oss på en mindre improviserad fest? — sade fru Stark, hjärtligt tryckande Alettes hand.

— Inte i dag, nu skall kaptenen få rå om sin flicka alldeles ostördt.

— Rätt så — disponenten bugade sig instämmande.

— Ja, men i morgon.

— Ja, i morgon skola vi ha ett ordentligt studentkalas Ragna till ära — ropade kapten Stark eftertryckligt. — Kom ihåg, att ingen gäst får ha

förhinder, välkomna, välkomna! — Och man åtskildes i bästa stämning.

Byggmästaren följde Simonsens hem; man åt vanligen kvällsvard, då arbetet för dagen var avslutadt. Hela vägen utbreddes sig fru Alette öfver Ragnas älskvärdhet. — Baron — lilla frun var nämligen den enda, som aldrig glömde bort den titeln — har bestämdt aldrig sett någonting så „smukt“.

— Inga samvetsfrågor, Alette — varnade disponenten med sitt breda löje — men det är nog sant, att flickan är bra.

Sköld endast log, litet stelt kanske, hvilket verkade en smula afkylande på hans lilla värdinnas heta entusiasm. Man kunde aldrig få honom att yttra sig fritt, och det förtretade henne, särskildt just i dag. Men hennes misshumör varade aldrig länge.

Ack, fru Alette kunde icke ana, hvilket outplånligt intryck det täcka flickansiktet under den blå kapuschongen gjort på honom. — Sådana glada, bruna ögon och en sådan liten grop i hakan såg man nog inte hvar dag, och åtminstone han hade aldrig förr mött någon, som liknat Ragna.

Länge satt han denna afton vid fönstret i sin nätta vindskammare och blickade ut i natten, där regndimmorna långsamt redde sig att försvinna, och drömmar, mer obestämda än de, jagade hvarandra under den höga pannans hvalf. — Livvet var ju ändå icke blott och bart arbete!

Den följande dagen var en söndag, och på eftermiddagen gick kalaset nere hos Starks af stapeln. Bjudningen lydde helt anspråkslöst „på Helsingfors kaffe“, men alla visste af erfarenhet, att det gällde en hel del annat, både syltad ingefära, holländsk pepparkaka, ananas, spanska russin och apelsiner. Kapten Stark hade fortfarande sina gamla vanor. Fru Amalia hade ingen benägenhet för skryt, det var noggsamt känt, men då gubben Stark höll kalas, skulle det alltid gå präktigt till. Hans gästfrihet gick främst ut på att förpläga gästerna och hade någon likhet med den gamla goda tidens ölfat och helstekta oxar, men var oändligen välment i alla fall och mycket efterlikad af alla, som kunde göra anspråk på en inbjudning.

Och det var många nog, ty den gode kaptenen följde apostelns förmaning att „icke hafva anseende till personen“, hvarför också samlingen denna dag var något blandad, utan att någon tog anstöt däraf.

Där var lotsältermannen, grånad i tjänsten och en gammal hedersman för resten och hans gumma, som på lika fullgoda skäl som många andra kunnat heta „fru“, men med gammaldags stolthet föredrog titeln „madam“ och sin dyrbara silkeschalett. Där voro Starks yrkesbröder på platsen: Paul Timofejeff, en trind, rödluggad rysse, som rådbråkade tre språk, ehuru han var född och uppvuxen inom landet, och hans välmående enda dotter Marfa, samt handlanden Karlsson med familj.

Vidare den gamla fiskaren Udd, en aflägsen släkting till värden, kvartersman Frikvist, den unga lärarinnan vid konsulns nyinrättade skola m. fl., och slutligen sågdisponenten med fru och inackordent. De sistnämnda kommo sent — „som fint folk brukar“, hviskade fruarne Karlsson och Frikvist i örat på hvarandra.

Sanningen var också, att lilla fru Alette i all sin förträfflighet och trots sin norska jämlikhets-känsla i alla fall kom ihåg, att hennes fars kusin där hemma var „sagförel“ i Bergen och att det fanns ett étatsråd i familjen. Dessutom låg där ju alltid en liten återglans öfver disponenten som representant för konsulns värda person.

Om de flesta ock hade mycket och mångt att säga om konsuln, och mången påminde sig, att han arbetat sig upp från sjäare i sina dagar, solade man sig icke desto mindre rätt gärna i det lånade skenet från den planet, under hvars hägn stället uppsvingat sig till sin närvarande betydelse.

Fru Alette var likväl i allmänhet både aktad och omtyckt för sina många goda egenskaper och sitt glada lynne. Hon hade också till stor del förtjänsten af att ha talat godt för en välbehöflig skola på platsen. Och den unga lärarinnan, en stackars öfveransträngd, fattig seminarist, som här mottagit sin första anställning, hade hon riktigt tagit under sitt moderliga beskydd.

Också såg man i dag den något framåtlutade, närsynta lärarinnans långa figur troget hålla sig

vid den lilla klotrunda fruns sida, eller snarare tätt bakom henne, något som föranledde Ragna att skämtsamt kalla Selma Barker „Alettes skugga“.

Ty Ragna hann vara med öfverallt denna dag. Än stoppade hon kaptенens största sjöskumpipa, „Sabalkanski“ kallad, åt lotsälderman, än satt hon hos madammen i soffan och lät henne beundra sin lyra, eller roade hon ungdomen med den nyaste serien vykort, just hämtade från hufvudstaden.

Fru Amalia var strängt upptagen bakom kaffebordet, och världens bullrande stämman hördes hela tiden från bodkammaren. Hvar och en skötte sin plikt på olika håll, men det var Ragna som hela tiden höll den glada stämningen vid makt, medveten som hon var om att festen var tillställd för att hedra henne.

Hon ville ju också på allt sätt bevisa sin tacksamhet mot den kära morbrodern, om hon också med fin takt undvek att bära den gyllene prakt, hvarmed gubben i sitt hjärtas stolthet velat öfverhoppa henne. För alla hade hon ett vänligt ord. Den ende, som hon inte fann något tillfälle att närma sig, var ingenjör Sköld, som likväl i sin egenskap af främling på orten kräft uppmärksamhet; men hans egen otillgänglighet utgjorde nog främsta hindret. Han höll sig nämligen hela tiden i bakgrunden, språkande med gamle Udd eller lotsfar.

Först då det öfriga sällskapet efter tedricknin-

gen tagit farväl, stod hon några ögonblick ensam vid hans sida ute på bodtrappan.

Det var en förtjusande junikväll, så motsatt gårdagens afton man gärna kunde tänka sig. Nattens regn hade kommit björkarnas späda löf att vecklas ut i morgonens strålände sol, och nu var det sommargrönt öfverallt.

Ragnas blick sväfvade ut öfver nejden, där aftonsolens skimmer just strödde sitt guld öfver knoppande skogar och spegelblanka fjärdar.

— Är det inte vackert, vårt kära Sundeby — sade hon och såg upp till honom med sina klara ögon.

— Just den här utsikten från gamla morbrors „observatorium“, som jag kallar vår bodtrappa, tycker jag så mycket om. Man ser en skymt af både sågen och kvarnen och så där uppe Alettes båda förmaksfönster, som under sommarn stå inramade af det frodigaste vildvin.

— Ja, det är vackert alltsammans — medgaf Sköld beredvilligt, medan hans blick dock ej följde den riktning flickans höjda hand utpekade utan i stället vändes mot det ungdomsfriska anletet vid hans sida.

— Jag vet nog, att jag är partisk i en främmandes tanke —. Ragna afbröt sig, han föreföll verkligen icke vidare entusiasmerad af hennes naturbeundran.

— Å, för all del — den unga mannen väcktes som ur en dröm — alla måste instämma med er.

Jag för min del finner mig alldeles utmärkt på Sundeby.

Ah, det där lät höra sig. Ragna kände sig med ens helt vänskapligt stämd gentemot den tyste främlingen.

— Nå, när man såsom ni rest och sett världen vida omkring, har man förstås vissa fordringar, kan jag tänka mig

— „Eget land förblir ändå alltid smultron“ — sade han med ett vekt tonfall i rösten. — Jag hade visserligen intet hem att längta till, men ändå var det med glädje jag mottog anbudet om arbete här hemma.

— Vi hörde nog, att konsuln skulle få en byggmästare direkte från England — sade Ragna.

— Ja, anbudet gjordes mig där. Det var nog på andras förord; jag kände inte alls konsul Bohm och visste tyvärr inte ens, att Sundeby fanns till, förrän jag kom hit, men nu tror jag verkligen, att det är den vackraste plats i Finland.

Ragna såg hastigt upp. Det var ett väl starkt uttryck för att verka förtroendeingifvande, men i Skölds tankfulla drag och tungsinta blick stod ingenting annat att läsa än djupaste allvar.

VIII.

Högsommarens solrök låg som en fin, ljusblå slöja öfver sjö och strand; det var så varmt i luften „att flugorna svettades“ påstod kapten

Stark, som gick omkring och flåsade som en ångmaskin. Fru Amalia fällde omsorgsfullt de hvita shirtingsrullgardinerna i förmaket för att hindra julisolen att bleka de japanska rosorna på stol-sitsarna, och Agneta bryggde ingefärsdricka till vederkvickelse för hvarje törstande, som steg öfver hemmets tröskel. Ragna bedyrade, att värmen förslöade henne, och moster Amalia yrkade på att hon skulle hvila ut efter terminens ansträngningar och ligga stilla i hängmattan under strandalarna den hetaste tiden på dagen.

Vanligen hade hon ändå med sig någon bok, men ibland öppnade hon den knappast utan låg och lyssnade på naturens röster rundt omkring henne, vågornas lätta brus, suset i träden och någon enstaka fågels aflägsna sång, samt på ljuden från det mänskliga arbetets olika verksamhetsområden i hennes grannskap, sågens brummande och rullandet af de tunga kvarnlassen på landsvägen. Hammarslagen från varfsplatsen var likväl den härskande stämman i denna orkester. Den var så nära henne, just på andra sidan viken, att hon utan att resa sig kunde se, huru skeppsskrofvat arbetade sig i höjden, medan arbetarnes sång och rop under arbetet ibland ryckte henne upp ur något tankedjup, där hon förrirat sig. Det var nämligen framtiden hon grubblade öfver. Hon ville bryta sig en egen väg, som nu begynte ligga klar för henne, men att tillkämpa sig morbroderns tillåtelse att gå den föreföll henne mycket svårt. Gubben hade nog satt studently-

ran, som det allra yttersta målet för hennes sträfvan, och nu kom hon redan med nya planer.

Det fanns en verksamhet, till hvilken Ragna drogs med all sin håg — läkarekallet! Ända från barndomen, då hon plåstrade om vingbrutna fåglar och spjälade brutna ben på hundar och katter, satt lusten att lindra smärtor och läka sår uti henne, och till och med den store kaptenen hade skänkt henne sitt fullaste erkännande, när hon i en handvändning dragit ut en spik ur Ackes fot, innan pojken hann ropa „aj“ en gång.

Fru Amalia hade också anlag åt det hållet, hon var ju inte österbottniska för intet heller och kunde både koka plåster och blanda liniment, troget biträdd af Agneta. Då Sundeby hade långt till närmaste läkare, var det därför vanligt, att folket i första nöden sökte sin tillflykt hos fru Stark, och därigenom blef Ragna tidigt van att syssla med sårnader eller benbrott af lättare slag.

— Hon borde bli sjuksköterska, er Ragna — sade själfvaste lotsälderman en gång, då flickan en sommar i veckotal tålmodigt och med framgång behandlat hans sjuka fot. — Man ser ju alldeles tydligt den gåfva vår Herre skänkt henne.

— Ja, det är för visso ett ädelt kall — menade fru Amalia — ehuru jag tycker, att det vore svårt för mig att tänka mig vår glada lilla ekorre inom ett sjukhus dystra väggar.

— Skulle Ragna sköta lasarettshjon, hva? — Kaptenen, som lyssnat till samtalet från sitt rum,

röt till, så att det ekade i väggarna. — Vet hut, lotsfar, att komma hit med sådana dumheter!

— Nå, nå, kära gubben — medlade fru Stark.

— Inte illa ment — ursäktade sig den gamle, som väl kände sin grannes humör. — Jag säger ju bara, att er Ragna är som skapad till doktorinna.

— Nå, så skaffa mig en kvacksalvare till måg, om ni nödvändigt vill hafva henne därtill — muttrade gubben, som denna gång långsammare än vanligt sväljde förtreten.

Ragna var femton år vid det laget, men hon erinrade sig ännu ganska tydligt detta meningsutbyte gubbarna emellan, och detta jämte mycket annat hade längesedan gjort det visst för henne, att särskildt den bana hon velat välja skulle vara hennes morbror misshaglig.

— Hvad hammarslagen från varfvet i dag ljödo intensiva, hon brukade ej känna sig oroad däraf, men likväl dunkade de så tätt i hennes öron just nu, att hon smått otåligt satte sig upp i hängmattan.

Nästa minut log hon dock halft skamsen öfver sin retlighet. — Tänk att bli otålig af andras arbete, då hon själf låg här och latade sig. Där gick nu byggmästaren från morgon till kväll, alltid den förste och den siste i ur och skur, och unnade sig ingen hvila ens i middagens solgass. Alette Simonsen hade flera gånger sagt „att hon aldrig sett en så flitig mänska“, ty om söndagarna, när alla andra hade ledigt, satt han hela

dagen öfver ritbordet uppe på sin kammare och lyfte knappt sitt hufvud från pappret.

Han ställde nog stora fordringar på sitt folk men föregick dem själf med godt exempel, och genom sin omutliga rättrådighet hade han äfven gjort sig aktad af arbetarne.

Ragna kunde från sin skuggrika tillflyktsort tydligt se, huru han mätte och beräknade och tog uti, hvar det behöfdes ett duktigt tag. Arbetet tycktes utgöra hela hans intresse, åtminstone föreföll han högst otillgänglig för allting annat, och ehuru han redan länge vistats på Sundeby, hade hans bekantskap med dess innevånare gjort få framsteg.

Ragna satt fortfarande kvar i hängmattan och gungade sakta fram och åter, då det plötsligt blef helt tyst på arbetsplatsen; karlarna hade kaffearast. Men nära henne hördes lätta årtag, och nästan i samma ögonblick gled en liten eka öfver vattnet fram mot platsen, där hon satt. Nu skrapade den mot strandstenarna, och en man hoppade ur samt drog den raskt något upp på land. Det var byggmästaren.

Då han vände sig om för att taga gångstigen upp mot Starks butik, blef han varse den ljusa gestalten under alarna och stannade framför hängmattan med hatten i hand.

— Ingeniören har alltid brådtom, tror jag? — Ragna smålog mot honom. — Jag spionerar på er, ser ni. Det har ni kanske inte haft reda på, men jag yppar nu min hemlighet och förklarar,

att jag när som helst på uppfordran kan gifva er det utmärktaste arbetsintyg.

— Så förtjusande hon kunde le, tänkte han och sökte i sin förvirring förgäfvos efter ett svar på hennes skämt.

— Ja, ser ni, det är alltid lättlingarne i världen, som bäst förstå uppskatta arbetet — fortsatte hon. — Jag är alldeles viss om att ni anser mig oförlåtligt lat.

— Å nej, å nej — protesterade han. — Jag vet ju, att en ansträngande termin ligger bakom er. Dessutom ser jag, att fröken inte ens nu försummar sina studier. — Han visade på den uppslagna boken i hennes hand, ett medicinskt arbete.

En flyktig rodnad färgade Ragnas kinder. — Jag har i dag knappt läst en sida — sade hon och tillade skrattande: — Jag hinner ju inte, jag som måste öfvervaka er alla!

Nu drog också ett leende öfver hans allvar samma drag. — Det är godt för oss att hafva en sådan sous-chef, jag menar en som har folkets röst — sade han.

Ragna nickade. — Jag tror nog, att jag har en smula inflytande här på Sundeby, och enhvar håller ju gärna fast sin del af makten, så godt man kan, icke sant?

— Jag vet just inte. — Han skakade tankfullt sitt hufvud. — Jag har aldrig fikat efter att härska, åtminstone icke af ärelystnad, men där

jag har rätt att bestämma, där vill jag blifva åtlydd.

— Jag förstår, gentemot edra arbetare.

Han nickade bifall.

— Har ni varit belåten med folket här?

— Öfverhufvudtaget. — Han stod fortfarande stilla framför henne och slog i det korta strandgräset med en afbruten kvist. — Undantag finnas visserligen, men jag har fått vänja mig vid att ha att göra med många slags människor under de år jag uppehållit mig på skilda orter i världen. Bifall eller tadel, båda får man utsätta sig för, det ena stundom lika förtjänt som det andra. Hvad jag alltid hållit fast vid, är det motto jag valt: „Rätt är rätt.“ Och stundom har man också förstått det.

Ragna gaf hängmattan en lätt knuff, medan hennes forskande blick betraktade ansiktet midtemot henne. Det var verkligen, i enlighet med Agnetas utsago, icke vackert, men ett drag af manlig energi förskönade det i flickans tycke. Ögonen hade ett allvarligt, nästan melankoliskt uttryck, men pannan, hvit under det kortklippta, mörka håret, var fri och öppen. — Ehuru de råkats många gånger redan, hade de aldrig fört ett så långt samtal som i dag, men nu föreföll det henne, som om hon fått kasta en flyktig blick i detta slutna inre.

— Kanske lifvet delat åt er flera mörka än ljusa erfarenheter — sade hon omedvetet.

— Ja väl, men kanske det också berott på mig

själf — svarade han långt. — Nu får jag lof att skynda mig till butiken, jag har ett ärende till kapten Stark.

Han bugade till farväl och gick, men vände åter om och sade med en annan och gladare ton i rösten: — Vet fröken hvad jag har tänkt, jo, att det inte är konsuln, trots all hans myndighet, utan just er morbror, som satt färg och prägel på hela Sundeby. Han har ju också liksom skapat platsen, och då är det ju naturligt. Han är och förblir dessutom centrum här, dit alla mer eller mindre dragas.

Ragna log. — Ni vet väl, att han kallas „Sundeby kungen?“

Han nickade. — Jag har aldrig sett en originellare person och icke heller en så egendomlig blandning af på en gång morsk karlavulenhets och hjärtegodhets, blandad med guldrens oegennyttan.

— Tack för att ni förstått gamla, kära morbror så väl! — Hon räckte honom handen med en vacker blick. Sedan skyndade han raskt mot böningshuset.

IX.

Gamle Udd satt på en kullstjälpt båt och drog med valkiga fingrar ihop ett sönderslitet abornnät. Pipan hängde i mungipan, och den brätlösa filt-hatten satt på sned öfver gubbens tofviga, grå

hårtestar. Han hade ett karaktäristiskt ansikte den gamle fiskaren, ett stråft bockskägg under hakan och en liten slug blinkning innerst i de små, rödkantade ögonen.

Rundt omkring honom hängde hvarjehanda fiske-don och på trappstenen framför en fallfärdig sjö-bod hade Ragna slagit sig ned. Hon brukade ofta hälsa på hos gubben Udd, som var änklings och ensam skötte sin tarfliga hushållning, hvarför ock en öfverblifven godbit från Starkska köket kom honom väl till pass. Också nu hängde en korg på flickans runda solbrända arm.

Udd drog betänksamt tränålen ut och in genom de rifna maskorna, medan han flitigt spann samtalets tråd vidare. Han tyckte synnerligen mycket om att prata, och hvem kunde vara en bättre åhörare än Ragna, som ända från barndomen till punkt och pricka kände den värld, som låg den gamle fiskaren närmast.

Hon unnade honom också gärna hans lilla för-nöjelse, och så spådde han väder och vind och uttydde tidsens tecken efter sin horisont, medan Ragna satt där och tyst studerade den äkta skär-gårdstypen med det hederliga och tillika små-sluga ansiktsuttrycket.

Gubben Udd styrde också staten, det vill säga Sundeby samhället, på sitt sätt. Han visste på nageln, huru mycket enhvar från kungen till inhysingen hade att handla och vandla med och huru de till följd däraf borde skicka sig i alla förhållanden. För sin store syssling, kaptan Stark,

hade han både respekt och förtroende, men konsuln stod icke synnerligen högt i hans gunst. Om Simonsen hette det, att han var „en artig karl“ — ett epitet, hvares fulla betydelse i Udds mun aldrig blef Ragna riktigt klar, och den unge byggmästaren hade i alla afseenden funnit nåd för hans ögon.

— Jag har nog sett, att den karlen inte bär upp sin lön i fåvitsko — förklarade han tvärsäkert.

Just i detta ögonblick kom en pojkbysing kilande öfver från varfvet. — Ilmanen har skurit tummen i klyf, så att blodet sprutade i synen på honom, och så damp han i backen, så lång han var. — Pojken drog efter andan och såg själf litet medtagen ut af den hemska nyhet han varit så ifrig att förkunna.

— Det var tur, att jag råkade ha bindor på korgbottnen — sade Ragna, som genast rest sig. — Moster skickade mig ned att se om smedens yngsta gosse, som brände sig i går. Nu kan jag strax gå och taga reda på hur det förhåller sig med den här historien, som Janne talar om.

— Jag tror ingeniörn sa', att de skulle föra Ilmanen till boden — mumlade pojken, men Ragna var redan på väg. Då hon kom upp på varfsplatsen, såg hon en liten grupp karlar flockade på ett ställe, och när hon närmade sig, stego de hastigt åt sidan, så att hon varseblef Sköld, lutad öfver den skadade, som han just väckt till medvetande med en skopa kallt sjövattnen.

— Jag hörde, att här händt en liten olycka — sade flickan raskt. — Jaså den där skråman! Tänk att Ilmanen, starka karlen, fick dändimpen af en sådan obetydlighet.

De kringstående drogo genast på munnen, lugnade af hennes trygga sätt att taga saken.

— Håll armen ett ögonblick — sade hon åt byggmästarn — förbandet skall vara gjordt i en handvändning. Ordern blef genast åtlydd, och hvartenda ett af de manliga ögonparen följde med spändt intresse de smala fingrarnas snabba grepp. Öfver Ilmanens sänkta hufvud gaf Ragna Sköld en blick, som antydde, att såret nog var något djupare, än hennes skämtsamma ord låtit förmoda.

— Seså, nu är det gjordt, och nu kan Ilmanen gå hem och lägga sig till några timmar, så kan ni om par dar vara i arbete igen, eftersom det var vänstra handen det gällde denna gång.

Hon reste på sig och nickade ett vänligt farväl till de kringstående, medan Sköld följde henne nedåt vägen.

— Jag ville fråga, om fröken tillråder att skicka karlen till läkare — sade han, då de kommit utom hörhåll.

— Nej, jag tror det ej behöfs, men ett duktigt hugg var det nog. Om ingen feber tillstöter, tänker jag, som jag nyss nämnde, att han kan arbeta snart igen, om det också tar sin tid, innan såret läks. Jag har skött om många liknande fall här — och moster med. Byggmästarn såg lugnad ut. — Den här Ilmanen är eljes en bråk-

makare af värsta sorten — sade han — och därtill ytterst oförsiktig. Alltjämt skadar han sig trots upprepade varningar, och konsuln vägrar att betala olycksfallsförsäkringen, emedan det alltid kunnat bevisas, att han nästan på trots utsatt sig för faran.

— Han ser inte trefflig ut — medgaf Ragna.
— Där var någonting dolskt i blicken, som jag genast fäste mig vid.

— Ilmanen är ej god på konsuln — sade Sköld.
— Två gånger har han redan blifvit hotad med afsked för otillständigt uppträdande. Jag skulle låtit honom gå, men då karlen har ett ljust förstånd och är skicklig i yrket, har konsuln låtit honom stanna af gunst och nåd, som det heter.

— I honom har chefen då antagligen en hemlig fiende — menade flickan.

— Ja, det är troligt nog!

De gingo en stund tysta framåt; till höger låg fjärden med några hvita segel, som liknade jättestora fiskmåsar.

— Jag tror lotsfar kommer hem från långturen — sade Ragna och skuggade ögonen med handen. — Det liknar „Ellina“ om jag inte miss-tager mig på tacklingen.

Ingeniören följde hennes blick, medan han tog af sig hatten och lät vinden svalka sin panna.

— Ni ser trött ut? — Ragna vände sig hastigt mot honom. — Kanske har ni hufvudvärk, det är mer än lofligt kvalmigt i dag.

Han log svagt. — Jag har aldrig varit sjuk — sade han. — Jag är härdad mot både köld och hetta.

— Enligt spartansk metod således.

— Ja, om ni så vill, men jag har egentligen aldrig fått någon uppfostran. Min far dog, förrän jag föddes, och min unga mor, innan jag fyllt fyra år. Sedan drog en aflägsen anförvandt försorg om min skolgång, för resten har jag fått kämpa mig fram i lifvet, så godt jag förstått.

Flickan såg vänligt upp till honom. — Ödet delar lotterna ojämnt — sade hon.

— Jag är ju också föräldralös, men mina älskade fosterföräldrar hafva helt och hållet låtit mig förgäta det. De ha varit så goda mot mig, och lyckans håfvor riktigt regna öfver mig hvar dag, som gryr.

Han smålog vemodigt. — Jag tänker, att det är lättare för en pojke att slå sig igenom ensam — sade han sakta.

— Där står fru Simonson vid trädgårdsgrinden och vinkar åt oss. — Ragna påskyndade ofrivilligt sina steg. — Goddag, Alette, hur står det till?

— Utmärkt, det är ett „morsamt“ väder. Men nu få ni lof att vackert stiga in båda två och dricka kaffe i bersån, innan Simonsen hinner äta upp min nybakade russinbulle.

Ragna följde skrottande uppmaningen, och hennes följeslagare lät efter någon tvekan öfvertala sig att följa exemplet.

Den lilla gröna trädgården med sin skuggiga löfsal under den stora rönnen i hörnet var verkligen lockande, såsom solen nu gassade på den dammiga landsvägen, Icke ett ogräs kunde upptäckas på de frodiga grönsakssängarna, och i de väl ansade blomsterlanden närmast huset blommade löfkojor, penséer och nejlikor i brokig prakt.

Disponenten satt redan vid det dukade bordet och välkomnade de inträdande med sin vanliga godlynthet. — Kaffet svalkar så skönt — förkunnade han öfvertygande, medan klara svettdroppar pärlade på hans fräkniga kinder. — Lilla gummans varmbröd är också lyckadt, det kan jag garantera.

— Tack vackert för den, du snåle mand — ropade fru Alette. Tänk, han har gjort af med halfva kugen, medan jag sprang för att taga fatt er. — Hon hotade honom skälmskt med sitt knubbiga finger, under det Ragna tröstade henne med att det fanns alldeles tillräckligt kvar för dem och flera därtill.

Samtalet föll naturligtvis på den lilla olyckshändelsen nere vid varfvet, och herr Simonsen höll i sin tur en liten harang öfver den skadades ovarsamhet. Nu skulle konsuln igen brumma, då han nästa dag kom ut till Sundeby.

— Jag tänker, vi i alla fall få behålla bråkmakaren, om det inte kommer till någon värre sammanstötning — menade Sköld, som genast efter intaget kaffe reste sig för att återvända till arbetet. Disponenten gick också sin väg nedåt

sågen, och endast Ragna dröjde kvar en stund för att hålla värdinnan sällskap vid „en påtår“.

— Vet du hvad, min lilla söta — sade Alette och lade sin feta hand på den unga flickans arm — jag har tänkt ut någonting så präktigt. Du skall gifta dig med min snälla baron och bli en så nätt friherrinna.

Ragna stirrade en sekund häpen på henne, sedan brast hon ut i ett klingande skratt. — Lilla vän, hvarifrån har du fått tag i en så lustig idé? —

Alette vidrörde sin panna med en betecknande åtbörd och sade litet stött: — Det är alls ingenting att skratta åt, tycker jag, du kan bestämt inte få en ordentligare man, och Simonsen säger, att ingenjören har framtiden för sig. Tänk, du skulle få bo här kanske flera år, när konsuln är i farten att bygga, och vi skulle alla ha det så treffligt tillsammans.

— Tack för det! — Ragnas skratt hade lockat fram tårar i de glittrande, bruna ögonen. — Men, du kära äktenskapsmäklerska, borde inte kontrahenternas tanke i den här saken allra först utrönas.

— Det förstås, men Sköld tycker naturligtvis om dig, en så söt flicka. Tro mig, jag känner karlarna! — Den lilla frun skakade välvist sitt erfarna hufvud.

Ragna nickade. — Nå, om vi taga det för afgjort — flickans hvita tänder lyste af munterhet — så skulle väl jag också hafva ett ord med i laget?

— Ja, ja, men jag tänkte — —. Alette såg en smula förvirrad ut. — Sköld är en präktig människa — sade hon litet mindre tvärsäkert.

Ragna tviflade på att den snälla fru Simonsen kände honom ens närmelsevis så väl som hon själf, kanske den enda på Sundeby, inför hvilken han någon gång aflagt sin förtegenhet, men hon teg därmed och skakade blott Alettes hand på sitt raska sätt.

— Tack för välmeningen lilla „frue“, jag förstår nog, att du, som själf är lycklig, vill lotsa andra fram till samma mål, men ser du jag råkar ha andra planer i sikte, jag tänker gå en väg, som inte alls går i den riktningen. Den är ännu inte riktigt utstakad, men när jag har den klar för mig, skall du, om möjligt, bli den första, som får besked, till tack för i dag.

Hon log ännu vid minnet af det nyss passerade, då hon tog sin korg och bjöd farväl, lämnande sin väninna något förbluffad och ej så litet misslynt öfver att det prydliga luftslott hon nyss upp-timrat så snöpligt fallit i spillror.

X.

Ragna kom stretande i regnet med en motsträfvig paraply, som vinden djärft ville vända afvig. Hon hade tagit sig en lång promenad i skogen, dels för att gå ett ärende åt fru Stark, dels också för

egen räkning. Hon var nämligen betryckt öfver att afgörandet af hennes framtid nu stod inför dörren och led vid tanken på den oro och smärta hon fruktade att orsaka den kära morbrodern.

Fru Amalia hade nu som alltid hennes förtroende, och ehuru äfven hon helst af allt velat behålla flickan i hemmet, insåg hon med öppen blick för den nya tidens kraf, att Ragnas verksamhetsbegär måste tillfredsställas, särskildt då hon kände, att systerdotterns beslut var länge och moget öfverlagdt.

Till följd af dessa grubblande tankar hade Ragna emellertid icke på länge kunnat vara rätt glad till mods, och därför hade hon nu trots regnet längtat efter en lång vandring, viss om att ensligheten i naturen, nu som förr, skulle bringa ro och harmoni i hennes sinne.

Då hon trädde ut ur skogens skyddande hägn, gällde det emellertid att stå en dust med sydvästen, som jagade fjärdens vreda vågor i fradgande skum mot stranden. Hon måste vända ryggen åt hafvet, men en väldig stormil kom och ryckte paraplyn så godt som ur handen på henne.

Det var hög tid att rädda den från en utflykt i högre regioner, tänkte Sköld, som från varfsplatsen sett hennes kamp mot elementen och nu stod framför henne.

— Kanske får jag hålla detta oroliga regnskydd öfver er, tills vi komma i lä bakom kullen — ljud hans röst genom stormens hvin, medan hans bruna,

senfulla hand grep ett stadigt tag om paraplykryckan.

— Tack, det kan man kalla en hjälp i nödens stund — sade Ragna leende och såg upp till honom med blossande kinder och regndroppar glittrande i de mörka ögonfransarna. — Jag kunde inte ana, att stormen tilltagit så väldigt, medan jag var inne i skogens lugn.

— Jag vågar påstå, att fröken just inte valt något lämpligt väder för sin promenad — sade han skyggt.

— Det har ni nog rätt uti, men jag tänkte verkligen inte ett dugg på om det var vackert eller fult, då jag begaf mig åstad, jag visste bara, att jag trådde efter frisk luft, och egentligen har jag intet emot en liten kamp emot stormen, åtminstone i min närvarande sinnesstämning. Naturens uppror stillar oron i sinnet.

Han såg afvaktande på henne.

— Ja, ser ni, det kan möjligen se underligt ut för en så sluten människa som ni, men jag har i alla fall bra god lust att vara uppriktig mot er just nu. Det skulle vare en verklig lättnad, det kan jag försäkra.

— Om fröken vill sätta förtroende till mig, så —. Blicken i de grå ögonen var talande nog.

— Nåväl, jag har gått här och grubblat hela sommaren. — Hon talade fort och en smula ansträngdt. — Hvarje människa måste ju hafva en lifsuppgift, och min håg har alltid legat åt läkarkallet.

Sköld ryckte ofrivilligt till, men hon märkte det ej.

— Med hela min själ trår jag efter att få ägna mig däråt, och jag vet, att jag kommer att bli olycklig och upprifven, om jag måste försaka denna kallelse. Min fostermor ser saken från samma synpunkt, men huru skall morbror betrakta den, det är den fråga, som långa tider redan plågat mig?

Jag tror också, att han misstänker någonting, då jag inte kan vara så glad som vanligt, huru mycket jag än i hans närvaro sökt behärska mig. Ser ni, det var ett stort tillmötesgående från hans sida, att han tillät mig blifva student. Det hade nog aldrig ingått i hans planer. Och nu gäller det ju vida mer — ett helt lif.

Byggmästarens hand grep hårdare om kryckan, men han hade ju ingen anledning att svara, och Ragna forsatte genast:

— Naturligtvis har jag också tänkt på frågans ekonomiska sida, dock icke mycket, det medgifver jag. Min kära jätte där hemma sätter nog inte penningarna i vågskålen, då det angår min lycka, men hela hans syn på saken är lika vidt skild från min som norr från söder. Han kan aldrig förstå vår tids kvinnorörelse, och det har jag heller inte väntat. För honom måste det därför förefalla vidunderligt att tänka sig en ung flicka praktiserande som läkare med manliga kamrater.

Hon tystnade och drog en djup suck. Sköld

teg också, men hans solbrända kind hade bleknat.

— Ni tänker kanske i grunden detsamma som gamle morbror? — frågade Ragna plötsligt och såg upp på sin tystlättna granne.

— Nej, nej, jag menar — att — att — det kan ju inte finnas ett högre kall än det att vilja lindra det mänskliga lidandet — svarade han, men rösten ljöd hes och besynnerligt tonlös.

— Ack ja, så har jag också alltid sett det! — utropade Ragna. — Det finnes ju så många slag af smärtor i världen.

— Ja, utan tvifvel — sade han med djup öfvertygelse. Någonting i röstens brutna tonfall gjorde Ragnas hjärta vekt. — Stackars gamla morbror — sade hon med en suck, som liknade en kväfd snyftning. — Å, se där står han själf uppe på bodtrappan och tittar efter mig, det kan jag säga på förhand.

Gubben vinkade med sin stora hand. — Jag fruktade, att regnet dränkt min lilla ekorre borta i skogen — sade han. — Heder och tack, byggmästare, som tagit vård om henne och fört henne oskadd hem.

Ragna sköt tillbaka regnkappskragen, som skyddande omslöt hennes rosiga kinder, och räckte fram båda sina händer till hälsning.

— Välbehållen, store man, välbehållen igen hos dig — ropade hon.

— Ja, men för huru länge? — Gubben höll henne på armlängd ifrån sig och plirade med

ena ögat som om han grundat på något skälmstycke. — Så ser då den blifvande doktorn ut — brast det slutligen löst.

Ragna såg häpen och nästan förskräckt upp till honom.

— Tror hon verkligen, nippertippa, att hon kunnat slå blå dunst i ögonen på gamla Starcken, när hon gått här och hängt hufvudet som ett brutet vasstrå. Nehej för sjutton bankar och en därtill, inte är han någon dummerjös, om han också varit med om ett och annat i denna brokiga värld. Nå, jag tog visserligen miste i början, trodde det var kärleksaffärer och tocke där, men gumman klarade skifvan — alla kvinnor hålla förstås ihop som lera och långhalm — och så fick jag sanningen fram på minuten. Se, Amalia har ett reellt hufvud, skall byggmästaren veta, och kan lägga landet så tydligt som pricken på sjökortet.

Ragna tryckte sig mot den blå kavajen. — Å morbror, du — — !

— Ja, ja, liten! — Han klappade henne sakta på hufvudet. — Inte vara rädd för gamlingen, nej aldrig i världen. Barnet skall vara fri och gå sin egen väg, det vill vår Herre och gubben med.

Ragna vände sig om och smålog mot Sköld med ett obeskrifligt leende. — Tror ni, att den store kaptenen har sin like — å nej å nej! — Och höjd på tåspetsarna tryckte hon sina friska röda läppar mot hans grå mustascher.

Sköld tänkte på den lilla scen, när han gick

tillbaka till arbetsplatsen, tänkte på den gamle mannens osjälfviska offervillighet och flickans uttrycksfulla tacksamhet. Det stack till i hans hjärta, så att han måste trycka handen däremot. Ja, man kunde offra mycket för henne, det kände han — mer än lifvet kanske, om så skulle fordras, och det till och med blott för en enda blick ur de klara flickögonen.

XI.

Vintersnön låg hvit och bomullsmjuk öfver Sundeby. Den täckte gamle Udds fiskarbåt och disponentens trädgård, strandbryggorna och varfsplatsen, där det halffärdiga skeppsskrovet, väl öfvertäckt, reste sig som en grotesk skugga mitt i vinterlandskapet.

Rimfrosten hängde som skimrande ädelstenar på trädgrenarna, snön knarrade under medarna, när folket med klingande bjällror åkte upp till butiken. Det var stor handel i dag på nyårskvällen och brådtom så att det förslog, ty alla visste, att boden skulle stängas tidigt på högtidsaftonen.

Småningom blef det också tystare på landsvägen, men inne i de många hemmen på platsen tändes lamporna och lyste klart och vänligt ut i den mörknande vinternatten. Öfverallt hade man det festligt på årets sista kväll. Till och med hos handlanden Timofejeff, där man inte väntade

nyår i morgon, firades högtid med ljus i alla rummen, och genom de obetäckta fönstren kunde en närgången betraktare hafva igenkänt herr Petter Friman, rökande cigarr med värden i huset, under det den frodiga Marfa mest uppehöll sig bakom den ångande samovaren.

En icke så betydelselös scen för den i förhållandena invigda, som däraf kunde sluta sig till huru högt Petter stigit i gunsten hos både far och dotter, då han nu så förtroligt tillbragte högtidskvällen i deras husliga krets.

Petters yfviga peruk var omsorgsfullt borstad och händerna nästan försvunna i de blanka manschetterna, medan hans blick turvis gled ned på de splitternya bottinerna och bort till Marfa Paulowna, som förnöjsamt leende besvarade hans lätt uttydda ögonkast.

Nåja, flickan var ingen skönhet och hörde inte heller till den yngsta ungdomen, men hon kunde sköta ett hushåll och var van vid butikrörelsen, och gubben Pavels hopsparade slantar gjorde partiet ganska tacknämligt i Petters ej af någon alltför stormande kärlek förblindade ögon.

Hemma i bodkammaren hos Starks satt där emot Acke lutad öfver sina böcker — hans käraste tidsfördrif på fristunderna. Och principalen hade äfven lofvat hjälpa honom fram, så att han kunde ägna sig åt yrket på mer solid teoretisk grund än hans företrädare. Ackes ärelystnad såg icke heller som den andres sitt framtidsmål inom Sundebys gränser.

Noak, den yngste i raden af „pojkarne“ och Agnetas synnerliga gunstling, uppehöll sig i köket hos madammen, som såg honom väl till godo med både te och smörbröd. Hon hade god tid i kväll att pyssla om favoriten, ty fru Alette hade inviterat den intimaste vänkretsen på supé, skollärarinnan, sågbokhållaren med familj, Starks och byggmästar Sköld, som i konsulns ärende par dagar uppehållit sig på Sundeby.

Där rådde mycket glam och munterhet denna kväll bakom spetsgardinernas blomsterslingor i den trefna disponentbostaden. Gubben Starck satt skinande belåten i den bredaste länstolen med sin väldiga „Sabalkanski“ mellan tänderna, och i soffan framför tebordet tronade fru Amalia såsom hedersgäst.

Den unga, något blyga lärarinnan höll helst bokhållarens småttingar sällskap eller hjälpte på sitt något tafatta sätt sin värdinna och beskyddarinna vid serveringen, medan Ragna, röd och varm, låg på knä framför den nedbrunna brasan och smälte tenn i en stöpslef.

Alette, liten och bestyrsam, såg oafåtliga till att hvar och en af gästerna fick sin rikliga andel af hennes välmenta undfägnad, och värdens godmodiga „hä, hä, hä“ ljud ständigt vid kaptenens ofta hörda sjömanshistorier.

Sköld ensam stod, tyst och overksam, lutad mot kakelugnskranen, oafvändt betraktande Ragnas förehavande.

— Seså, nu gäller det! — ropade den unga flic-

kan och slog med ett litet skri det smälta tennet, blankt som rinnande silfver, i vattenbehållaren. — Moster Alette, herr Simonsen — skynda nu allesamman att uttyda, det gäller värdfolkets lycka för nyåret!

— Kors bevara, lilla Ragna har väl sett till att det inte är något fel med den — skrattade disponenten.

— Det förstås! Alette, du får tur med dina blommor i sommar och med hönsgården också, här skrocka tydligen en vacker kull kycklingar!

— Nu kommer lyckan till moster!

— Pengar som gräs, ser jag. — Herr Simonsens skratt genljöd i den lilla lokalen. — Jo, jo, bror Stark tar lofven af oss alla och själfvaste konsuln med, då det gäller affärer.

— Alldeles det, och här är lilla Selmas tur — nickade fru Alette åt sin tre alnars skyddsling. — Krans och krona, det kunde ju en blind se — —.

Så fortgick skämtet, för hvarje gång tennet med en lätt duns försvann i vattenkärlet. Den allra sista skulle vara Skölds lycka — sade Ragna, men när hon sänkte sin runda arm och fångade upp tennklumpen, blef hon plötsligt allvarsam.

— En skeppsköl, alldeles tydligt utformad! Nå, det var ju naturligt, då det gällde själfvaste byggmästarn.

Sköld hade tyst lutat sig ned och betraktade nu uppmärksamt det sällsamma metallstycket, som flickan ännu höll kvar i sin hand.

Det utvisade verkligen, utan att fantasins glasögon behöfde anlitas, en ganska väl mejslad fartygsstäf, men öfver det blanka tennet, som strålat så klart i alla andras „lyckor“, låg här som ett fint lager af aska, ur hvilket några svartnade, brutna spiror stucko fram.

— Jag kan icke tyda er nyårslycka — sade flickan sakta och försökte i smyg gnida tennet med sitt muslinsförkläde.

— Bry er inte om det, fröken Ragna — svarade han lika lågt. — Ni kan inte rå för, att den förespår mig otur. Jag är inte född med guldsked i mun som sagans „Lycko Per“.

Ragna skakade sitt hufvud och kastade raskt metallbiten i stöpslefven.

— I det hela är ju allt det här bara ett skämt, gammalt skrock, som roar oss på nyårskvällen — sade hon.

— Jag skall försöka vara beredd — svarade han vemodigt.

De öfriga i sällskapet hade knappt lagt märke till det lilla intermezzot under samtalets ifriga gång, och nu kom värdinnan och förkunnade, att kvällsvarden väntade.

— Till bords, till bords — uppmanade herr Simonsen. — Han kunde lugnt göra det, ty han kände sin Alette. Och i dag hade hon riktigt öfverträffat sig själf, det kommo alla öfverens om. Hennes storsej var hvit som snö, grissteken af läckraste slag och prydligt utstofferad med kru-sadt papper. Naturligtvis fanns det i risgrynsgrö-

ten en mandel, som de unga på skämt täflade om. Ragna blef den lyckliga och fick därför mottaga välmenta lyckönskningar.

Fru Simonsen nickade förståelsefullt. — Alla visste ju, hvad sådant betydde för en ungmö på nyårskvällen, men Ragna förklarade okonstladt, att mandeln spådde henne tur i tentamen, och det var det bästa hon kunde önska sig för det kommande året.

Först efter det tofslaget förklingat, och man ömsevis framfört sina hjärtliga nyårsönskningar, åtskildes det glada sällskapet.

Sköld erbjud sig därvid att ledsaga fru Stark, som till följd af en vrickad fotknöl var något orolig att halka på den af slädmedarna slipade vägen. Och Ragna hängde sig vid morbroderns arm, lätt och smidig som hennes namne ekorren vid den gamla furans knotiga grenar.

Gubben trampade i väg med tunga fjät, nöjd med sin värld som vanligt och gnolande en sjömansvisa om „de Hamburgske flickor“. Ragna gick alldeles tyst och njöt af nattens frid och stjärnhvalfvets glimmande prakt. Då de kommo hem, och byggmästaren omsorgsfullt hjälpt sin gamla dam uppför trappan, stannade han ett ögonblick där uppe vid den unga flickans sida.

— Hvilken härlig natt — utbrast hon. — Man vill inte kunna besluta sig att gå in och lämna all denna sagolika skönhet bakom sig. Ser ni Sirius där uppe och Karlavagnen — hvilken oförliknelig glans!

— Hvad måne fröken då skulle säga om tropikernas himmel — sade Sköld drömmande. — Jag har några underfulla minnen från genomvakade nätter där borta.

Hon nickade. — Men norrskenet, det ha de inte där. Att åka en kväll genom våra rimklädda skogar här hemma lyst af dess hvita glans, det är förtrollande.

— Kanske får jag pröfva på det nästa natt — svarade han. — Det ser ut att skärpa till på allvar.

— Skall ni resa redan i morgon?

— Ja, konsuln skickar mig till Myllykoski, hans nyinköpta bruk, där han har arbete för mig under vintern, och jag bör ovillkorligen vara där om två dagar. Jag får alltså lof att skynda mig, ty resan är lång.

— Mätte ni finna trefnad på ert nya verksamhetsfält — sade Ragna och räckte honom vänligt handen till farväl.

— Jag har fullt upp med arbete — svarade han.

— Begär ni ingenting mer af lifvet — sade hon småleende. — Där föll en stjärna, var påpasslig härnäst och önska er något godt!

Han skakade på hufvudet och såg sedan upp mot natthimlen med en egendomlig, djup blick. — Om orimliga önskingar heter det ju „att taga ned stjärnorna från himlen“ — sade han sakta. — Mina höra nog till detta slag, och hvad skulle det då tjäna till att följa en stjärnas fall genom rymderna.

— Nå ja, ni kan ha rätt, vårt öde styres nog inte af himlaljusen, såsom man tänkte sig i forna dagar. Farväl och lycka till!

— Farväl — svarade han sorgset och aflägsnade sig sedan med raska steg.

XII.

Den tjugonde augusti var konsul Bohms sextioårs födelsedag, och då skulle det nybyggda fartyget på Sundeby varf gå af stapeln.

Det reste sig stolt med smäcker bog mot höjden, och mången beundrande blick hade betraktat det, mången ifrig önskan uppstått att få vara med på högtidsdagen, då det ståtliga fartyget skulle sättas i sjön.

Ragna, som denna termin för sina studier skulle lämna hemmet tidigare än vanligt, hade i alla fall beslutit att stanna kvar öfver den tjugonde för att få vara med om festen, till hvilken konsuln redan utfärdat inbjudning till alla Sundeby's honoratiores.

Den stora spanterlafven, smyckad med kransar och hela skogar af unga löfträd, var utsedd till festmåltiden, och stora förberedelser hade vidtagits i alla afseenden. Konsuln tycktes detta år riktigt ämna slå på stort, och allas sinnen voro därför långt på förhand uppfyllda af den största förväntan.

Ragna jämte några kamrater hade denna som-

mar gjort en längre tur i norska fjällen och stod i följd däraf en smula utom dessa intressen, men då hon kom hem, försökte fru Alette efter bästa förmåga sätta henne in i dem. Icke afskräckt af sitt första misslyckade försök lät hon också nu genom hvarjehanda hemlighetsfulla vinkar förstå, att det fanns andra, mer högtflygande planer i sikte för hennes unga väninnas framtid.

Konsul Bohm hade nämligen för knappt ett halft år sedan blifvit änklings, och enhvar, som kände förhållandet, visste, att den mycket äldre och sjukliga makans fränfalle — hon som likväl genom sin förmögenhet lagt grunden till hans nuvarande lysande affärsställning — icke innebar någon hjärtesorg för den efterlevande. Tvärt om tycktes „gamle Bohm“ upplefva en andra ungdom såväl i dräkt som uppträdande. Och motvilligt måste Ragna erkänna, att fru Alettes antydningar verkligen icke sväfvade alldeles i luften.

Hvarje gång chefen besökte Sundeby denna sommar, och det hade skett åtminstone en gång i veckan, hade han tittat in till Starks, skämtat med kaptenen, som i allmänhet ej hade vidare sympati för honom och krusat för fru Amalia med ståtliga haranger om „Sundebyns ros“ och alla Ragnas älskvärda egenskaper. Själf drog den unga flickan sig undan så vidt möjligt var och mottog högst knapphändigt den gamle tillbedjarens hyllning, resulterande i diverse sändningar af frukt och blommor för att ej tala om mera påtagliga uttryck för hans nyväckta passion.

Hon hade i sina trägna studier en god anledning att hålla sig undan, och hon vistades gärna uppe i sitt luftiga vindsrum med fönstren öppna mot fjärden. Därigenom såg hon ganska litet till Sköld, som var oförtruten vid arbetet såsom förr.

Då de tillfälligtvis sammanträffade, föreföll han henne också än mer sluten och otillgänglig; deras bekantskap från förra året borde tydligen tagas om från början, tänkte hon. Några personer voro ju så egendomliga i det afseendet. Men nu hade hon hvarken lust eller tid därtill, så upptagen som hon var.

Dagen före den stora högtidligheten lade Ragna dock i god tid på eftermiddagen undan sina böcker och begaf sig öfver till „disponentens sida“ för att taga de storartade förberedelserna i ögnasikte.

Lilla fru Alette residerade som oinskränkt härskarinna i festsalen — enkannerligen spanterlaffen. De rika, med brokiga astrar och dahlier sirade girlanderna hängde redan i smakfulla festoner kring väggarna, improviserade sittplatser voro uppställda på sidorna, och i midten långa, festligt dukade bord, dekorerade med höstsommarens brokigaste blomsterprakt. Det hela tog sig verkligen ståtligt ut, och Ragna sparade ej på gillande ömdömen öfver de lyckade arrangemangen, något som fru Simonsen förnöjd tog ensam åt sig.

Byggmästarn hade visserligen hjälpt henne att sätta upp kransarna, sade hon, och den stilfulla, af flaggor, omgifna inskriptionen på fondväggen

ett jättestort „Välkommen“ i blomsterskrift — men idén var helt och hållet hennes. Precis samma dekoration som på onkel étatsrådets femtioårsdag.

Ragna smålog omärkligt, men det undgick alldeles den lilla ifriga frun. — Du kan tänka dig, att jag haft händerna fulla — försäkrade hon. — Hundrade gånger har jag grämt mig öfver den välsignade läsningen, som hindrade dig att vara med här, där man behöft alla villiga händer, men moster Amalia tillät aldrig att man störde dig, kantänka. Som om konsulns födelsedag inte varit ett fullgodt skäl att slå ihop de gamla böckerna på några dar. Och tänk, hvad just han själf — Alette lutade sig närmare flickans öra — skulle väl upptagit, att du varit mig behjälplig med festförberedelserna, du som — nå, jag pratar inte bredvid munnen, men vi få väl se, hvilket namn som svajar på vimpeln i morgon. Tyst min mun, så får du socker. — Ragna afbröt förtretad det misshagliga ordsvallet, just då Sköld blef synlig med sin trappstege.

— Nu är allt klappadt och klart, kära fru Simonsen, och jag får därför lof att aflägsna mig, tänker jag.

Fru Alette, som i morgon skulle spela en viktig roll, — konsuln hade nämligen anmodat henne att vara värdinna vid middagen, ett uppdrag, öfver hvilket den goda damen riktigt svällde af stolthet — såg sig med fältherreblick omkring för att kritiskt granska sin medhjälparens anordningar,

hvarefter hon godhetsfullt gaf honom orlof med en nedlåtande handrörelse.

— Kanske hinner ingenjören gå med mig ned till varfvet — sade Ragna, som nu framträdde på skådeplatsen. — Jag ville gärna beskåda själfva hufvudpunkten för „festspelet“ i morgon.

— Om fröken så önskar. — Sköld bugade sig.

— Ja, gå ni. kära vänner — sade Alette. — Jag har ännu sjutton järn i elden, innan ångbåten kommer och hämtar morgondagens hjälte. — Och étatsrådets ättling vinkade ett vänligt afsked åt dem, innan hon återvände till sina mångahanda bestyr.

Det var skönt, att från festsalens kvalm komma ut i den friska, rena luften, där en liten hälsning från den annalkande hösten redan förspordes, och Ragna andades den i djupa drag, medan hennes ledsagare gick stum vid hennes sida.

Nu voro de framme, och den unga flickan företog sig en verklig rundgång kring hela platsen, som hon med största uppmärksamhet betraktade. Slutligen vände hon sig till Sköld och sade med ett litet leende: — En icke fackmänniskas omdöme kan föga vara af något värde för er, men likväl skulle jag vilja säga, att ni här utfört ett förtjänstfullt arbete, som gör er skicklighet all heder.

Det lyste till i byggmästarens mörka ögon, och en flyktig rodnad jagade en sekund öfver hans bruna kind. — Jag är mycket, mycket tacksam!

— Ni må tro, att jag har en viss erfarenhet i

den här vägen. — Nu log hon, så att de hvita tänderna lyste mellan hennes körsbärsröda läppar. — Jag har ju sett många fartyg gå af stapeln, och varfvet här var min käraste lekplats som barn. Gamle Markelin påstod, att ingen skulle slå mig på fingrarna i fråga om skeppsbyggeri, och något har jag väl glömt, men det man lär i barndomstiden sitter nog längst kvar i minnet.

— Detta är mitt första stora fartyg — sade Sköld och såg upp mot det resliga skroftet med en viss glad stolthet. — Jag hoppas också, att mitt verk skall tåla synas i sömmarna.

— Det kan ni vara viss om. Konsuln kommer nog att bli belåten. Jag tänker, att han skall triumfera smått i morgon, då här firas för honom på allt sätt. Fru Simonsen har låtit „sin kära Selma“ öfva in skolbarnen, de skola sjunga för sextioåringen, sade hon. Tänk att konsuln, som gärna tyckes glömma sin ålder, vill utmärka just sin födelsedag. — Arbetarne få väl också extra förplägning öfver lag?

— Ja, jag har talat godt för dem uppe hos disponentens, så jag är säker därom. Konsuln förargar sig öfver de höga arbetslönerna och är ej vidare vänligt stämd mot folket.

Ragna nickade. — Det är ömsesidigt — sade hon.

Byggmästarn såg ned framför sig och stötte undan en barkbit med sin skospets. — Den där bråkmakaren, hvars hand fröken plåstrade om förra sommaren, har ställt till obehag i år också

— sade hon. Och för några veckor sedan fick han ett tämligen brutalt afsked på grått papper, som det heter.

— Och vidare?

— Nå ja, alla funno det i det hela rättvist nog, ehuru kamratandan gör, att de annars hålla ihop. Emellertid blef Ilmanen alldeles ursinnig och svor en dyr hämnd på konsuln och mig med, som han påstod eggat upp chefen mot honom.

— Har ni varit orolig, att han skulle verkställa sina hotelser?

— Icke för egen del, men konsuln — det kunde vara ett misstag — jag — —

— Ni tänker på någonting särskildt. Tala om det för mig — sade Ragna ifrigt.

— Nå ja, jag tyckte en kväll — för några dagar sedan — att jag såg Ilmanen stryka omkring här nere på varfsplatsen, men kvällarna äro redan skumma, och jag kunde därför omöjligt med säkerhet känna igen karlen. Det föll mig blott in, att han möjligen återvändt hit till Sundeby för att ställa till något obehag vid festligheten i morgon.

— Det är högst antagligt. Ni har nog haft det tråkigt i sommar genom dessa ledsamheter — menade Ragna. — Jag har också tyckt, att ni gått här och grubblat öfver någonting?

— Å, det var nog något annat, mera personligt, menar jag — svarade han med ansträngning.

— Nå, hvad gällde det? — I samma ögonblick frågan glidit öfver hennes läppar, förstod hon af uttrycket i hans blick, hvad han menade.

— Det lönar inte att tala om — sade han dystert. — Jag har alltid stått ensam i världen, aldrig vetat hvad lycka och kärlek vill säga, förrän jag såg er.

Han tystnade, men på den skälfnings, som genombäfvade hela hans kraftfulla gestalt, förstod Ragna, att han var djupt upprörd.

— Jag tänkte aldrig förråda mina känslor — sade han slutligen. — Jag vet inte, hvarför jag kom att göra det nu, jag vet ju så väl, att det icke finnes en glimt af hopp för mig.

Det skulle nog icke vara en fråga, men likväl stod Ragna slagen och kände sig tvungen att svara. — Ack, jag har verkligen ingenting annat — sade hon brådskande. — Vi ha ju också i sommar varit så sällan tillsammans. Det ligger inte i mitt lynne det där, att älska och — och gifta mig, menar jag. Ser ni, jag har mitt arbete och mitt stora framtidsmål, men om ni ville — låt mig vara er vän, er kamrat, jag lofvar att vara trofast.

Han log vemodigt. — För en tiggare är ju också smulor bröd — sade han med en nyans bitterhet i tonfallet.

— Vill fröken glömma och förlåta detta öfverlagda ögonblick?

— Ni har ingenting att afbedja — svarade hon vekt och räckte honom handen. — Hör ni, nu

signalerar båten, den kommer tidigare än vanligt i dag.

— Då måste jag skynda till bryggan.

Han lyfte på hatten till farväl, men Ragna såg, huru han därvid omedvetet tryckte handen mot hjärtat.

Hon hade icke alls lust — allra minst efter det som just passerat — att sälla sig till de välkomnande nere vid ångbåtshamnen utan ställde sig uppe på bodtrappan, därifrån man mycket väl kunde iakttaga allt, som försiggick på bryggan. Kaptenen var nere, hon såg hans jättelika gestalt öfver alla andra. Simonsen stod tätt vid landgången och bredvid honom Alette, helt medveten om stundens och sin egen lilla persons vikt och värde. Till och med fru Amalia hade i dag låtit sig lockas med af strömmen för att höra skolbarnens hälsningssång, och Agneta hade ställt sig på vakt vid gårdsgrinden för att se „intåget“, som hon sade.

Ragnas läppar kröktes af ett litet spotskt löje. — Hvarför skulle hon som alla andra trängas där nere och spänna sig för den gamle narrens triumfvagn. Hon bet ihop sina små pärltänder. — Usch, den där konsuln och hans sötsliskiga artigheter, hon kunde inte fördraga honom. För att han var rik och ansåg sig stå på samhällets höjder, trodde han — — —. Nej pass, hon skulle aldrig säga „ja“ till hans anbud, om det så bjödes henne på silfvertallrik. En gammal cynisk gubbe! Och plötsligt fördes hennes tankar af kontrasten till

Skölds stolta slutenhet, också då det gällde hans känslöstämning — så få ord och likväl ett djup, som hon knappt vågade loda. Och hon suckade med ett aggande törne innerst, som minnet af hans blick och ton gjorde än smärtsammare. Lifvet var verkligen ibland bra konstigt och svårt att handskas med.

Seså, nu kastade de landgången ut där nere. Hvad det var för ett sorl och glam och däremellan spridda toner af barnröster, samt midt i alltsammans konsulns lilla tarfliga figur med den kala hjässan och de glesa grå polisongerna.

Några minuter senare drog människoskaran förbi henne på vägen. Hon drog sig hastigt tillbaka i skydd af den halföppna butiksdörren, men konsuln hade redan sett henne, och hatten flög af med en elegant sväng, i det han gjorde sin mest chevalereska bugning, helt ostentativt i allas åsyn.

Högst obehagligt! Ragna bet sig i läppen och rodnade. — Litet senare kom fru Alette med andan i halsgropen för att låna ett dussin gafflar.

Konsuln hade varit så charmant. Hon vågade hviska om att det var meningen, att Raga skulle döpa fartyget i morgon och begåfvas med en härlig rosenbukett, som medfördes från staden för att bäras vid det högtidliga tillfället.

— Tyvärr lär det vara ett omen, om en person två gånger utför samma värf. Jag fruktar därför, att jag måste afsäga mig äran — sade

Ragna med en ståtlig böjning på det vackra flickhufvudet.

— Nå, det få vi väl sedan se. — Lilla Alette log segervisst. — Ingen bryr sig om sådant gammalt skrock, allraminst en så fördomsfri person som vår konsul. Nu måste jag skynda tillbaka igen för att duka kvällsvarsbordet. Farväl, sötaste Ragna, gör dig nu riktigt förtjusande i morgon, så hedrar du hela Sundeby på konsulns högtidsdag.

Och borta var den klotrunda kvinnan, ifrig och brådiskande. Agneta såg efter henne med en intresserad blick. — Ja, disponentsfrun har nog mycket att tänka på — mumlade hon. — Man ställer inte till kalas alla dagar i veckan heller, och så när det gäller konsuln själf — — — —

— Just det Agneta, naturligtvis måste man fira gamlingen på sextioårsdagen. — Ragna var i sitt sämsta och mest stridsfärdiga lynne, efter Alettes sista utlåtande. Allting sammansvor ju sig i dag emot henne.

— Sextio år — fnyste madam Wax — det är då minsann ingen ålder att tala om för en karl; han kan ännu hinna gifta sig tre gånger om och det med blodunga fröknar ändå.

— Då kan jag bara önska honom lycka till — sade Ragna kort. Men Agneta drog förtörnad igen dörren till köket med en eftertrycklig smäll.

XIII.

Det var en ovanligt ljum natt. Molnen hade mot kvällen sammandragit sig vid horisonten till en hotande vägg, och åskan mullrade på afstånd. Hos disponentens voro alla ljus och lampor tända, och fru Simonsen hade bullat upp en utsökt fin kvällsvard.

Konsuln var på briljant humör, och disponenten log godmodigt åt hans något tvetydiga vitser. Sköld däremot satt tyst, han hade aldrig funnit „gamle Bohmen“ sympatisk, och i kväll kände han mindre än någonsin lust att lyssna till chefs skrytsamma bravader, lika litet som han förmodade göra heder åt värdinnans rikliga anrättningar. Under förevändning att han ännu skulle göra ett slag ned till varfsplatsen för att se efter om nattvakten var på sin post, sade han strax efter måltiden godnatt och skyndade bort.

Då han från det starka ljusskenet kom ut, fick han lof att vänja sina ögon en stund vid mörkret. Snart var han emellertid nere på vägen. Där låg den stora „spanterlafven“; björkarna, som bildade ett slags äreport öfver ingångsdörren, sågo aldeles svarta ut nu i nattbelysningen. Nere i arbetarbarackerna lyste här och där ett svagt ljusskimmer, och där midt framför honom reste sig det väldiga skeppsskrofvat spöklikt mot den dunkla himlen.

— Nattvakt ohøj!

Å ja, gamle Pihlgren var nog på sin post som

vanligt. Han var grånad i tjänsten, och om det var någon Sköld särskildt satte förtroende till, så var det denne hedersman. Aldrig hade han varit försumlig i sitt värf, aldrig brutit mot gifna order, såsom till exempel förbudet mot rökning vid varfvet, synnerligen svårt för en inbiten rökare som gubben Pihlgren.

Byggmästarn letade sig fram efter ljudet af hans röst, så att han mötte vakten ungefär midt på platsen, där han växlade några ord med honom. Då han vände tillbaka, tänkte han på att Pihlgrens stämman förefallit honom en smula förändrad — litet tjock, som om han talat i gommen, men det berodde antagligen på att han tagit sig en bit pikanell i munnen till ersättning för den kära pipan.

Det var nu dödt och tyst öfverallt på Sundeby, ett enda ljussken kunde han ännu upptäcka. Det kom från Ragnas vindsammare nere hos Starks. Hur mången kväll redan hade han icke gått och stirrat på denna blida stjärna bakom den hvita muslingardinen. Hon satt alltid länge uppe vid sina böcker, det visste han.

Männe hon läste också denna afton, männe hon ens ägnade en enda tanke åt det, som så helt uppfyllde honom — det som passerat mellan dem denna samma eftermiddag. Det spända draget, som allt sedan dess lägrat sig kring hans energiska mun, gaf plötsligt vika för ett vekt, ömt uttryck. — Du, du älskade! — hviskade han ohörbart. Och så tänkte han på huru kargt hans lif

varit med knappt en enda anspråkslös blomma vid väggkanten. Mödosam och enslig låg denna väg bakom honom — en glädjelös barndom med ständig trånad efter mors omsorger, alltid omgifven af främmande och med en knapphändig gifven penninghjälp, som det blef hans tidiga sträfvan att så fort som möjligt söka undvara. Arbetet hade varit hans enda fröjd, hans tröst i mulna stunder. Men när han nu tänkte på framtiden låg den, trots all verksamhet, som han visste väntade honom, i alla fall tung och ödslig framför honom. Han knotade icke, det hade aldrig varit hans vana, men han led, och försänkt i svårmodigt grubbel gick han långsamt tillbaka samma väg han kommit.

I disponentbostaden hade man allaredan gått till sängs för att söka hvila till morgondagens ansträngningar, men ehuru byggmästarn ovanligt nog kände sig trött, låg han länge vaken utan att få fatt i sömnen, och när han slutligen sent omsider slumrade in, väcktes han inom kort af ett egendomligt sus, som trängde in genom det öppna fönstret.

Hans första tanke var, att det störtregnade och att vädret i så fall skulle vara mindre lämpligt för den förestående högtidligheten, men när suset ökades till ett knastrande dån, flög han upp ur bädden, kastade hastigt kläderna på sig och smög sedan öfver de knarrande tiljorna i vindsgolfvet nedför den smala trappan ut i det fria.

Där hann han blott förbi hörnet af byggnaden,

då han redan visste, hvad det sällsamma dånet betydde. Det stolta, färdigbyggda skeppet stod från fören till aktern i brand.

Att alarmera folket och sedan störta till varfsplatsen var ett ögonblicks verk. Brandsprutorna kommo också i en handvändning ur lidret, så att räddningsarbetet genast kunde organiseras, men det var strax från början tydligt, att detta arbete skulle blifva fåfängt. Det syntes nämligen, som om elden på en gång uppstått längs hela fartyget, så att det enda man egentligen kunde uträtta, var att draga undan det halfbrända virket och för resten bevaka den ofantliga eldhärden, så att gnistor därifrån ej måtte spridas till „spanterlafven“ och de timmerupplag, som befunno sig i närheten, så mycket hellre som alltsammans var synnerligen antändbart till följd af långvarig torka.

Sköld var i oafbruten verksamhet och den främste vid räddningsförsöken, hvilka äfven så helt absorberat hans tankar, att grubblet öfver olyckans uppkomst ännu icke funnit rum i dem. Men när de två första timmarnas ansträngningar i och för eldens begränsning voro öfverståndna, vaknade han plötsligt till medvetande af hvad som tilldragit sig. På hvilket sätt kunde det väl skett, att hans årslånga mödor, det fullbordade, ståtliga verket, nu låg där förvandladt — inom några snabbt flyktade timmar — till en hop rykande spillror? Han visste ju, att allt var ordnad på det omsorgsfullaste sätt, och själf hade han till det sista öfverva-

kat det hela samt talat med nattvakten kort före eldens utbrott.

Ja, nattvakten, hvar fanns gamle Pihlgren? Hade han verkligen en gång svikit sin plikt? Sköld vände sig om och frågade med torra läppar: — Har någon här sett till Philgren?

Frågan gled från man till man utan att få svar. Slutligen hördes en stämman långt borta: — Nattvakten ligger bakom smedjeskjulet och sover, så att han snarkar!

Somnat under vaken, sof ännu trots larinet rundtomkring på platsen, det såg misstänkligt ut. Och plötsligt mindes byggmästarn det ovanliga tonfallet i den gamles röst, då de senast samtalat med hvarandra.

Kunde det verkligen vara möjligt, att denne pålitliga man för första gången berusat sig och somnat på sin post! Han ville icke kunna förstå sig att tro det, trots de åsyna vittnenas bekräftelse.

— Han skall bestraffas, han skall bli dömd, den pliktförgätne skurken — ljud i detsamma konsulns uppretade stämman bakom dem, och där stod den vanligen så utsökt soignerade chefen i tillskrynkad nattskjorta, utan löständer och med en af disponentens urblekta släprockar kring axlarna, en rock, mångdubbelt för stor för den lilla torra figuren.

Ehuru eljes så mån om sin värdighet hade han nu förlorat all besinning — här fanns blott kvar grundkonturerna af mannen, den forne, hänsyns-

löse, obehärskade sjäaren, som nu i grofva utgjutelser lät sin ursinniga vrede få luft.

Han turvis skrek och svor och larmade öfver det skedda, främst riktande sin rasande vrede mot byggmästarn, som han, näst nattvakten, nära nog tycktes anse som upphofvet till hela olyckan.

Herr Simonsen lyckades slutligen få honom under armen och förde den besinningslöse mannen bort med sig.

Elden hade nu fullbordat sitt verk, och af det stolta skeppet återstod numera intet annat än järndelarna och några förkolnade trärester, som svarta och hemska reste sig mot skyn i den leende morgonens glans.

Sköld betraktade det under tystnad. — Huru vanskligt var icke allt människoverk! Nyss hade han likväl med stolthet dröjt vid sitt fullbordade arbete. Med en lätt suck vände han sig bort för att, medan sprutorna ännu fortforo att begjuta platsen med sina vattenstrålar, gå att rådgöra med disponenten om hvad som nu närmast borde åtgöras.

Med ens såg han Ragna tätt invid sig. — Kom fröken just nu? — frågade han mekaniskt.

— Nej, jag tror, att jag näst er var den första på platsen — svarade hon. — Jag har med några af hustrurna stått alldeles i närheten; vi bildade kedja för att langa upp vatten från sjön.

— Hon har min själ redt sig som en duktig kvinna — sade gamla Udd och strök sig om näsan med sin sotiga näfve. — Jag har nog haft ögonen på

vår Ragna och sett, att hon inte gett efter någon af de andra.

— Man vet aldrig, hvad man förmår, förrän i nödens stund — sade flickan och såg sig småleende omkring.

— Ack, men ni har skadat er! — utropade Sköld bekymrad och pekade på hennes händer, hvilkas insida var alldeles öfverhöljd af blåsor och röda valkar efter vattenhinkarnas skarpa kanter.

— Å, ingen fara! Men vet ingeniörn, hvad jag stått och tänkt på i natt — er nyårslycka, minnes ni?

— Ni har rätt, det var nog en varsel — svart falaska på alla mina förhoppningar.

Ragna rodnade, ehuru hon förstod, att han ej med sina ord velat påminna henne om deras möte den föregående eftermiddagen på precis samma plats.

— Skola vi nu gå hem och äta frukost, man blir hungrig efter ett sådant här nattarbete — sade hon med ett försök att skämta.

Jag var just på väg upp till disponentens — förklarade Sköld, som ej kände behof af mat, men längtade efter en dryck vatten för sin brännande, torra strupe. — Här blir mycket att ombesörja, och jag bör nu framför allt tänka på konsulns angelägenheter. Vi måste anställa brandsyn och polisundersökning på platsen.

Det blixtrade till i Ragnas ögon.

— Tror ni elden var anlagd?

— Det är min fulla öfvertygelse — svarade han fast.

— Då tänker jag, vi blifva tämligen ense om upphofsmannen till den lömska gärningen?

— Det får undersökningen klargöra — sade han undvikande.

De gingo nu raskt framåt sida vid sida längs landsvägen, där skaror af folk strömmade mot brandstället. Alla ville med egna ögon taga olycksplatsen i skärskådande. Vid disponentens trädgårdsgrind räckte Ragna sin hand till farväl. — Förlora nu inte modet — sade hon hjärtligt — kanske någonting godt kan gro till och med under askan — Gud vet det.

— Jag resignerar — svarade han med en tacksam blick för deltagandet i hennes röst och i de uttrycksfulla ögonen. Sedan vände han den lilla stadiga handen uppåt och tryckte med oändlig ömhet sina läppar mot den skadade insidan. — Valsignelse öfver denna nyttiga hand — sade han sakta.

XIV.

Där blef rannsakadt både mycket och noggrannt öfver eldsvådan på Sundeby varf. Slutresultatet af undersökningen var, att mordbrand ovedersägligen förelåg.

Därtill bidrog en massa små omständigheter, som vid närmare begrundan uppenbarade sig.

Nattvaktens berättelse, då han slutligen vaknade ur sin tunga sömn, kastade äfven i flera afseenden ljus öfver den mystiska tilldragelsen. Hans hustru plögade vanligen sent på kvällen hämta en liten korg med en flaska hett kaffe gömd i en gammal strumpa. Den stod invid smedjeskjulet, och därur tog sig Pihlgren under sin ensliga vaktgöring då och då en upplifvande klunk.

Så hade äfven skett den märkliga brandnatten, en stund förrän han, råkade byggmästarn, men då han drack, tänkte han, att gumman visst tagit alltför mycket cikoria till kaffet denna gång, så bäskt föreföll det honom.

Kort efteråt kände han ock en underlig torka i halsen och en märkvärdig tyngd öfver ögonen, ehuru han aldrig eljes plögade vara aftonsömnig.

För att skaka denna dåsigheit ifrån sig anlidade han åter kaffebuteljen med den påföljd, att han blef liggande invid korgen försänkt i en dvallik sömn. Af det lilla som fanns kvar i flaskbotten och som blef underkastadt kemisk analys, erhöles upplysningen, att kaffet innehållit ett synnerligen starkt sömnmedel. Huru det kommit dit, var naturligtvis svårt att förklara, men korgen hade stått nog länge i skuggan af skjulet för att en snabb hand kunnat hinna uttaga korken, slå pulvret uti och skaka om det hela.

På varfsplatsen hittades flera flaskor med afslagna halsar, hvilka konstaterades hafva innehållit brännbara oljor, och då de befunnos kastade

på skilda ställen, var det lätt att räkna ut, att föröfvaren af nidingsdådet begjuttit fartyget med deras innehåll både här och där. — Stora partier tjärad dref befunnos äfven försvunna, och med tillhjälp häraf hade antändningen tydligen skett lätt och på flera punkter, hvarigenom eldens förekomst öfver hela skroftet nästan på en och samma stund blef förklarlig.

Byggmästarn närvar hela tiden vid undersökningen och gjorde sina skarpa observationer och inpass. Alltmera fast i sin öfvertygelse angående gärningsmannen blef han till fullo förvissad, då han i askan invid resterna efter branden, fann en knif, som han genast igenkände såsom tillhörande den afskedade Ilmonen.

Äfven arbetskamraterna vittnade, att den innehafts af honom till den dag han lämnade Sundeby.

En annan fråga var, om mannen af idel hämndbegär för egen räkning tagit initiativet till sitt dåd? Konsuln hade afundsmän, bland dem äfven en farlig konkurrent, som ofta förr trädt honom i vägen. Huru lätt för en sådan person — en samvetslös och beräknande människa, som icke frågade efter medlen, blott målet nåddes — att med förespeglingar och rika löften öfvertala en retad och hämndlysten usling att begå en slik gärning.

Sköld kände Ilmonen för väl för att icke inse, att just han var ett synnerligen lämpligt verktyg i sådant afseende. Då härtill kom, att några per-

soner par kvällar före branden uppgåfvo sig hafva sett karlen i närheten af varfvvet, tvekade Sköld ej längre att öppet uttala sina misstankar, hvilka ledde till Ilmonens fängslande.

Hans uppförande under rättegången var hela tiden synnerligen fräckt. Af de hopade bevisen drefs han dock slutligen till bekännelse angående mordbranden, men huruvida planen var uppgjord af någon utomstående, därom kunde man icke få någon upplysning. I detta afseende skötte han svaromålet fyndigt nog, men hans visade lugn i fråga om försörjning för hustrun och en talrik barnskara — då han blef dömd till tukthusstraffet — tydde på, att andra lofvat draga försorg om dem.

Mot byggmästarn — ett af hufvudvittnena i målet — visade han sig emellertid synnerligen hätsk och hördes flera gånger hotfullt yttra „det skall han icke hafva gjort förgäfves“.

Ett dunkel kvarblef sålunda ännu delvis öfver mordbranden och det troligen för alltid. Därmed måste äfven de mest oroliga sinnena låta sig nöja.

Så småningom återtog också lifvet på Sundeby sin vanliga gång efter det häftiga oväder, som skakat hela det lilla samhället i dess innersta fogar. Fru Alette hade med djupaste grämlse tagit ned blomsterdekorationerna från den obegagnade festlokalen och dyster i hågen vikit ihop sina hvita damastdukar. Ingen kompetent domare hade ju ens fått kasta en blick på de lyckade

festarrangemangen — kopian af étatsrådets födel-
sedagshögtidlighet. Det var verkligen förargligt.

Disponenten hörde på hennes jämmer med sitt
vanliga lugn, för tillfället dock något upprifven
af de förhandenvarande förhållandena.

Mera sympati fick hon nere hos Starks, där
kaptenen gick omkring och brummade öfver bof-
var och mordbrännare och utlade sina åsikter om
det som händt, för dem som ville höra därpå. —
En fräckhet utan like, man måste verkligen be-
klaga Skölds ståtliga verk och konsulns förluster!

— Bättre lycka nästa gång — sade herr Simon-
sen, när han en dag i stillhet lyssnat på dessa
utgjutelser. — Konsul Bohm har heligt lofvat sig
att bygga upp ett nytt skepp på den kolnade
grunden. Han skulle visa världen, att Abraham
Bohm kunde triumfera öfver både vänner och
fiender.

Några år skulle dock glida förbi, innan före-
taget kom till stånd och en ny köl sträcktes, där
lågorna tillintetgjort dess stolta föregångare.

XV.

Det var vår i luften. Vårböljorna sjöngo på
fjärdarna kring Sundeby och sippor stucko upp
blyga hufvuden i solbackarna, där björkarnas hän-
gen svajade för den lätta majvinden.

Fru Alette öppnade fönstren och jagade ener-
giskt ut vinterdammet, och herr Simonsen, som

alltid svettades, promenerade i hvit sommarrock nere vid sågen.

Gubben Stark stod bred och myndig som förr på bodtrappan; kanske var det yfviga håret hvitare än förr och några flera rynkor hopade i ögonvinklarna, men ännu såg den gamle sjöbussen rask och duktig ut. — Det var kärnvirke i det skrofvat — för att uttrycka sig på den store kaptenens eget språk.

Fru Amalias vårbekymmer, stortvätten, låg bländhvit på den gröna strandsluttningen, där gamla Agneta, nu litet mera hopkrymt, med fältherreblick öfverskådade valplatsen. Allt var sig likt, förutom att Petter Frimans långa ben icke mer togo tre trappsteg i gången i Starks bodtrappa utan att han, såsom gamle Timofejeffs välbeställda kompanjon och Marfas lyckliga make, i det gula huset på andra sidan viken konkurrerade i all vänskap med sin gamla principal, alldeles som kaptenen en gång förutsagt.

Det var en yngre upplaga af „pojkar“ på Starks butik, men tack vare deras ursprung från Sundeby, där de flesta familjer voro besläktade med hvarandra, förefanns ett visst syskontycke mellan nykomlingarna och deras föregångare.

Sundeby såg just riktigt ljusst och vänligt ut med sina mångbrokigt målade hus inne i vårgrönskan, och lif och verksamhet rädde öfverallt, ty denna vår stod åter på varfsplatsen ett fartyg under byggnad, och meningen var, att få det i sjön före vintern. Så hade konsuln bestämt, och

„gamle Bohmen“ var känd för att kunna drifva sin vilja igenom, när det gällde. Också arbetades det med feberaktig ifver, och hvarken pengar eller arbetskraft sparades, för att konsulns af diverse motigheter hittills fördröjda beslut angående skeppsbygget skulle kunna förverkligas.

Äfven denna gång stod Sköld för verket. Han hade till en början afsagt sig uppdraget och sedan först efter lång tvekan åtagit sig detsamma. Hans håg stod nämligen åter till utlandet, där han visste sig hafva mycket nytt att inhämta. Här hemma bands han ju ej heller af några familjeband. Men konsuln var envis.

Dels hade han en ganska skarp blick för verklig duglighet, särdeles då den kunde användas till hans egen fördel — och han hade nu i grund pröfvat den unge byggmästarns förmåga — dels hade han ett visst tycke för Sköld i hans egenskap af adelsman, till och med baron. Det smickrade hans egenkärlek, att hans byggmästare var af adlig börd, och ehuru han i förhållandet dem emellan alltid höll styft på sin chefsvärdighet och aldrig titulerade den unge mannen annorlunda än rätt och slätt „byggmästarn“, nämnde han ofta bland affärsvänner lika som i förbigående både namn och titel, emedan det var honom — uppkomlingen — omöjligt att frigöra sig från den nedärfda vördnaden för aristokraten och emedan det i hans tanke från den obemärkta skeppsbyggarens friherrliga namn föll lika som en återglans öfver hans eget rent plebejiska.

På Sundeby var man äfven allmänt glad att återse Sköld i spetsen för arbetet. Folket arbetade gärna under hans förmanskap, och å sin sida höll han dem i ordning med lugn och rättrådighet.

Hos Simonsens blef han genast installerad i sitt gamla rum, där fru Alette återigen gjort några små förbättringar vid utstyrseln, och både kaptenen och hans hustru välkomnade honom med största hjärtlighet.

Själft tyckte han, att den nästan föreföll som en dröm, denna mellantid han varit borta från Sundeby, så oförändradt var allting på platsen. Nu gällde det bara att taga vid med nya friska tag på den gamla grunden, där kolen från det förbrända skeppet ännu kunde skönjas bland spånor och grus. Och när han nu en gång fattat sitt beslut, kastade Sköld sig äfven med all sin energi öfver arbetet, kanske till viss mån sporrad af nederlaget föregående gång. Detsamma var äfven förhållandet med arbetsfolket. Man tycktes hvar på sitt håll fast besluten att göra sitt bästa, och det så raskt som möjligt.

Det enda Sköld saknade, det som likväl utgjorde Sundebyns främsta dragningskraft för honom, hade han dock denna gång icke återfunnit. Ragna var borta.

Tidigt på vårvintern hade hon tagit sin kandidatexamen och kort därefter under några dagar gäststat sitt gamla hem och de kära fosterföräldrarna, hvarpå hon åter dragit sin kos i och för

sina medicinska studier, denna gång långt ut i den stora vida världen.

Kanske var det också bäst så för honom, tänkte den unge byggmästarn; deras samtal den där gången på varfsplatsen hade varit alltför afgörande, äfven om han icke förut känt sig öfvertygad angående hennes känslor. I alla fall var han ej den, som invaggade sig i fåfänga förhoppningar. Kanske skulle emellertid vissheten om hennes närvaro utöfvat ett visst tryck på honom, försökte han intala sig, såsom ett slags tröst, då hans längtansfulla blick som förr irrade upp till det tomma fönstret i vindsammaren hos Starks.

Stundom blef också denna dolda längtan inom honom så häftig, att han ofrivilligt drefs dit, där han kunde få höra talas om sin kärleks föremål. Sålunda hände det numera rätt ofta, att byggmästarn på sina sällsynta fristunder rökte en cigarr hos gubben Stark eller tog emot fru Amalias vänliga inbjudning att dricka en kopp kaffe med de gamla i deras ensamhet.

Där föll då talet vidt och bredt på Ragna och allt hennes görande och låtande. Kaptenen satt aldrig inne med några hemligheter, och ofta togos de långa utländska brefven fram, och Sköld fick till lifs intressanta reseskildringar och små pikanta drag ur den unga kandidatens upplevelser på främmande botten.

Under dessa timmar kom Sköld äfven närmare de två gamla än någonsin förr, och medan det lade ett nytt plus till hans vänskap för den store

kaptenen med de många egenheterna, det bullrande sättet och det ömma hjärtat, lärde han sig djupt skatta den moderliga fru Amalias finkänsliga natur.

Aldrig ett dömande ord, ett omildt omdöme, endast kärleksfull försonlighet gentemot människorna och lifvet, som hon redan betraktade lika-som från en annan och högre ståndpunkt.

Blef den gamle jätten någon gång ännu för mycket „dundergod“, hvilket dock oftast bestod mera i rök än flamma, strax var hon där med sin öfverskylande mildhet, och gubben lät genast hejda sig som ett godt barn, hvilket han ock i grunden var. Då Sköld en söndag såg honom sitta inne i helgdagskammaren, iförd sin bästa kavaj, medan den gamla frun läste dagens text för honom, låg det också öfver den groft huggna gestalten och de fromt knäppta händerna någonting rofullt, såsom i barndomsdagen då kvällen kommer med trötthet och frid, och mor beder aftonbönen vid hufvudgården. Gud signe en sådan ålderdom, tänkte han med någonting fuktigt i ögonvrån, hvar gång han så mindes det gamla paret.

I ett bref kom där också en hälsning från Ragna till honom. — Säg byggmästarn — stod där — att jag tackar honom af hjärtat för att han tittar in iband till mina gamla, grå fåglar där hemma. Det är vackert gjordt af honom, och jag skall aldrig förgäta det.

Så fick Sköld näring för sina drömmar de långa,

ljumma vårkvällarna, då talltrasten drillade sina ömma toner i de knoppande skogarna kring Sundeby.

Men allt detta hade den store kaptenen alls ingen aning om. Eget nog satte han ogärna hjärtbarnets namn i förening med kärlek och giftermål, kanske till följd af en dunkel förnimmelse, att sådant skulle än oåterkalleligare än någon doktorshatt skilja honom från hans älskling. Och då Agneta en dag i hans närvaro lät undfalla sig ett yttrande om konsulns artighet mot Ragna, blef den gamle rent af desperat.

— Skulle den gamla höken slå efter min dufva — brummade han. — Nej aldrig i världen, det går jag i god för.

— Lugna dig min kära gubbe — medlade hans hustru småleende. — Ragna har nog själf betackat sig för den äran.

— Stod det verkligen så till, säger du?

— Nå ja, första året han var änkling — här kom ju både apelsinlådor och bonbonnierer, men flickan såg nog snart till att artigheterna togo slut. Ser du, min vän, de unga tärnorna i våra dagar stå inte och vänta på att far och mor skola gifta bort dem.

— Kan väl vara, men så niga de inte heller och tacka, då ett gammalt gubbskrof kommer och bjuder sina rikedomar. Nej, nej, vår Ragna är inte af den sorten hon! — triumferade gubben.

— Ragna har andra intressen — sade fru Stark blidt — vackra osjälfviska tankar att tjäna sjuka

och lidande, på hvilka vår usla jord är så rik. Du behöfver nog inte ångra, att du förhjälpit henne därtill, min gubbe.

— Gud vet, att jag aldrig velat neka flickungen något -- mumlade den gamle vekt. — Hon som har varit solskenet i en gammal sjömans ålderdomshamn. Mätte jag bara lefva för att få se hennes klara, välsignade ögon igen.

— Å, det räcker inte så länge mer — tröstade hans trogna äkta hälft, som i sitt eget stilla sinne räknade dagarnas tal till den stund, de åter skulle hafva „sin solstråle“ tillbaka i hemmet. Men först sedan majdagarnes förhoppningar förvandlats till midsommarns strålande verklighet, och dennas blomsterskörd på fält och ängar mejats af skördarens lie — kom Ragna.

Gubben Stark, som en gång så ståtligt mottagit den nybakade studenten, skulle väl ännu festligare velat möta en lagerkransad magister, men därpå hann ingen tänka under hennes korta besök på våren före afresan till utlandet. Fru Amalia visste äfven väl, att all denna välmenta festglädje hade föga behag för den hemvändande och anade därför, att hon helt obemärkt en vacker kväll skulle stiga i land och med sin kära, glada röst utropa: — Far och mor, här har ni mig åter!

Och alldeles så skedde det också. En afton, då kaptenen, som börjat känna af gikten på gamla dagar, satt med den kära pipan på bodtrappan och åsåg ångarens ankomst, medan „pojkarne“ på egen hand fingo ombesörja hans order där nere,

gled verkligen en smärt flickgestalt öfver landgången, nickande ett vänligt goddag åt alla bekanta ansikten för att sedan med raska steg skynda vägen fram mot det välkända, gula huset. Snart lågo Ragnas mjuka armar kring den gamles hals, och med öfversvallande ömhet hviskade den ljufva rösten: „Gud ske lof, att jag är hemma igen, och att allt är som förr!“

— Du lilla skälm — var allt hvad morbrodern återseendets första öfversvallande glädje kunde få fram, medan hans ankarprydda hand oafslåtligt strök det mörka hufvudet vid hans breda bröst. — Men så ljöd det med den gamla stentorsstämman: „Flaggan i toppen, pojkar! Mor, Agneta, hela Sundeby skall veta, att vår Ragna har kommit hem.“

XVI.

Huru många gånger Sköld än föreställt sig deras första sammanträffande, blef det likväl sällare för honom, än han vågat tänka, och nu först kände han, att det var en lycka bara det att veta att hon var där, att hon fanns i hans närhet, att uppfånga en skymt af den ljusa flickgestalten nere på vägen eller en skugga bakom den hvita gardinen i „höganloftsburen“.

Och Ragna var sig så lik. Hon gick och kom alldeles som förr, tittade in i stugorna, nickade åt barnen och pratade om väder och vind med

fiskargubbarna på „långbryggan“. Ingenting af sitt innersta jag hade hon lämnat kvar där borta, det var åtminstone tydligt för den, som följde henne så troget med blicken som byggmästarn. Ack, hon hade förvisso kvar sina klara ögon, sina rosiga kinder och den där lilla gropen i den runda hakan, som var en sådan frestelse för en älskares läppar. Omöjligt att tänka sig henne som en lärd doktor med dissekerknifven i hand och latinska recept på tungan.

Hennes person gjorde ingalunda reklam för yrket, därtill såg hon alldeles för ung och barnslig ut, men hur det nu var, så hade Sundeby en alldeles märkvärdig tillit till henne i alla fall liksom i forna dagar och bröstade sig öfver att nu hafva så godt som egen läkare på platsen.

Ragna var lycklig öfver att kunna hjälpa, där hjälp var af nöden, men mest lycklig öfver att i hemmet kunna sprida ljus och glädje öfver de gamla fosterföräldrarnas lif. Hon tyckte, att hvarje morgon, då hon vaknade i sitt nätta luftiga rum och kände den saltmättade sjöluften utifrån, var en gåfva ofvanifrån, som gjorde hvarje solmättad kväll till en sannskyldig tacksägelsefest.

Så gled tiden undan. Man hade nått sommarens slut, och än en gång reste sig ett snart fullfärdigt skepp på Sundebys gamla varfsplats.

Hvilket energiskt och uthålligt arbete det kostat att få det så snabbt färdigt och hvilka omsorger natt och dag att öfvervaka företaget! Trots sitt yttre lugn, kände byggmästarn sig de sista

veckorna ganska orolig, och en kväll, då Ragna mötte honom vid disponentens grind, sade hon honom öppet, att han var nervös.

— Tala om era bekymmer — uppmanade hon.
— Delad börda blir lättare att bära.

Han ljusnade genast upp, och så lockade hon fram, att Sköld blifvit sömnlös och att han ofta nattetid gick omkring på varfsplatsen för att se efter att allt stod väl till.

— Ja, man kan se, att ni tröttat ut er — förklarade hon. — Tyvärr tror jag också, att er oro är i viss mån berättigad. — Jag har en varning att gifva er. I dag på morgonen såg jag skymten af en person borta i skogen åt Malmsviken, och jag skulle mycket bedraga mig, om icke under denna främlingsrock dolde sig en gammal behant. Axlarnas resning kände jag igen.

— Ilmonen! — Sköld ryckte till, då namnet halft omedvetet gled öfver hans läppar. — Men han har ju icke ännu uttjänat sin strafftid?

— Ni har rätt. Om han dock på något oförklarligt sätt sluppit ut och ströfvar omkring här, så bådär det intet godt.

Byggmästarn pressade hårdt sina slutna läppar.

— Jag är ledsn öfver att hafva oroat er, men ville dock så fort möjligt meddela mina misstankar, så att ni kunde vara på er vakt. Handla nu, såsom ni finner för godt!

— Tusen tack!

— Det är ju möjligt, att jag misstagit mig.

Han nickade. — Jag skall i alla fall fördubbla

vakterna. Har han något djäfvulstyg i sinnet, få vi nog snart se spår däraf.

— Jag är glad, att den här spänningen snart tager en ända — sade Ragna leende. — Jag kan försäkra, att jag också ofta dessa senaste nätter förskräckt vaknat upp och lyssnat efter något ligt ljud från varfvat.

— Tack för det! — Sköld lyfte på hatten, och de åtskildes för att gå till dagens olika värf. Men allt som timmarna skredo framåt, greps Ragna af en sällsam beklämning, en oafvislig förkänsla att någonting skulle hända, och den tanken kunde hon trots alla bemödanden icke drifva bort. Så tog hon sig för att hjälpa morbrodern med en vidlyftig uträkning vid skrifpulpeten i bodkammaren, och därifrån gick hon direkte till Agneta, som höll på att baka skorpor med biträde af sin matmor.

Fru Amalia, som emellertid denna dag klagat öfver hufvudvärk, tack vare kvalmet i luften, som tydde på åska, blef nu genast befriad och med mildt våld beordrad att söka hvila på soffan i det svala sofrummet, medan Ragna själf intog hennes plats. Det gjorde just godt att taga itu med ordentligt arbete för att förjaga den där gnagande oron, som tyngde henne. Den gamla kökstyranen var också mer än vanligt ömtålig i dag. Nå ja, att stå framför ugnen var ju också mindre trefligt i denna eftersommar värme, men Ragna hade om någon „rätta handlaget“ med henne, som kaptenen brukade säga, och lyckades äfven denna

gång prata gumman i lag, långt förrän deras gemensamma arbete var slutfördt.

Då hon satte in det läckra, nybakade brödet på de bländhvita hyllorna i Agnetas stolthet, skafferiet, ljöd genom hårduksfönstret från andra sidan sundet ett dämpadt sorl som af många människors förenade röster. — Hvad kunde det hafva att betyda? Hade nu någonting verkligen inträffat vid varfvet? Kanske man till och med lyckats ertappa den kringstrykande främlingen i något mystiskt förehafvande. Hon tog raskt af sitt hvita förkläde, hela tiden lyssnande utåt, och nu förnam hon brådskande steg på vägen — i förstugan. — Nästa minut trädde en varfsarbetare hastigt in genom köksdörren.

Han fick inte tid att fundera på någon inledning till sitt ärende, innan Ragna frågade: — Har någonting händt där nere, Fabiansson?

— Jo, jo, fröken, har det så, byggmästaren ligger dödsskjuten nere vid smedjan!

— Skjuten — af hvem — säg fort?

Karlen tog sig om pannan, han var tydligen inte van att förhastas, då det gällde att framföra ett budskap, om än så viktigt. — Ja, se saken var den, att vi alla voro på andra sidan för att dricka kaffe, som Lindströms Erika just kommit ned med, och bäst vi sutto, knallade skottet. Alla sprungo vi efter ljudet, men då hade skytten redan lomat i väg, så man inte ens såg skosulorna af honom, och där låg byggmästarn med ansiktet

mot marken. Rackarn hade passat på att skjuta honom bakifrån. Disponenten råkade komma på vägen med detsamma, han skickade ridande bud efter doktorn och bad mig springa hit efter fröken.

— Det var rätt. Jag följer genast med er. — Ragna vände sig mot den af skräck nästan lamslagna Agneta. — Berätta för moster — det är bäst, att morbror får höra det genom henne — sade hon. Sedan gick hon barhufvud med litet mjölstoft ännu kvar på händerna ned på landsvägen och bortåt varfvat.

Hur tydligt hon erinrade sig den vackra somardag, då hon där borta förbundit handen på den, som säkert i dag föröfvat brottet — ett nedrigt brott. Hon upprepade orden inom sig, och deras hemska innebörd gaf hennes steg vingar.

Där skymtade redan folkmassan vid skjulet, och nu öppnade sig den täta ringen för en improviserad bår, som företrädd af disponenten långsamt närmade sig henne. Buren af fyra män hvilade därpå byggmästarns orörligt utsträckta gestalt. Den vanligen så flegmatiska herr Simonsen skälfdde af rörelse, då Ragna kom det sorgliga taget till mötes. — En förfärlig händelse — jämrade han sig. — En människa skjuten till döds i sitt arbete midt på dagen i detta lugna Sundeby, ett stenkast från alla dessa raska karlar, som kunnat trotsa ett helt regemente uppenbara röfvare. Men denna skurk var en rånare, det är klart — en lönnmör-

dare, som kastade sig öfver sitt offer från ett bakhåll.

Han drog tungt efter andan.

— Tror ni verkligen, att han är död? — frågade Ragna och såg tviflande mot båren.

— Gud må veta, så ser det åtminstone ut, men kom för allt i världen med hem till oss, så att vi få klarhet i frågan. — Åter såg Ragna på det dödsbleka ansiktet, som var vändt uppåt, medan högra armen stel och tung hängde öfver bäreus kant, så att fingerspetsarna nästan vidrörde marken. Hon lyfte sakta upp den smala, arbetsvana handen och lade armen till rätta. Huru sällsamt — nyss hade denna arm ännu med full kraft skött sitt värf, nu föll den tungt ned utmed sidan. Kunde det verkligen vara möjligt att döden — — — Hon förmådde icke tänka den tanken till slut, den ljud som ett doft gensvar på hennes tunga beklämning hela denna dag.

Då de kommo in genom trädgårdsgrinden, ilade Ragna några steg förut för att underrätta Alette om hvad som inträffat. Hon erfor nämligen en instinktlik motvilja för det lifliga utbrott af häpen förskräckelse, som naturligtvis skulle blifva en följd af den lilla lifliga fruns första öfverraskning. Och då hon hade förmåga att med få ord göra en sak klar, begagnade hon den nu med så god effekt, att disponentens hustru med tämlig fattning kunde mottaga de anländande och styra om att den skadade blef inburen i hörnrummet och lagd på herr Simonsens soffa. Ragna företog i

hast en undersökning, biträdd af disponenten, och sedan hon ett ögonblick lätt berört nacken under det kortklippta, mörka håret, såg hon upp med ett egendomligt uttryck i den spända blicken. Ser ni — sade hon och lade sin fingerspets på ett litet, knappt märkbart sår — här har kulan gått in och här — hon visade på ett annat lika omärkligt hål — har den gått ut. Ett synnerligen lyckligt skott, kulan har gått igenom den köttiga delen af nacken och, som jag tror, utan att skada någonting där inne.

— Ja, men han ser ju ut som en död människa — protesterade disponenten.

— Hjärtat klappar, ehuru svagt — ljud svaret, och lugnt och besinningsfullt väckte hon så småningom den sårade till medvetande. Hon lutade sig ned och lade örat mot hans bröst, och efter några ögonblicks andlös tystnad öppnade Sköld långsamt ögonen och mötte så Ragnas blick. Ett obeskrifligt lyckligt uttryck spred sig därvid öfver de bleka dragen.

— Är det — är det — himlen? — frågade han sakta.

Ragna måste le. — Nej, endast jorden ännu så länge!

— Hvad betyder då detta?

— Att ni skadat er en smula — lugnade hon och lade lätt sin svala hand på hans panna. — Sof nu, om ni känner er trött, jag lofvar att vaka hos er hela tiden.

Genast slöto sig de matta ögonen, men fingrarna

höllo fast Ragnas hand så stadigt, att hon ej kunde lösgöra den, hvarför hon med ett leende åt herr Simon- sen satte sig på kanten af den breda hvilsoffan.

Något lugnad återvände disponenten till sina mångahanda bestyr, och medan fru Alette trip- pade ut och in i sina små mjuka morgonskor, satt Ragna orörlig kvar, lyssnande till de oregel- bundna andetagerna och framför allt angelägen att hålla den sårade så i lugn som möjligt i förvän- tan på doktorn.

Hennes egna ögons vittnesbörd föreföll henne visserligen öfvertygande nog, men hon längtade dock efter en bekräftelse från sakkunnigt håll.

Det var också mycket stilla rundtomkring dem, och genom det öppna fönstret trängde blott däm- pade ljud från den aflägsna arbetsplatsen. I stäl- let fylldes hela rummet, allt som kvällen nalka- des, med den ljufvaste doft af rosor och reseda från trädgården nedanför och brokiga dahlier och purpurröda stockrosor smögo sina lysande kronor ända in på fönsterkarmen, där de glödde som eld i aftonsolens skimmer.

Denna glans bredde sig ock omsider öfver den slumrandes bleka anlete. — Hvad det var tidigt fåradt, och hvilka stränga linjer de ensliga ar- betsåren tecknat kring ögonlocken och den slutna munnen.

Det kom någonting vekt öfver henne, någon- ting som egentligen inte låg i hennes lynne. — Stackars gosse — det var ändå synd om honom. — Hon strök nästan moderligt det mörka håret,

— Hvad pinnan var fri och manlig och anletsdragen så fina och regelbundna. Det hade hon aldrig förr gifvit akt på.

Hans närvarande hjälplöshet förde tanken tillbaka till den tid långt, långt i fjärran, då denna kraftfulla man ännu var en liten pys i sin modersfamn — denna unga moder, som han alltid omnämnde med öm vördnad, sådan man ägnar ett helgadt minne.

Sedan togo hennes tankar en annan riktning. Tänk om hon misstagit sig angående kulans lopp? Om den ännu satt kvar där inne och icke kunde fås ut, om den trängt in i ryggmärgen och skulle förorsaka förlamning — göra denna kraftfulla organism overksam för ett kanske långt lif.

Det stack till i bröstet på henne.

— O Gud, inte det, bara inte det — bad hon häftigt. — Han skulle icke kunna uthärda det! — Ragna hade sällan kommit i beröring med lifvets bittra verkligheter. Tillvaron hade oftast bredt lyckans gyllene skimmer öfver vägen, där hon gått fram, men nu kände hon såsom aldrig förr med och för en annan, och hjärtat krympte tillsammans inför den fruktansvärda möjlighet, ögonblickets oro och spänning målade för hennes inre blick.

Så satt hon i stum kamp, hårdare genom den orörlighet, till hvilken hon dömt sig själf, ända tills läkaren anlände och efter en noggrann undersökning konstaterade Ragnas egen åsikt. Kulan hade verkligen gått in och ut, efterlämnande

blott de två små såren, hvilka antagligen snart skulle vara läkta. Någon feber var ej att befara, och endast kontusionen efter stöten skulle möjligen bereda den sårade något obehag, ehuru med hans sunda fysik några få dagars hvila säkert skulle fullkomligt återställa honom.

Det lät obestridligen lugnande, men fru Alette och Ragna vakade likväl under natten hos den sjuke, hvars sömn tills vidare ännu var något orolig. Mot morgonen insomnade han emellertid djupt, hvarför Ragna gick hem för att söka hvila.

Då Sköld vaknade, fann han fru Stark, fridsam som vanligt, sittande med sin stickning vid bäd-den. Rummet och den främmande sofplatsen, allt verkade i första ögonblicket en smula förbryllande, men han såg dock genast saken klar, och när den gamla vänligt frågade, huru han nu befann sig, kunde han med tacksamhet förklara, att han kände sig „alldeles rask“.

— Nå, så mycket våga vi inte fordra genast — sade fru Amalia leende. — Men de sista timmar-nas lugna sömn har nog gjort er godt.

— Jag kan knappast alls ännu fatta, hvad som händt — sade han begrundande och lutade sig tillbaka mot kuddarna. — Alltsammans gick så blixlikt snabbt, så ock förnimmelsen af smärta, och sedan sjönk jag i en så besynnerlig dvala, men nu kommer lifskraften redan tillbaka.

— Han sträckte småleende upp armarna.

— Jag ser, jag ser. — Den goda gamla lade sin hvita hand på hans axel. — Doktorn har för-

ordnat hvila och lugn några dagar — sade hon — och Ragna — — —

— Hon har varit mer än god mot mig — mumlade den unga mannen med en lätt rodnad öfver de nyss så bleka kinderna. — Jag skall aldrig, aldrig glömma — — —

— Än Alette då? — inföll fru Amalia med ett fint och uttrycksfullt leende.

— Å ja, fru Simonsen, hon har också varit mycket vänlig, men — —. Han erfor plötsligt en oemotståndlig längtan, att åt detta moderliga hjärta förtro sitt lifs „långa längtan“. Kanske var det hans närvarande svaghet, som gjorde den slutna mannen meddelsam. Och så berättade han i några få ord, sin enkla kärlekssaga, och fru Amalia hörde stilla på, strök sakta hans hand och såg ut som om historien inte egentligen varit någon öfverraskning för henne.

Trots sitt tystlåtna väsende hade hon som kaptenen ganska riktigt anmärkt „en märkvärdigt klar blick“ — med andra ord god uppfattning och mycken människokänedom, men alltsammans gömde hon stilla inom sig utan att orda om sina tankar för andra.

Då Sköld slutat sin korta bikt, låg han länge tyst. Slutligen sade han mycket lågt: — Jag vet nog, att jag inte har något hopp, men jag kan ändå inte — — —. Hon är solskenet i mitt fatiga lif!

— Jag förstår alltsammans så väl — sade den gamla frun blidt. Men vi skola lägga det allt i

Guds hand, min son; om Han vill, kan fattigdom ännu bli rikedom och lycka för er.

— Amen — hviskade den unga mannen med skälfvande röst, i det han vördnadsfullt förde de små vissnade fingrarna till sina läppar.

Nu kom Ragna, strålände som den vackra morgonen själf och med ett helt fång remontantrosor i sin hand. — Här får min patient någonting att roa sig med — sade hon gladt. — Och så kan jag hälsa er från varfvet. Jag har inspekterat allt i ert ställe förstås och får nu lugna er med den försäkran, att allt där står väl till och går framåt i laga ordning. Ni kan godt ligga här och hvila ut några dagar utan att det lägger hinder i vägen för verkets fullbordan där nere.

— Allt tänker ni på! Hur skall jag kunna tacka er nog — sade han uttrycksfullt.

Sedan tog han rosorna och gömde dem med öm varsamhet vid sitt hjärta.

— Det var ovant för Sköld att „vara på sjuklistan“ som kaptenen sade, men hans vänner täflade om att göra konvalescensen så angenäm för honom som möjligt. Till slut förklarade han, att det lönade mödan att vara sjuk för att få röna så mycken godhet. Herr Simonsen var hans ställföreträdare vid arbetet och utdelade alla hans order till folket, och fru Alette riktigt öfverträffade sig själf med smakliga anrättningar för att fresta hans något nedsatta matlust. Fru Starks krusbärsgeleé vann likväl företrädet, kanske för att moster Amalia händelsevis omnämnt, att det var

Ragna, som tillredt den. Själf satt den gamla ofta hos honom långa stunder, och hennes närvaro tycktes alltid på något hemlighetsfullt sätt bringa honom en underbar, stilla fröjd.

Den store kaptenen kom också i egen person, trots sitt giktsjuka knä, för att på sitt kärnfulla vis betyga honom sitt deltagande och utösa en mängd barska tillmälen öfver den usling, som föranledt olyckan. De ifrigt bedrifna spaningarna efter förbrytaren hade emellertid tills dato icke ledt till något resultat, men ett rykte att Ilmonen rymt ur fängelset pekade tydligen på honom som illgärningsmannen.

— Jag önskar, de ej måtte finna honom — sade byggmästarn en dag med en suck.

— Säg inte det, den skurken är väl förtjänt af det strängaste straff — utbrast kaptenen. — Det var nog nästans lif det gällde denna gång.

— Det tror jag nog, men ändå — — —. Om han kunde slippa undan till ett annat land, kanske det ännu skulle blifva någonting dugligt af karlen! — Ragnas ögon mötte hans med en förståelsefull blick, och Sköld tänkte med en ilning af glädje, att de aldrig enats såsom i denna tanke.

Några dagar senare hittades emellertid på en öde holme långt ute i skärgården disponentens gamla båt, som ingen saknat, emedan den såsom oduglig hela året legat uppe på land. Nu fann man den med kölen i vädret drifven mot strand-

stenarna och trängd under akterbrädet liket af en död man — det var Ilmonen.

I sin fruktan att komma fast hade han tydligen tagit till flykten sjövägen och med den bräckliga farkosten förolyckats på färden. Ett dystert slut på ett oroligt och brottsligt lif. Nyheten gaf Sköld en sömnlös natt, men gubben Stark anmärkte lättad, att Sundeby nu för alltid sluppit „den bråkmakarn“, hvare mången annan med ett visst lugn instämde.

* * *

Det nya fartyget hade nått sin fullbordan och stod redo att skjutas ut „på böljan den blå“. Byggmästarn var också längesedan återställd och hade själf öfvervakat sitt verk in i minsta detalj. Man hade emellertid denna gång velat låta högtidligheten vid varfvet försiggå så obemärkt som möjligt, och till fru Alettes stora grämelse hade inga gäster inbjudits och inga särskilda festförberedelser fått företagas. Konsuln skulle dock förstås inträffa på Sundeby, åtföljd af — sin unga fru. „Gamle Bohmen“ hade nämligen öfverraskat världen med att helt hastigt låta viga sig vid en helt ung flicka, nyligen anställd å hans kontor, och Sundebyns innevånare voro nu icke så litet intresserade af det oväntade giftermålet och den nya konsulinnan.

Klar och vacker grydde den oktobermorgon, som af de invigda var känd såsom den, då fartygsutskjutningen skulle äga rum.

Skogarna kring Sundeby stodo klädda i höstens rikaste färgskrud, solen sken från en molnfri himmel, och luften kändes nästan sommarmild.

Kvällen förut hade konsuln anländt jämte sin unga fru, som af de många nyfikna, hvilka mött vid bryggan, vitsordades såsom „ett magert fruntimmer med ett högst obetydligt yttre“. — Inte hade konsuln sett efter utseendet — sades det, och de flesta vände åter något besvikna.

En rätt talrik menighet hade, trots den iaktagna förtegenheten, i alla fall infunnit sig på varfsplatsen denna morgon, och alla följde med ifrig förväntan de sista förberedelserna för kolosens högtidliga färd ned i vattnet.

Man kunde se, att byggmästarn bar på en berättigad oro, och huru mycket han än sökte bemästra den, förråddes den dock af blicken och det spända draget kring munnen. Herr Simonson däremot såg ut som det personifierade lugnet, en stor kontrast till den lifliga fru Alette, som af nyfiken förväntan icke kunde stå stilla ett ögonblick.

Kapten Stark var naturligtvis också tillstädes i sin vida, blå kavaj. Han var eldröd af ifver, och hans dånande röst hördes vida omkring; det var nog så, att för de närvarande här hade „Sundeby kungens“ ord i denna stund mycket större betydelse än själfva konsulns. Denne stod, liten och än mer hopkrympt än förr, uppe på det nya skepets däck vid sin unga hustrus sida. Och den nya konsulinnan, ja hon lyste af färgen i sin ele-

ganta toalett, där funnos både siden och spetsar, vajande plymer och gyllene smycken, så att man riktigt kunde se, att hon var „riker mans fru“, som gummorna hviskade, men inte kom hon upp mot „vår Ragna“ — nej inte på nära nejder heller! — Det var således mången annan än den unga skeppsbyggaren, som denna dag funno Ragna förtjusande. Hon var också festen till ära klädd i hvitt. Sin hvita hatt bar hon på armen, som hon gärna gjorde, så att solen fritt fick lysa på det vackra, bruna håret. Och en ljusröd ros var instucken i bältet.

Sköld tyckte, att hon aldrig varit mer betagande, och då hennes öppna blick sökte hans för att likasom intala honom gladt mod och trygg tillförsikt, mötte hans ögon hennes med all den djupa, outtalade hyllning, hans hjärta i denna stund hembar henne.

Då den store kaptenen hela tiden uppehöll sig nära Sköld, och Ragna stödde sig mot morbroderns arm, stodo de två unga sida vid sida under dessa spännande ögonblick, och då det majestätiska fartyget, stolt och lätt gled utför bädden och graciöst doppade sin smäckra bog i det klarblå vattnet, räckte hon honom tyst handen, medan högt mot rymden ljöd ett rungande „Viktoria“. — Det nya skeppet döptes af konsulns unga fru.

Spänningen som hela morgonen hållit Sköld fången, löste sig plötsligt i ett ljust leende, och

han tryckte hårdt Ragnas hand, som han fortfarande höll kvar i sin.

— Då slutet är godt, är allting godt. Hurra, hurra för vår raska byggmästare — skrek gubben Stark och svingade sin hatt. — Hurra, hurra — skrek också den församlade menigheten, men om det gällde konsuln, Sköld eller det nya skeppet, blef aldrig utredt — troligen kunde enhvar taga sin andel af hyllningen.

— Lycka till för framtiden! — sade Ragna och fäste leende rosen från sitt bälte i byggmästarns rockuppslag.

— Min lycka — hviskade han — min lycka heter Ragna!

— Knyt inte ihop några hoppets spindelväfs-trådar, sådant trolltyg kan brista — varnade hon.

— Å nej, min kärlek tvinnar dem till starka kabeltåg — svarade han uttrycksfullt.

Flickan svarade ej. Hon såg drömmande ut öfver sitt kära Sundeby, öfver de gladt sorlande människorna och den blå fjärden, där „Viktoria“ lätt gungade för middagsbrisen. Tänkte hon väl, att framtiden skulle lämna svaret, svaret på den längtansfulla frågan i Skölds blick — ty hvart hon än blickade, såg hon ingen skymt af moln på den strålande klara himlen och ingen skilsmässans skugga mellan honom och henne.

LILLA TANTE.

Det var på våren, då vi voro utresta för att hyra oss rum till sommarn, som jag såg henne första gången och fick en flyktig inblick i ett tragiskt människoöde.

De — det vill säga godsägar Mellers på Löfby — hade annonserat i tidningen en villalägenhet till uthyrning, en liten treflig bostad, som var belägen någon kilometer från själfva herrgården och som väl gjorde skäl för sitt namn Solvik.

Stället behagade oss synnerligen, och då vi besett det, återvände vi för att uppgöra hyresvillkoren med brukspatron Meller, hvarvid vi vänligen blefvo inbjudna att dricka kaffe hos vårt blifvande värdfolk.

Huset var rymligt och komfortabelt, allt tydde på goda ekonomiska villkor; där tycktes ingenting fattas i yttre hänseende, men värden var en sjukling, som, lam i ben och fötter, fördes omkring i rullstol.

Han var säkert inte så gammal som han såg ut, men mager och starkt gråsprängd. Hans hustru åter föreföll att vara mer än hälften yngre än

mannen, en lång, smärt, vacker kvinna med mörkt hår, klara, mörka ögon och granna rosor på kinderna. Man kunde knappast se större kontraster än dessa två.

Det gjorde äfven ett eget intryck att se två späda små gossar leka vid en så bräcklig faders knä. Interiören från detta hem var således ej alldeles vanlig. Jag tror, att jag därför i detta sammanhang kan anteckna, hvad vi senare erforo om detta „omaka par“. Den unga frun hade på sätt och vis blifvit uppfostrad af sin man. Hennes far — en gammal vän till honom — hade nämligen råkat i ekonomiskt betryck och förmådde sålunda ej bekosta sina barns undervisning.

Brukspatron Meller åtog sig då att sörja för den äldsta dotterns skolgång samt stod äfven familjen bi i många andra afseenden. När den vackra Gunhild sedan blef fullvuxen, var det hon, som med gåfvan af sin hand — med eller mot sin egen vilja — måste gälda den obetalbara skulden.

Genom dessa uppgifter fattade vi genast ett visst intresse för Löfbys innevånare, särskildt den unga frun. Hade hon väl funnit någon lycka i ett antagligen påtvunget äktenskap med en man, jämnårig med hennes fader — frågade vi oss. Naturligtvis fanns det ju några betingelser därför, främst de små barnen, hvilka hennes moders-hjärta omfattade med lidelsefull kärlek.

Stackars tynande plantor! Ingen, som såg dem, kunde förespå dem en lång framtid, men mycket

kloka och lifliga pysar voro de båda två. Mot slutet af sommaren kom också en liten flicka till världen, men hon lefde ej ens ett halft år.

Modern var själf mycket klen vid barnets födelse, och vi fingo ej säga henne farväl, då vi lämnade orten, men det blef redan då uppgjort med brukspatronen, att vi skulle återvända nästa år, så belåtna voro vi med vårt lilla Solvik.

Under vintern hörde vi föga från Löfby, men i början af maj nådde oss det förkrossande budskapet, att båda de små gossarna med blott en dags mellanskof aflidit. Dödsfallen hade väckt en sorglig uppmärksamhet, emedan ingen smittosam sjukdom förefanns.

Man talade om förgiftning genom kokkärl, mjölk etc. Sedan kom läkarens utlåtande: „Döda till följd af vatten i hjärnan.“

Därifrån fanns ingen appell, men hvarför det onda kom till utbrott hos båda samtidigt, kunde väl hvarken han eller någon annan förklara.

„Det är så bestämdt“ säger ju det gamla finska ordstäfvet.

Smärtsamt var att återse vår unga värdinna efter den fruktansvärda pröfning, som drabbat henne. Kindernas fagra rosor hade bleknat och ögonen mistat sin glans. Det hade kommit öfver henne liksom en bedöfning, och hon kunde långa stunder sitta alldeles frånvarande utan att följa med hvad som sades.

Den föregående sommaren hade vi ej så ofta besökt herrgården, och lika sällan hade fru Gun-

hild hälsat på hos oss, men nu uppmanades vi af brukspatronen att åter och åter förnya våra besök. — Gunhild behöfde sällskap, hon måste förströs från de sorgsna tankarna — sade han.

Han suckade därvid tungt, tydligen mera af hänsyn till henne än vid minnet af de döda barnen, som han väl — gammal och sjuklig som han var — aldrig hoppats att få se växa upp.

Vi voro således nästan dagligen tillsammans denna sommar och försökte på allt sätt visa vårt deltagande för den sörjande modern och skingra hennes sorgsna tankar, men detta lyckades föga. Hon föreföll nog tacksam för våra bemödanden, dock tillhörde hon de människor, hvilka helst behålla sina sorger för sig själfva. Man kom henne därför på det hela taget ej närmare ens genom ständig sammanvaro.

Brukspatron Meller själf däremot tycktes belåten med det ombyte vårt sällskap beredde hans enformiga lif. Han hade likväl svårt att uttrycka sig, emedan äfven hans tunga var förlamad af något lindrigt slaganfall, eller kanske till följd af den nervsjukdom, hvaraf han led. Emellertid nämnde han flera gånger för oss om sin oro för hustrun och grubblade öfver hvad som möjligen borde företagas för att göra hennes lif gladare.

En dag berättade han med mycken tillfredsställelse, att han beslutit kalla en ung släkting från Sverige till den gamla och odugliga förvaltarens efterträdare på Löfby. Unge Segerberg hade goda afgangsbetyg från en välkänd landt-

bruksskola, så att stället skulle komma i skickliga händer, och han skulle dessutom blifva till trefnad i hemmet.

Några veckor senare anlände han, en lång, ljuslätt ung man af äkta nordisk typ med vackra, blå ögon och små blonda mustascher. Han gjorde ett ganska fördelaktigt intryck, det måste medgifvas, och ehuru vi hade nog kort tid att iakttaga honom, föreföll han att med intresse sätta sig in i sina nya åligganden. Till häst eller fots var han dagligen ute på de vidsträckta fälten för att blifva bekant med stället, och i det tysta huset förde hans hurtiga lynne och något pojkkaktiga sätt in lif och glädtighet, på samma gång hans hänsyn för „onkel Gusten“ och den lekfulla vördnaden för „lilla tante“, som han kallade Gunhild, gjorde ett godt intryck.

Det syntes således, som om brukspatronens anordning skulle komma att lända alla parter till belåtenhet. Så stodo sakerna, då vi lämnade vårt Solvik, den lilla, vid en hafsvik belägna, i grönska inbäddade villa, som redan blifvit oss så kär och hemvarm, att vi inte på några villkor velat afstå från sommarvistelsen där.

Tack vare herr Segerbergs omtanke funno vi också nästa vår en liten köksträdgård ordnad för oss, och de små blomsterlanden under fönstren färdig besädda.

Första aftonen kom Gunhild själf för att välkomna oss, något som icke förut inträffat. Hon

hade återfått sin friska hy, och strålglansen i de mörka ögonen föreföll vackrare än någonsin.

— Jag ville öfvertyga mig om att våra snälla sommargäster hade det riktigt bra — sade hon med sin mjuka, gottländska brytning, men hon ville inte stanna och dricka te med oss.

— Jag skall möta Kurt nere vid nyodlingen — sade hon — och min man väntar på oss där hemma.

Vid orden „min man“ drog där som en flyktig sky öfver den klara pannan. Hon nickade gladt farväl och gick.

Hvad hon såg tack och fin ut, där hon vandrade nedåt skogsstigen i sin ljusa sommardräkt, alldeles som en ung flicka. Man kunde omöjligt tänka på henne i samband med den lame mannen där uppe i sin rullstol utan att rygga för den skarpa kontrasten mellan de två.

Vi voro åter nästan dagligen tillsammans, dels uppe på gården, tack vare brukspatronens ifriga inbjudning, dels — och kanske oftare — nere på Solvik. Fru Gunhild gjorde sig alltjämt något ärende till oss. Än var det för att be om råd vid något handarbete, än för att skrifva af ett kakrecept, och ofta hämtade hon också något godt, en varmbulle, meloner eller jordgubbar. Aldrig gaf hon sig dock god tid, det låg som en halft dold oro i hennes väsen, och alltid hade hon ett uppgifvet skäl för att gå. För det mesta gällde det förvaltarn. Antingen skulle hon framföra till honom ett ärende från hans onkel, eller skulle hon

möta honom för att taga honom med sig hem till middag eller aftonvard.

Då och då kom äfven han öfver till Solvik, helt tillfälligtvis som det föreföll, men eget nog städse samtidigt som „lilla tante“ råkade titta in hos oss.

Alltid förde han med sig en frisk fläkt, som verkade upplifvande. Man måste le åt hans godmodiga skämt och de harmlösa små vitserna, som riktigt voro hans starka sida. Det är ju ingalunda alltid de rikast begåfvade, som sprida mesta trefnaden omkring sig.

Allt hittills syntes således det hela godt och väl, men så småningom, utan att man skulle kunnat uppgifva, när det begynt, syntes skuggan af ett moln långsamt uppstiga öfver förhållandet mellan de tre handlande personerna på Löfbys skådebana.

Allra först skönjdes förändringen hos krympningen i rullstolen, denne man med den klarsynta blicken och den skärpta hörseln, som småningom förlorade alla sina andra sinnen och förmögenheter i den förstenande lamheten. Denna förändring yttrade sig förnämligast i ett förgäfves bemästradt behof att gifva akt på de två unga i hans omgifning.

Det ryckte stundom nervöst i de stela läpparna, och de spanande ögonen blefvo så skrämmande djupa under de grånande ögonbrynen. Ack, hvilka oroande tankar rörde sig väl i hans sinne, i motsats till den stackars kroppens vanmäktiga hvila. Han led, led utan ord, och det var ej svårt att se,

att det var en rasande svartsjukas kval, som förtärde honom.

Och Kurt och Gunhild — ja, de voro åtminstone till en början fullkomligt omedvetna därom, det bevisade hela deras sätt, deras glada otvungenhet och den öppenhet, hvarmed de för oss visade sin belåtenhet öfver hvarandras sällskap. Den sjuke hade ju själf önskat sin melankoliska unga hustru gladt sällskap och förströelse. Nu kunde eller ville han icke förändra, hvad han en gång påyrkat och dessutom genom egen försorg anordnat.

Således redo de unga tu ut, åkte eller promenerade i skog och mark, på fält och ängar och musicerade om kvällarna i den trefliga salongen. De voro ett ståtligt par, båda långa och smärta, och den lilla åldersskillnaden — några år mer å hennes sida — märktes knappast. Då man såg henne bredvid en yngre man, blef kontrasten mellan brukspatronen och henne än mer skärande. Hvilka besynnerliga förhållanden kan icke lifvet skapa för att på sätt och vis utan deras eget förvållande ohjälpligt inveckla människorna i de mest olycksbringande snaror.

Det var tydligt, att den sjuke gärna såg andra afbryta de unga vid flygeln och att han var belåten, då Gunhild upphörde att ackompanjera unge Segerbergs vackra tenor och kom och satte sig hos oss andra nära rullstolen, eller när vårt besök höll henne hemma från någon tilltänkt utflykt med förvaltaren.

Först långt senare kunde förändringen iakttagas hos den unga frun. Den snabba rodnaden på hennes kind, blixten i ögat och den märkbara sprittningen i hela gestalten, då de raska, manliga stegen hördes, gaf lösningen på den sorgliga gåtan. Där var två hjärtan som mötts, unga varma och sjudande af lifslust. Detta var skuggan af molnet, som djupare och djupare sänkte sig ned öfver huset.

Hvad tankarna under vinterns lopp ofta gingo hän till Löffby, men inga, icke ens de mest lifvande föreställningar kunde dock måla verklighetens hopplöshet.

Jag såg det, då vi om våren åter möttes, läste det i Gunhilds blick och i den ovana förstämningen hos Kurt Segerberg. Men hans verksamma lif och ombytet af sysselsättning hjälpte honom att bättre bära tyngden af det närvarandes börda.

Han var ju också yngre än „lilla tante“, var fri och hade en lång framtids möjligheter i perspektiv. Den af de tre, som kanske led mest, var godsägaren själf.

Att se honom denna sommar var nästan outhärdligt. Stundom fingo hans ögon ett hotande uttryck, stundom åter tycktes de bedja och bönfalla om förskoning och förbarmande. Ibland föreföll det, som om denna vissnade hand, ifall den haft kraft och rörelseförmåga, med våld velat stöta bort den vackra unga mannen vid Gunhilds sida. Andra stunder åter tycktes hela hans väsen mana dem till tålmod ännu en liten tid.

Ack den arme, han visste ej hvad läkaren ännu helt nyligen yttrat, att den sjukdom han led af ingalunda var dödande, utan att han tvärtom, ifall ingenting ovanligt tillstötte, kunde lefva till hög ålder, blott allt mer lik en automat för hvarje flyende dag.

Det var Gunhild, som berättat oss detta, och aldrig skall jag glömma det sätt, på hvilket hon gjorde det, så stelt, så mekaniskt som om hon talat om ett liflöst föremål och icke om en lefvande varelse, än mindre om den människa, som stod henne närmast i lifvet.

Det kunde icke förnekas, det hade kommit något indolent och främmande öfver henne. Vi hade ju sett henne förlamad af sorg och saknad, men det var någonting naturligt i den sorgen; nu var det annorlunda. Hon lefde och rörde sig såsom inhöljd i ett ogenomträngligt pansar, så kyligt, att det stötte tillbaka hvarje närmande. Hon ville ej blifva förstådd, ville ej hafva sympati och deltagande mer än af en enda, af honom hon skänkt all den känsla, hennes hjärta gömt på ända från ungdomstiden.

Kall, oåtkomlig, nästan hård skötte hon sina dagliga plikter såsom maka och husmoder, men det drog aldrig ett leende öfver den vackra munnen utom för den, som nu var blefven allt för henne.

Stackars Gunhild, hennes belägenhet var gräns-löst olycklig, ja förtviflad. Skulle hon väl en dag slita alla band — de tycktes ju redan mycket

sköra — glömma tacksamhet, pliktkänsla och hänsynen för en hjälplös sjukling och gå bort från sin make, sina döda älsklingars fader, för att söka den lycka, hon säkert trodde sig se återspeglad i Kurts blå ögon.

Sådana frågor trängde sig ofta fram efter någon pinsam scene, som tyvärr under tidens lopp allt oftare förekom vid våra besök på herrgården.

Ett sådant sakernas tillstånd var icke heller i längden hållbart, och när vi under hösten fingo höra, att den unge förvaltaren i anledning af sin fars död afrest från Löfby, kändes det sannerligen som en lättnad.

Icke som skulle man ej unnat den olyckliga Gunhild ett stänk af sol öfver hennes fattiga lefnadsväg, men det var ju ovisst, om hon skulle ernå detta genom en våldsamt slitning af sin nuvarande boja.

Efter närmare bekantskap med Knut Segerberg kunde ock sättas i fråga, om hans karaktär ställde någon borgen för att han verkligen kunnat skänka sin „lilla tante“ den lycka, hennes hjärta åtrådde. Godmodig och glad, med ett mjukt och vinnande sätt saknade han i det hela några mer utmärkta, gedigna egenskaper. Han var rätt och slätt „en snäll pojke“ med ett behagligt yttre, som tusende andra, en ung människa, som tog dagen som den kom och icke grubblade öfver livvets gåtor.

Ovisst var det således, om Gunhild med sina betingelser under andra än dessa undantagsför-

hållanden skulle skänkt honom sitt hjärta, men här var han den ende, och hon hade ingen att jämföra honom med.

Den stora konflikten på Löfby hade icke heller berört Kurt på långt när så djupt som de öfriga medspelarena i det sorgliga dramat. Han höll säkert mycket af „kära lilla tante“ på sitt eget vis, men man förstod lätt, att denna känsla hos honom icke var en hela tillvaron omfattande makt som hos den mogna kvinnan.

Och när hon efter skilsmässan böjdes såsom af en tillintetgörande tyngd, föreföll det nästan naturligt, att Kurt skulle gå vidare, kanske tårögd, men i alla fall med spänstiga steg och en känsla af befrielse.

Dessa reflexioner visade sig fullt berättigade, då nyheten om unge Segerbergs förlofning med en rik landsmaninna strax på nyåret nådde oss. Han hade helt visst tagit sitt förnuft till fånga, som världsvisheten bjuder, och resonerat sig till att en täck, ung flicka, som därtill kunde bereda honom själf en tryggad lefnadsställning — hon var nämligen ensam arftagerska till en större landt-egendom — var att föredraga framför en sträfsam framtid i väntan på någonting ovisst, som kanske en dag skulle visa sig blott vara en chimär. Afstånd och tid bleka ju oftast färgerna äfven i det fagraste sceneri.

Alltsammans föreföll så i grund och botten för- enligt med vår uppfattning af den unga mannen, att nyheten om förlofningen blott kom som en be-

kräftelse därpå. Men huru skulle väl Gunhild upptaga detta nya slag?

Vi tänkte mycket på henne, tänkte med innerligaste deltagande på detta sönderslitna hjärta och längtade efter att återse henne, men då vi nästa gång möttes var det vid — en graf.

En alldeles oväntad tillstöt — influensa med lunginflammation som följd — hade inom åtta dagar ändat den olycklige krymplingens smärtfulla tillvaro.

Vi kommo lagom för att få följa honom till hans sista hvilorum, och jag kan aldrig förgäta uttrycket i Gunhilds marmorbleka drag vid denna öppnade graf. I de klara ögonen fanns ingen tår, och de röda läpparna voro fast slutna, men då hon blickade ned i mullen, där man nyss sänkt den blomsterkransade kistan, låg det någonting så oändligt gripande öfver hennes ansikte, en spörjande fråga, som förgäfves sökte ett svar på hennes ödes dystra gåta.

Hvarför, hvarför?

Månne icke de flesta människor någon gång frågat såsom hon?

Hon höll en stor, hvit lilja i handen, och när jordfästningen var öfver, lät hon den doftande blomman långsamt falla i grafven, en symbol af det unga, fagra lif, hon en gång offrat åt honom, som slumrade där nere.

Denna sommar fingo vi tillbringa i största enslighet på vårt kära Solvik. Fru Gunhild lämnade nämligen genast efter begrafningen Löfby för att

begifva sig till en badort inåt landet i sällskap med en äldre syster till den aflide godsägaren. Vi hade tidigare sammanträffat med henne, en gammal hjärtegod fru, hvars fridsamma väsen tydligare än ord vittnade om att hon fäst sitt ankar vid „den eviga klippan“. Vår stackars unga väninna kunde icke hafva funnit en lämpligare ledsagarinna i sin närvarande belägenhet, det kände vi. Men hittills hade stackars Gunhild ej hittat vägen till den källa, som släcker hjärtats mest brännande törst, och därför hade hon under de framfarna dagarnas slitningar icke funnit någon tröst, ingenting som kunde lindra kvalen i den bittra kamp hon genomkämpat.

Vi kommo sällan upp till gården numera utom för att hämta vår post och titta på Gunhilds blommor, som hon bedt om, samt hälsa på gamla Karo, godsägarns favorithund, som framlefde sina sista dagar i all välmåga.

En vacker eftermiddag i augusti styrde jag emellertid mina steg till gården i ett ärende till trädgårdsmästarn. Löfby hade nu en duglig inspektor och ordentliga tjänare, och allt sköttes under matmoderns frånvaro omsorgsfullt och väl, men trots de krattade gångarna och de ansade blomsterlanden, låg där öfver det vackra stället en obeskriflig prägel af ödslighet, som omedvetet gjorde mig beklämd.

Särskildt i dag kände jag mig illa berörd däraf och ville därför, så fort jag uträttat mitt ärende, vända tillbaka, men då jag redan stod i begrepp

att gå — som vanligt begåfvad med en knippa blommor af den välvilliga gamla trädgårdsmästarn — kom hushållerskan, fru Ström, utför verandans trappsteg och vinkade med ett tidningsblad så ifrigt, att jag hejdade mina steg för att höra, hvad hon hade att förkunna. Gumman var nästan andlös. — Skulle någon kunnat tro det — flämtade hon och höll det stora, svenska tidningsbladet på armlängd ifrån sig — se hvad här står, herr Kurt, vår snälla, unga herr Kurt, har skjutit sig. Hvad i all världen skall det betyda, han som var förlofvad och snart skulle gifta sig och bli en rik gårdsägare till på köpet. — Och fru Ström såg hjälplös upp till mig.

Jag tog tidningsnumret och fann snart den notis, som så upprört gumman, ett helt kort meddelande att agronomen Kurt Segerberg under en åktur skjutit sig en kula i tinningen. Som han just stod i begrepp att gifta sig under de mest lyckosamma omständigheter och blott par timmar tidigare vid — som det syntes — ypperligt lynne skilts från sin unga fästmö, kunde ingen annan orsak till det skedda antagas, än en hastigt påkommen sinnesförvirring.

Jag läste de få raderna flera gånger, innan jag fullt kunde fatta deras innebörd, och nästan lika förvirrad som den hederliga hushållerskan stod jag efteråt stum inför den hemlighetsfulla tilldragelsen, som tycktes trotsa alla förklaringar. Men när jag sedan vandrade hem genom den tysta skogen, såg jag hela tiden för min inre syn ge-

stalten af den unga mannen med den resliga hållningen, de vackra blå ögonen och det pojkkäckt muntra sättet och hörde hans halft ömma, halft lekfulla „lilla tant“, som alltid gled så smeksamt mjukt öfver hans läppar.

Hvad kunde väl förmått honom, den som det tycktes nu så lycklige, till en sådan våldsgärning mot sin egen tillvaro? Då, likasom senare och intill denna dag, har jag fåfängt sökt lösa detta problem. Sin hemlighet tog Kurt Segerberg med sig, och grafven förråder ingen.

Men näst tanken på honom kom den på Gunhild, och hvad hon skulle känna, då nyheten nådde henne.

Vi återsågo hvarandra kort innan vi lämnade landet vid höstterminens början, och jag vet icke, om det var förändringen i hennes yttre eller olikheten i hela hennes väsende, som slog mig mest. Under den svarta änkeslöjan låg det fordom mörka håret nu glänsande hvitt, och det förr så fritt burna hufvudet på den fina halsen påminde om „en bruten blommas skick“.

Men ögonen voro klarare och sjäfullare än förr, som om de nu gråtit ut alla sina tårar, och en mild resignation hade lagt sin prägel på hela hennes varelse. Det var som om hon lösts ur en långvarig och fruktansvärd spänning.

Kanske kände hon, att intet numera låg mellan henne och hennes stackars, förstulna kärlek — hon fick omhulda den i minnet såsom aldrig i lifvet, utan någon känsla af skuld, ty nu var hon fri,

och ingen kunde heller göra henne Kurts minne idigt.

Huru hon förklarar för sig hans förlofning, veta väl endast de, som älska och därigenom alltid finna ursäkter för den älskades för andra kanske nog så obegripliga handlingar. Hvad hans död beträffade, fanns där säkert hos henne en orubblig öfvertygelse om att lifvets börda blifvit honom för tung, då det icke stått i hennes makt att mildra den eller att jämna vägen för honom, såsom blott en älskande kvinna tror sig kunna göra det.

* * *

Från denna höst återsågo vi sällan hvarandra. Det hände sig nämligen under vinterns lopp, att vårt lilla omtyckta Solvik uppgick i lågor. Huru det tillgick blef aldrig klargjordt. Antingen hade arbetarne, som företogo några reparationer i rummen handskats ovarsamt med elden, eller någon luffare trängt sig in i vedlidret för att söka natthärbärge och där kastat ut någon halfbränd tändsticka bland bark och spånor, ty äfven detta skjul blef lågornas rof. Af den lilla villan återstod på morgonen endast en spiselmur och några förkolnade bränder. Därmed var också vår mångåriga sommarvistelse på Löfby till ända.

Vi gjorde dock några gånger besök på den gamla herrgården, och af det senaste behåller jag ett ljust minne — minnet af en stilla, förädlad kvinna, en skäl som sökt och funnit friden.

Gunhild hade hos sig sin gamla svägerska, nu bräcklig af ålder och sjukdom, men frisk i hjärtats grund, med denna glada, ljusa syn på tingen som hos de gamla påminna om en vacker solnedgång. Godt var ock att se det innerliga förhållandet mellan de två kvinnorna, snarlikt det mellan moder och dotter, därvid den senare, glömsk af sig själf, sörjer med ömhet för den förra.

Gunhild hade äfven tagit till sig två små syskonbarn och uppfostrade dem nu med kärleksfull omsorg. Där fanns sol nu i det ödelagda hemmet, sol som både lyste och värmde och i hvars rena glans det fanns hvarken fläck eller skugga.

En kväll under vårt besök gingo vi till den ej alltför aflägsna kyrkogården invid socknens enkla lilla träkyrka. Gunhild hade med sig blommor och kransar, som barnen bundit, och tillsammans smyckade de „våra grafvar“, som de sade — den stora med sin granitvård och de tre små kullarna med de hvita marmorkorsen.

Alla voro ytterst väl vårdade, och jag lade märke till den pietet, hvarmed Gunhild plockade ett vissnad blad från rosenbusken på godsägarens graf och nästan ömt lade en blommande kvist tillrätta mot graniten. Det förflutnas missräkningar och krossade förhoppningar hade tydligen förlorat sin bitterhet för henne.

Plötsligt vände hon sig sedan till mig och sade mycket mildt: — Jag har också besökt Kurts graf en gång, han hvilar i sin hembygds jord, och det är en mycket fridfull och vacker plats; jag

skall visa fotografien däraf, som jag har där hemma.

Orden kommo så stilla, utan känslösvall och tårar, ehuru rösten visserligen hade en särskildt vek klang. Det låg nu allt bakom henne, lifvets lust och lifvets ve, och en annan syn på tingen hade gått upp för dessa sköna, mörka ögon. Jag tänkte på orden: „Kvinnor hafva igenfått sina döda genom uppståndelsen“, och det tycktes mig hafva gått i fullbordan på henne.

Fattig i lifvet skulle hon en gång blifva rik genom döden, rik i sina minnens värld, ty det var ingen af sorg och förtviflan nedböjd kvinna, som gick där vid min sida i den strålande sommarkvällen, där skönjdes tvärtom en fridfull lycka i de mörka ögonens djup.

Hon talade ej om hvad hennes andliga varelse genomkämpat, men segern lyste fram i hela hennes lif och all hennes gärning.

Så skildes jag från Gunhild, och så skall jag minnas henne alltid, ty — hon är ej mer här nere. Bland „våra grafvar“ på den lugna lilla kyrkogården fanns en plats äfven för henne och där ha de gömt hennes jordiska omhölje till uppståndelsens morgon.

Löfby har gått i främmande händer, men de små brorsbarnen hade hon kärleksfullt sörjt för. De skola nog icke förgäta „lilla tante“ eller glömma att smycka hennes graf med blommor.

Pris 3 mk 50 p.